

ΦΑΙΔΩΝΟΣ Κ. ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΔΟΥ

Υφηγητοῦ τῆς Νεωτέρας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας

Η «ΗΘΙΚΗ ΣΤΙΧΟΥΡΓΙΑ» ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΛΦΟΓΛΟΥ

Περὶ τῆς καταγωγῆς καὶ τοῦ βίου τοῦ Ἀλεξάνδρου Κάλφογλου στερούμεθα γενικῶς εἰδήσεων. Λέγεται Βυζάντιος¹, φαίνεται — μάλιστα ἐξ ὧσων αὐτὸς ἐν τῷ ἔργῳ του ἀναγράφει² — ὅτι ἐξησεν ἐπὶ μακρὸν εἰς τὰς Παραδουναβίους ἡγεμονίας, ἔνθα τῷ 1789 φέρεται ὡς «πρῶν μεγάλος κόμισος»³ καὶ παραδίδεται ὅτι ὑπῆρξε φίλος τοῦ Ρῆγα⁴.

Ἄν κρίνωμεν ἐξ ὧσων σημειοῦνται εἰς τὸν Πρόλογον τῆς «*Ἠθικῆς Στιχουργίας*», συνταχθέντα ὑπὸ ἀνώνυμου ἐπὶ ἐπικειμένη ἐκδόσει τοῦ ἔργου, ὁ Ἀλέξ. Κάλφογλου ἀπέθανεν εἰς προκεχωρημένην ἡλικίαν πρὸ τοῦ 1797, ἀφοῦ συνεπλήρωσε, κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1794 τὸ πολῦστιχον ποίημά του⁵.

Εἰς τοῦτο ὁ συγγραφεὺς ἀποκαλεῖται «*περιώνυμος στιχουργός*» καὶ ἴσως ἐπέδιδεν εἰς τὴν ποίησιν, καίτοι ὀλίγα ἔργα ρητῶς εἰς τοῦτον προσγράφονται, ἥτοι: α) δύο λυρικά στιχουργήματα, ἀποτελούμενα τὸ μὲν πρῶτον ἐξ ἑπτὰ 4στίχων στροφῶν, ἀπαρτιζομένων ἐκ δύο 8συλλάβων καὶ δύο 7συλλάβων ἱαμβικῶν ὁμοιοκαταληκτικῶν στίχων, τὸ δὲ δεύτερον ἐκ δώδεκα

1. Ἰδ. κατ. τίτλον τῆς «*Ἠθικῆς Στιχουργίας*», σελ. 389. Πρβλ. καὶ Γ. Π. Κρέμου, Ἐπιστολαὶ Γ. Π. Κρέμου καὶ Ἠθικὴ Στιχουργία Α. Κ. Βυζαντίου. Ἐν Λειψίᾳ 1870, σελ. XII.

2. Ἰδ. κατ. στίχ. 16, 112, 162, 247, 784, 803, 809, 1416, 1434 τῆς «*Ἠθικῆς Στιχουργίας*».

3. «*Προσφώνημα* [εἰς Νικ. Μαυρογένην] τοῦ ἐγγενεστάτου ἀρχοντος πρῶν μεγάλου κομίσου κνρίον Ἀλ. Κάλφογλου». Ἰδ. κατ., σελ. 385, σημ. 3.

4. Τὰ ὑπὸ τοῦ Γ. Π. Κρέμου («Ἐπιστολαὶ [...] καὶ Ἠθικὴ Στιχουργία...», ἐνθ' ἄνωγ., σελ. XII - XIII) ἀναφερόμενα περὶ τῶν σχέσεων Κάλφογλου καὶ Ρῆγα εἶναι ἀσαφῆ καὶ ἀμάκρυτα, ὥς συνάγεται καὶ ἐκ τῆς ἐρμηνείας τοῦ παρατιθεμένου τετραστίχου περὶ βοηθείας τοῦ Ρῆγα (πρβλ. καὶ Α. Ι. Βρανούση, Ρῆγας (Βασικὴ Βιβλιοθήκη, ἀρ. 10), Ἀθῆναι [1953], σελ. 22, σημ. 3). Ἰδ. καὶ Ν. C a m a r i a n o, Cîteva considerații cu privire la revoluționarul Rigas Velestinlis, «*Studii*» 17 (1964), σελ. 1099, 1109 (μετὰ τῆς αὐτόθι σημειουμένης βιβλιογραφίας).

5. Ἰδ. κατ., σελ. 431.

τροχαϊκῶν 8συλλάβων ὁμοιοκαταλήκτων στίχων, ἅτινα ὡς δείγματα τῆς Φαναριωτικῆς γλώσσης ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ Σκαρλάτου Δ. τοῦ Βυζαντίου¹ καὶ β) ἐκτενὲς ὑμνητικὸν κείμενον («Προσφώνημα...») ὑπὲρ τοῦ ἡγεμόνος Νικολάου Π. Μανρογένους, ἀπαρτιζόμενον ἐξ ἑκατὸν ὀκτῶ στίχων (ἐναλλάξ τροχαϊκῶν 16συλλάβων καὶ 7συλλάβων)² καὶ ἐκδοθέν, μετ' ἄλλων ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ ἡγεμόνος στιχουργημάτων, τῷ 1789³.

Τὸ ἔργον ὅμως διὰ τὸ ὁποῖον κυρίως ὁ Ἀλέξ. Κάλφογλου κατέχει θέσιν τινὰ εἰς τὴν νεολληνικὴν λογοτεχνίαν εἶναι ἡ «'Ηθικὴ Στιχουργία», ἀποτελουμένη ἐκ χιλίων τετρακοσίων ἐνενηήκοντα δύο τροχαϊκῶν 15συλλάβων στίχων, ὁμοιοκαταληκτούντων κατὰ διστιχίαν.

Ἀπόσπασμα τοῦ ἔργου τούτου ἐκ μὴ περιγραφομένου συστηματικῶς «ἡκρωτηριασμένου χειρογράφου», ἀποκειμένου παρὰ Π. Π. Ναοῦ ἐν Βιέννῃ, ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Γ.Π. Κρέμου, τῷ 1870⁴.

Τοῦ ἔργου ὅμως τούτου διεσώθησαν ἔτερα δύο γνωστὰ χειρόγραφα, τὸ μὲν ἐν Βουκουρεστίῳ (Βιβλιοθήκη Ἀκαδημίας, ὑπ' ἀρ. 920) περιγραφὲν ὑπὸ Ν. Camariano⁵, τὸ δὲ ἐν ἰδιωτικῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Κωνσταντινουπόλεως περιγραφὲν ὑπ' ἑμοῦ⁶.

Διὰ τῶν δύο τούτων χειρογράφων διασφύζεται πλήρως τὸ κείμενον τοῦ στιχουργήματος, προσδιορίζεται ὁ χρόνος καθ' ὃν συνετάγη (7 Ἰανουαρίου 1794)⁷ καὶ διὰ τοῦ ἀνωνύμως προτασσομένου Προλόγου, δι' οὗ αἰτιολογεῖται ἡ, ἐν Παρισίοις τῷ 1822 πιθανῶς, ἐπιχειρηθεῖσα ἔκδοσις, παρέχον-

1. Σκαρλάτου Δ. τοῦ Βυζαντίου, 'Η Κωνσταντινούπολις ἡ περιγραφὴ τοπογραφικῇ, ἀρχαιολογικῇ καὶ ἱστορικῇ τῆς περιωνύμου ταύτης μεγαλοπόλεως [...], τόμ. Γ'. Ἀθήνησιν 1869, σελ. 601-602.

2. Τὸ στιχούργημα πράγματι ἀποτελεῖται ἐκ 54 τριστίχων στροφῶν, ἀπαρτιζομένων ἐκ δύο 8συλλάβων καὶ ἐνὸς ἐπτασυλλάβου τροχαϊκῶν στίχων, μεθ' ὁμοιοκαταληξίας τῶν 8συλλάβων ἐν ἑκάστῃ στροφῇ καὶ τῶν 7συλλάβων κατὰ ζεύγη στροφῶν (ἥτοι σύνολον στίχων 162).

3. Περί τῆς συλλογῆς ταύτης, ἰδ. É. m. Legrand, Bibliographie Hellenique [...] XVIIIe siècle, tom. 2, Paris 1908, σελ. 499-502. Τὸ κείμενον τοῦ στιχουργήματος τοῦ Ἀλ. Κάλφογλου ἀνεδημοσιεύθη ὑπὸ: É. m. Legrand, Recueil de Documents Grecs concernant les relations du Patriarcat de Jérusalem avec la Roumanie (1569-1728). Seconde édition revue et corrigée Paris 1903, σελ. 349-353 καὶ Th. Blancard, Les Mavroyéni. Paris [ἄ.χρ.], σελ. 329-331.

4. Γ. Π. Κρέμου, Ἐπιστολαὶ [...] καὶ Ἡθικὴ Στιχουργία..., ἐνθ' ἀν., σελ. 50-75 [: δημοσιεύονται οἱ στίχ. 1-734 καὶ 805-956 τῆς «'Ηθικῆς Στιχουργίας». Πρβλ., Αὐτόθι, σελ. V-X].

5. N. Camariano, Catalogul manuscriselor grecești din Biblioteca Academiei Române. București 1940, σ. 28.

6. Φ. Κ. Μπουμπουλίδου, Παλαιογραφικαὶ Ἐρευναι ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἀθήναι 1964, σελ. 17.

7. Ἰδ. κατ., σελ. 431.

ται πληροφοροῖται περὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ ποιήματος καὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ στιχουργοῦ¹.

Ἐν τῷ τίτλῳ τοῦ χειρογράφου ΚΠόλεως σημειοῦται ὡς τόπος καὶ ἔτος ἐκδόσεως: «Ἐν Παρισίοις 1822»². (Τοῦτο ἔλλειπει ἐκ τοῦ χειρογράφου Βουκουρεστίου). Τοιαύτη ἐκδοσις δὲν εἶναι μέχρι τοῦδε γνωστή. Εἶναι ἐνδεχόμενον ὅτι ἡ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ διαφωτισμοῦ ἐνιαχοῦ διαφαινομένη στάσις τοῦ συγγραφέως ἐν τῷ στιχουργήματι ἀπέτρεψεν ἐν Παρισίοις τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἐκδόσεως. Ἐκτὸς ἂν δεχθῶμεν ὅτι τὰ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, τῶν Παραδουναβίων κυρίως ἡγεμονίων, ἀλλὰ καὶ τοῦ Φαναρίου, εἰς στιγμὰς ἐθνικοῦ συναγερμοῦ λόγῳ τῆς κηρυχθείσης Ἐπαναστάσεως, ἐκτιθέμενα, ἐπέβαλον τὴν ματαίωσιν τῆς δημοσιεύσεως τοῦ κειμένου ἐν τῷ συνόλῳ αὐτοῦ³.

Ἡ «'Ηθική Στιχουργία» ἀπευθύνεται ὑπὸ τοῦ Ἀλεξ. Κάλφογλου «πρὸς τὸν ἐν Βουκουρεστίῳ ἀνεψιὸν αὐτοῦ», ὅστις ὅμως, νέος ὡς φαίνεται τότε, καὶ ἔχων ἀνάγκην συμβουλῶν, δὲν κατονομάζεται⁴.

Ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἔργου ἔχει ἐν συντομίᾳ ὡς ἑξῆς:

Μετὰ Πρόλογον (στ. 1-16), ἔνθα διατυποῦνται οἱ σκοποὶ τοῦ συγγραφέως, ἐκτίθενται τὰ περὶ τοῦ πλούτου τῆς Βλαχίας (στ. 17-106), αἱ ἰδιότητες τοῦ συναισθήματος τῆς φιλίας τῶν κατοίκων αὐτῆς (στ. 107-286) καὶ ὁ τρόπος ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης (στ. 287-346) καὶ ἐπαινεῖται ὁ ἡγεμὼν [Νικ. Μαυρογένης] παρεχομένων συμβουλῶν περὶ τῆς εἰς αὐτὸν ἀφοσιώσεως (στ. 347-390). Ἐν συνεχείᾳ δίδονται πληροφοροῖται περὶ τῆς ἐν γένει συμπεριφορᾶς τῶν κατοίκων πρὸς ἀλλήλους, μάλιστα δὲ τῶν ἐκαστοτε ἀρχόντων πρὸς πλουσίους καὶ πτωχοὺς (στ. 391-468), περὶ τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως τῶν ἀνθρώπων τῆς περιοχῆς καὶ περὶ τῆς κακῆς ἐπιδράσεως τοῦ πνεύματος τοῦ διαφωτισμοῦ ἐπὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν νέων (στ. 469-614) ἀναλύεται εἴτα ἡ συμπεριφορὰ τῶν ἀνδρῶν ἔναντι τῶν γυναικῶν (στ. 615-682) καὶ τῶν γυναικῶν, ἰδίᾳ τῶν πλουσίων, ἔναντι τῶν ἀνδρῶν (στ. 683-906) καὶ ἀναπτύσσεται ἡ ἐν γένει στάσις τῶν κληρικῶν, ἡ ἀπῃ-

1. 'Ιδ. κατ., σελ. 388.

2. 'Ιδ. κατ., σελ. 388.

3. Εἰς τὸν σεβασμὸν πρὸς τὴν δρᾶσιν τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν καὶ τὴν μετὰ ταῦτα περίοδον καὶ εἰς πνεῦμα συντηρητισμοῦ ὀφείλεται ἰσως καὶ ἡ παράλειψις ἐκ τοῦ χειρογράφου, ὅπερ ἐχρησιμοποίησεν ὁ Γ. Π. Κρέμος, τῶν κατὰ τοῦ κλήρου γενικῶς ἐπιθέσεων.

4. Πιθανῶς πρόκειται περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Γεωργίου Κάλφογλου «γαμβροῦ» τοῦ Μιχαὴλ Βόδα, φερομένου τῷ 1727 μὲν ὡς «στολνίκου» τῷ 1749 δὲ ὡς «πρώην ποστελνίκου». ('Ιδ. N. Camariano-Ar. Camariano-Cioran, Cronica Chiguleștilor. Istoria Moldovei între anii 1695-1754. București 1965, σελ. 264, 632. Πρβλ. καὶ Ἀ. Θ. Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου, Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν τῶν εἰς δώδεκα [...] τὰ μετὰ τὴν Ἀλωσιν [...]. Ἐν ΚΠόλει 1870, σελ. 323).

δουσα πρὸς τὸ σχῆμα καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ δικαίου, ἔναντι τοῦ λαοῦ (στ. 907 - 1430). Ἐν Ἐπιλόγῳ τέλος (στ. 1431 - 1492) αἰτιολογεῖται ὡς ἀναγκαῖα ἡ πέρα τῶν ἀναμενομένων ὁρίων ἔκτασις τοῦ στιχουργήματος.

Ἡ «Ἡθικὴ Στιχουργία» παρέχουσα γενικὴν εἰκόνα τῶν ἐπικρατουσῶν συνθηκῶν ἐν τῷ ἰδιωτικῷ καὶ τῷ δημοσίῳ βίῳ τῶν κατοίκων τῆς Βλαχίας, ἀποκαλύπτει τὴν εὐρυτέραν μόρφωσιν τοῦ Ἀλ. Κάλφογλου, μάλιστα τὴν ἀναστροφὴν αὐτοῦ πρὸς κείμενα τῆς κλασσικῆς γραμματείας¹ τῆς Ἀγ. Γραφῆς καὶ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας², ἐνιαχοῦ δὲ ἐπιτρέπει τὴν διαπίστωσιν σαφῶν ὑπαινιγμῶν εἰς γεγονότα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τῶν χρόνων του³, δι' ἃ καὶ γίνεται προσπάθεια σχολιασμοῦ καὶ συγκαλύψεως⁴ ἐκ μέρους τοῦ ἐπιχειρήσαντος προφανῶς τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἔργου.

Πρέπει πάντως νὰ σημειωθῇ ὅτι ὁ Ἀλέξ. Κάλφογλου, καίτοι διαμαρτύρεται κατὰ τῆς διαδόσεως καὶ ἐπιβολῆς τοῦ γαλλικοῦ πνεύματος⁵, ἐν τούτοις τιμᾷ τοὺς προοδευτικοὺς (ὡς ὁ Δημ. Καταρτζῆς)⁶ καὶ ἐπιτιθέμενος κατὰ τῆς ἀμαθείας καὶ διαφθορᾶς τῶν κληρικῶν⁷ καὶ κατὰ τῆς ἀνθηκτικότητος τῶν εὐγενῶν καὶ ἀρχόντων τῶν χρόνων του⁸ ἀποδεικνύεται τυπικὸς ἐκπρόσωπος τῶν ἠθικολόγων τῆς ἐποχῆς του.

Τὸ στιχουργήμα τοῦτο στερεῖται βεβαίως λογοτεχνικῆς ἀξίας⁹, παρουσιάζει ὅμως ἱκανὸν ἐνδιαφέρον ὑπὸ ἱστορικὴν καὶ λαογραφικὴν ἔποψιν, ἰδίᾳ δὲ ὡς γλωσσικὸν μνημεῖον — διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἰδιωματικῶν καὶ ξενικῶν, μάλιστα τουρκικῶν καὶ ρουμανικῶν λέξεων — τοῦ τελευταίου ἡμίσεος τοῦ ΙΗ' αἰῶνος¹⁰.

Κατωτέρω τὸ κείμενον ἐκδίδεται κριτικῶς¹¹, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν χειρογράφων ΚΠόλεως (C), Βουκουρεστίου (B) καὶ τῆς ἐκδόσεως Γ. Π. Κρέμου (K). Ἔπεται δὲ εἰς αὐτὸ Πίναξ λέξεων.

1. Ἰδ. κατ., στίχ. 64, 318, 813, 814.

2. Ἰδ. κατ., στίχ. 314, 961, 995, 1226, 1447 κέξ.

3. Ἰδ. κατ., στίχ. 915 κέξ., 1037 - 1038, 1051 κέξ.

4. Ἰδ. κατ., στίχ. 916 εἰς κριτικὸν ὑπόμνημα.

5. Ἰδ. κατ., στίχ. 510 κέξ., 568. Πρβλ. καὶ A. r. C a m a r i a n o, *Spiritul revoluționar francez și Voltaire în limba greacă și română*. București 1946, σ. 63 - 66.

6. Ἰδ. κατ., στίχ. 377 - 378 εἰς κριτικὸν ὑπόμνημα.

7. Ἰδ. κατ., στίχ. 911 κέξ.

8. Ἰδ. κατ., στίχ. 411 κέξ., 887 κέξ.

9. Ἰδ. καὶ Ἡλ. Π. Β ο υ τ ι ε ρ ῖ δ η, Ἱστορία τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ΙΕ' αἰῶνος μέχρι τῶν νεωτάτων χρόνων. Τόμ. Β'. Ἐν Ἀθήναις 1927, σ. 95 - 97.

10. Τὴν ἐργασίαν τοῦ N. J o r g a, *Alte note despre cultura și viața socială românească subț vechiul regim*, ἐν «Analele Acad. Rom.», Sect. ist., ser. II, vol. XXXIX (1916 - 1919), σ. 16 - 22, δὲν ἠδυνήθην νὰ ἰδῶ.

11. Ἐν τῷ κριτικῷ ὑπομνήματι δὲν σημειοῦνται ὀρθογραφικαὶ ἀποκλίσεις ἢ σφάλματα περὶ τὴν στίξιν τῶν χειρογράφων.

Ἡθικὴ Στιχουργία
τοῦ περιωνύμου Ἀλεξάνδρου Κάλφογλου.
Εὐρεθεῖσα ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ ἔτους 1797
ἐκδίδεται εἰς κοινὴν ὠφέλειαν.
Ἐν Παρισίοις 1822

Τοῖς ἐντευξομένοις χαίρειν

Διὰ τὸ εὐτολμον καὶ ἐπ' ἐνδεχομέναις ἠθικαῖς ἐλλείψει δικανικὸν ὕφος τοῦ συγγραφέως τὸ ποιημάτιον τοῦτο ἀπαίσιον ἴσως φαίνεται ἰσὶ καὶ δυσάρεστον· ἀλλ' ἐπειδὴ πρὸς ἠθικὴν παραίνεσιν καὶ ὁδηγίαν τῶν νέων εἰλικρινῶς ἀφορᾷ καὶ πρὸς εὐσεβείας ζῆλον διατείνεται ἀποχρώντως, ἐφ' οἷς καὶ τὴν ἐξ
5 ἀμαθείας κακοήθειαν ὡς κοινὴν βλάβην ἱκανῶς διελέγχει, κοινωφελὲς ἄρα καὶ τοῦ γένους ἄξιον ὑπὸ πολλῶν ἐνεκρίθη.

Ὁ δὲ αἰδίδιμος στιχουργὸς ἐκεῖνος ἔτι νέος χαρίεις ἦν καὶ ἀστεῖος ὡς οὐκ ἐν εὐαρίθμοις αὐτοῦ πονήμασι φαίνεται· ἀλλ' ὅταν ἡ τοῦ γήρως μελαγχολία φυσικῶς ἀπέσβεσε τὸ ἐν αὐτῷ χαρίεν πῦρ τῆς νεότητος, πρὸς τὸ παραινέ-
10 κὸν ὕφος ἐτράπη. Πρὸ χρόνων δὲ τινων τῆς ἀποβιώσεως αὐτοῦ, ἐν εὐσεβείᾳ καὶ συντόνῳ μελέτῃ θείων γραφῶν καὶ πατερικῶν συγγραμμάτων διάγων τὸν ὑπόλοιπον βίον αὐτοῦ, ἠθικοῖς πονήμασι τὴν τοῦ γήρατος διεπαραμύθει ἀδυναμίαν.

Εἰ δέ που τὸν τῶν κατὰ κόσμον ἐθίμων ὅρον ὑπερβαίνων δοκεῖ, ἐφ' οἷς ἐλευθέρως ἀπελέγχει καὶ που κομπῶς ἐκτραγωδεῖ τὴν κακοήθειαν νέων τινῶν
15 εὐγενῶν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης, καθ' ἣν ὁ φιλούμενος αὐτῷ ἀνεψιὸς εἰς Βλαχίαν ἀφίκετο, βάσιμον εἶχε σκοπὸν ὁ ἀνὴρ τὴν πρὸς ἐκεῖνον πατρικὴν παραίνεσιν πρὸς τοῦτον δὲ πάντως ταῦτα χαριζόμενος ἢ ἀπαιτούμενος ἐπὶ τὸ γῆρας αὐτοῦ στιχουργεῖ καί, οἷόν τι φόβητρον τὰ γραφέντα τῷ ἀνεψιῷ παριστῶν, ἀποτρέπει τοῦτον ἀπὸ κακοήθων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, κατὰ πᾶσαν πολυάν-
20 θρωπον πόλιν περιόντων ἀφεύκτως. Ἐπὶ τοῦτοις δὲ καὶ τὸ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἱερατεῖον, ὡς τῆς ἐκκλησίας διάπτρος ζηλωτής, ἐκταλανίζει καὶ ἐλεεινολογεῖ ἐπιπόνως, ἐξ ὧν τὴν ἐκκλησίαν ἐλαττουμένην διαρρηδὴν ἀποδεικνύει καὶ τῶν ἀποστολικῶν παραδόσεων καὶ κανόνων ἐλλείπουσαν· ἐκ τῶν πραγμάτων διαμαρτύρεται οὕτω πως ταύτης, τὸ κατ' αὐτόν, παρεγγυόμενος τὴν βελτίωσιν.

25 Φωνῇ δὲ καὶ φράσει τῇ καθομιλουμένῃ καὶ αὐτοχθόνῳ χρησάμενος διὰ τὴν ἐνοῦσαν αὐτῷ τυχὸν πρὸς τὸν ἀνεψιὸν εἰλικρίνειαν, ἀφελῶς ἐκτίθεται τὴν παραίνεσιν.
Ἐρρωσθε.

Tit. apud CB : om. K || Εὐρεθεῖσα... 1822 om. B || Prologus apud CB : om. K || 7 ὡς οὐκ ἐν C : ὡς ἐν οὐκ B || 8 γήρως C : γήρους B || 9 χαρίεν C : χάριεν B || 13 τῶν κατὰ κόσμον ἐθίμων ὅρον C : τὸν κατὰ κόσμον ἐθίμων ὅρον B || 18 αὐτοῦ C : αὐτοῦ B || 20 περιόντων scr. : περιόντων CB || ἐκεῖνον τὸν καιρὸν C : ἐκεῖνο καιροῦ B || 21 διάπτρος ζηλωτής C : ζηλωτής διάπτρος B || 25 φωνῇ C : φωνῇ B ||

*'Ηθική στιχουργία τοῦ περιωνύμου στιχουργοῦ
'Αλεξάνδρου Κάλφογλου Βυζαντίου
πρὸς τὸν ἐν Βουκουρεστίῳ ἀνεπιὸν αὐτοῦ.
Εὐρεθεῖσα ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ ἔτους 1797
ἐκδίδεται εἰς κοινὴν ὠφέλειαν.*

- Νὰ σὲ γράφω τὴν εἰκόνα τῆς Βλαχίας ἀπαιτεῖς
εἰς μὴν ἠθικὴν ριμάδα· ἔργον μέγιστον ζητεῖς.
Δὲν σὲ γράφω πλέον στίχους καὶ θαρρεῖς δὲν σ' ἀγαπῶ.
Εἰς τὸ ὀχληρὸν μου γῆρας τί ἄστεϊον θὰ σὲ 'πῶ;
5 Πλέον δὲν ὑπαγορεύει τῆς νεότητος τὸ πῦρ·
ὄθεν ἠθικὴν σὲ γράφω νουθεσίαν ὡς πατήρ.
Καὶ τὸ κατὰ δύναμίν μου ἰδοὺ γράφω, δὲν ἀργῶ·
διὰ τὰ σ' εὐχαριστήσω καὶ 'ς τὸ γῆρας στιχουργῶ.
Πολυποίκιλον εἰκόνα ζωγραφίζω ἠθικὴν
10 μὲ τὸ εὐτολμὸν μου θάρρος, νουθεσίαν πατρικίην.
Μυριόμορφον τὸ τέρας τῆς Βλαχίας, ἀνεπιέ·
τοῦτ' ὡς φρόνιμος, ἂν θέλῃς, τὰ φυλάξῃς διὰ σέ.
'Αν τινὰς καὶ σκανδαλίσω, τὴν συγχώρησιν ζητῶ·
μὲ σκοπὸν τὰ ὠφελήσω τὰ συγγράφω χρεωστώ.
15 Τὰς ἐλλείψεις καὶ κακίας δὲν προσάπτω γενικῶς,
ἀλλ' ὡς τίμιος ἀτόπτης ἀληθεύω μερικῶς.
Μιὰ μονόφθαλμη 'γελάδα ἐγεννήθη 'ς τὴν Βλαχίαν
μὲ βυζιά γεμᾶτα γάλα καὶ μεγάλη καὶ παχειὰ
καὶ ποικίλον ἔχει δέρμα, μαλακὸν 'σὰν κατιφές·
20 ἔλκει πρὸς αὐτὴν καθένα μὲ πολλῶν εἰδῶν βαφές.
'Εχει ταῦρον ἐραστήν της καὶ τζομπάνους ἐκλεκτούς,
—εἰς αἰῶνας δὲν φοβεῖται ξένους ταύρους δυνατοὺς—
ὅστις τζόμπανον τῇ στέλλει μὲ δυνάμει ραβδί,
πολὺ βούτυρον καὶ γάλα τὰ συνάξῃ εἰς καδί.
25 Αὕτη δίδει τὰ βυζιά της εἰς καθένα εὐμενῶς·
ὅσοι δύνανται ἀρμέγον, δὲν ἀνθίσταται τινος.
Καὶ ὁ ἔνδοξος τζομπάνος φιλανθρωπῶς εὐδοκεῖ,
δίδ' εἰς ξένους καὶ ἐντοπίους τὴν τροφὴν διηνεκῇ.

In tit. Εὐρεθεῖσα . . . ὠφέλειαν om. C || Κάλφογλου C : Καλφόγλου B : ΚΑΛΦΟΓΛΟΥ K || 1 γράφω BK : γράφω C || 2 μὴν CK : μίαν B || 17 μονόφθαλμη BK : μονόφθαλμος C || τὴν CB : 'ς τὴ K || 18 γεμᾶτα BK : γεμάτη C || 22 αἰῶνας CB : αἰῶνα K || 23 τζόμπανον CB : τζόπανον K || 24 συνάξῃ CB : συνάξη K ||

- Εὐγενὴς ἢ ιδιώτης μὲ φιλάργυρον ψυχή,
 30 μὲ συνείδησιν ὀλίγην, πίνει γάλα καὶ εὐτυχεῖ.
 Ὅθεν εἶρε κάθε ξένος καταφύγιον ἐκεῖ,
 ὅς τῆς βοῦς τὰς πεδιάδας ἐλευθέρως κατοικεῖ.
 Κάθε φρόνιμος ἐρίφης, ὅπου τὴν συναπαντᾷ,
 τὴν ἀρμέγει, πίνει γάλα, εὐτυχεῖ ὡς ἂν γιολουντά.
 35 Ὅθεν φθάνουν πανταχόθεν ἄνθρωποι κακοὶ - καλοὶ
 ὅς τὸ ἀέναόν τῆς γάλα καὶ χορταίνουσι πολλοί.
 Πεινασμένοι διὰ γάλα τρέχουν καὶ μακρὰν ὁδόν,
 ὅπου μιὰ τυφλὴ γελάδα χορηγεῖ ποταμηδόν.
 Καὶ καθεὶς μὲ ἓνα καδάκι, μὲ ἐλπίδα, μὲ χαρά,
 40 κατζαούνηδες, χωριάζεται, ἄλλα ξόανα μωρὰ
 ἐκεῖ τρέχουν ἐλευθέρως καὶ καθεὶς γάλα ροφᾷ,
 τρώγει, πίνει ἀκορέστως καὶ πλουτεῖ καὶ ἐντροφᾷ.
 Τοὺς δικαίους καὶ τιμίους, εὐσεβεῖς καὶ τὰ λοιπὰ
 ἢ μονόφθαλμη γελάδα παντελῶς δὲν ἀγαπᾷ.
 45 Ἀγαθούς καὶ ἐναρέτους μὲ τὸ κέρατον κτυπᾷ
 καί, ἂν δὲν προφυλαχθῶσι, καὶ τὴν κεφαλὴν τοὺς σπᾷ·
 τοὺς νομίζει ἀνοήτους, παντελῶς δὲν τοὺς ψηφᾷ·
 ὅσον γάλα ἂν ἀρμέξουν, αὐτὴ πάλιν τὸ ροφᾷ.
 Ἔχει καὶ κουσούρια ἄλλα ἂν τὰκούσης, ἀπορεῖς·
 50 σὺ ἀπόβλεπε ὅς τὸ γάλα, ἄλλο τι μὴ θεωρῆς.
 Καὶ πρὸς τὸ τυφλὸν τῆς μάτι, ἀνεψί μου ποθητέ,
 νὰ ἀρμέγῃς τὴν γελάδα καὶ μὴ φοβηθῆς ποτε.
 Ἄν ποτὲ σοὺ λαιμαργήσῃς, ἢ ὡς νέος φωραθῆς,
 μέγρος δὸς τῶν ἀνωτέρων καὶ ποτὲ μὴ φοβηθῆς.
 55 —Ταμαχιάρηδες τζομπάνοι, ὅταν δὲν παρατηροῦν,
 μὲ ἓνα κέρατον τοῦ ταύρου τὰς ἡμέρας τῶν μετροῦν.—
 Νὰ λαμβάνῃς ἀκινδύνως λίγον γάλα καὶ καλὸ,
 πάντα νουνεχῶς νὰ κλίνῃς πρὸς τὸ μάτι τὸ τυφλόν.
 Ἐκεῖ κάθε οὐσκιουζάρης τοῦτο σύστημα κρατεῖ,
 60 μὲ οὐσοῦλι τὴν ἀρμέγει καὶ χορταίνει καὶ πλουτεῖ.
 Πάρεξ ἄσωτος ἂν εἶναι, ἢ μπεκρῆς, ἢ ζαμπαρᾶς
 μένει πάμπτωχος σορτοῦκης καὶ τοῦ δρόμου φαρφαρᾶς.
 Ἡ γελάδ' αὐτὴ πρὸ χρόνων ἂν καὶ ἔπαθε δεινά,
 ὡς Πανδώρα τὰ βυζιά τῆς πλημμυροῦν παντοτινά.

33 ὅπου CB : ὅπου K || 40 ἄλλα ξόανα μωρὰ CB : ἀμαθεῖς, παιδιά μωρὰ et man. recent. ἄλλα ξόανα μωρὰ K || 44 μονόφθαλμη BK : μονόφθαλμος C || 46 τοὺς BK : τῶν C || 51 ἀνεψί CK : ἀνεψὲ B || 60 οὐσοῦλι C : ὀσοῦλι BK || 63 post ἔπαθε primum τόσα scr., deinde man. recent. del. K ||

- 65 *Τώρα ἄριστον τζομπάνον ἔχει ὑπερασπιστήν
πρὸς αὐτὸν διὰ τὸ γάλα δεῖξε δούλευσιν πιστήν.
Ἀπὸ συγγενεῖς καὶ φίλους μὲ πολλὰ συνστατικά
ἠμπορεῖς νὰ εὐτυχίῃς, ἐὰν ζῇς καὶ τακτικά,
ἂν καὶ μάθῃς, σοφία, ἀρετὴ δὲν ὠφελεῖ,*
- 70 *ἀλλ' ἀπάτη, κολακεία καὶ ἀμάθεια πολλή.
Πολλοὶ ἀεροβατοῦσιν εὐγενεῖς σημαντικοί,
τὴν κανχῶνται ἐδικήν των ὡς ἑλλάδα πατρική,
νὰ φανοῦν ὡς κληρονόμοι τὰ δυὸ κέρατα κρατοῦν,
δι' αὐτὴν φιλονικοῦσι καὶ δεινῶς ἀγανακτοῦν.*
- 75 *Ὅθεν, ὅταν τὴν ἀρμέγονν, ὡς οἰκεῖοι τῆς βοός,
γιά νὰ πάρουν πολὺ γάλα, τραβοῦν κ' αἷμ' ἀνηλεῶς.
Ἄλλοι τῆς βοός οἰκεῖοι δέρμα, κέρατα τραβοῦν,
πλὴν οἱ ξένοι μὲ σοφίαν πάντ' ἀρμέγουσι τὴν βοῦν.
Οἱ μητροθέν κληρονόμοι τὴν βαστοῦν ἀπὸ 'ν' ἀφτί,*
- 80 *ἄλλοι τὴν οὐρὰν τραβοῦσι, νὰ φανῶσι δυνατοί.
Καὶ ἡ τρίτη κλάσις πλέον τὸ τομάρι της τραβοῦν,
νὰ πιοῦν θέλουν καὶ τὸ αἷμα ἀπὸ τὴν ἀθλίαν βοῦν.
— Ἄλλ' ὁ τζόμπανος πολλάκις μὲ τὴν ράβδον τοὺς κτυπᾷ
καὶ καθεὶς μακρόθεν βλέπει τὴν τροφὸν καὶ σιωπᾷ.*
- 85 *Ὅταν εὗρον εὐκαιρίαν, τὴν τροφὸν καταπονοῦν,
ἀνοήτως τὴν ἀρμέγονν, ὅθεν πάντοτε πεινοῦν.
Ἄν καὶ τζόμπανος δὲν ἦτον ἐκεῖ πάντα φοβερός,
ἀπ' αὐτοὺς αὐτὴ πρὸ χρόνων ἤθελε χαθῇ οἰκτρῶς.—
Καὶ πλὴν δὲν τῇ μένει πάχος, μόνον δέρμα καὶ ὀστέα·*
- 90 *μ' ὅλον τοῦτο ἡ ἀθλία δίδει γάλα καὶ βαστᾷ.
Ἄν τὸ γάλα της τραβοῦσαν ἔτι ἔθνη ὀρεινά,
οἱ Πολῖται θὰ φοροῦσαν ὅλοι ράσα μελανά.
Πάλιν εἰς αὐτὴν προστρέχουν εἰς τὸ χέρι μὲ καδί,
πάλιν ὅλοι τὴν ἀρμέγονν κάθε τάχυν καὶ βραδύ.*
- 95 *Καὶ σὺ ἄρμεγε, ὡς εἶπον, εὐφυνῶς καὶ τακτικά,
νὰ καρποῦσαι μὲν τὸ γάλα, νὰ μὴ δώσης δὲ γιακά.
Ἐλεος Θεοῦ, εἰρήνη καὶ γαλήνη 'ς τὴ Βλαχιά!
Καὶ ἡ βοὺς ἀναλαμβάνει, θεὸς νὰ γίνῃ πλὺ παχειά!
Τὴν ἀθλίαν δύο ταῦροι κι ἄλλα ζῶα ὀρεινά*
- 100 *καὶ ὀρμὴ σκληροῦ τζομπάνου τὴν ἀφήκαν εἰς δεινά.
Εἶχε τζόμπανον ἀνδρεῖον, ἀμαθῆ καὶ τολμηρόν,
ὅστις ταύτην ὑστερήθη καὶ μὲ θάνατον οἰκτρόν.*

- Τώρα πλέον θὰ παχύνῃ, θαλπομένη θὰ τραφῇ·
 ἄριστον τζομπάνον ἔχει, ἥρωα διοτρεφῇ.
 105 Ταῦροι ξένοι φιλαδίκως ὁρμοῦν πάντα κατ' αὐτῆς,
 πλὴν μὲ κέρατα σπασμένα ἐπιστρέφουν παρευθὺς.
 Καὶ ἐσχάτως πάλιν γράφεις, μὲ ἐπιμονὴν πολλήν,
 πρὸς τὰ ἥθη τῆς Βλαχίας νὰ σὲ γράψω συμβουλήν.
 Μάλιστα περὶ φιλίας μ' ἐρωτᾷς νὰ σὲ εἰπῶ
 110 καὶ σὲ γράφ' ὅτι τῷ ὄντι ὥς νῖόν μου σ' ἀγαπῶ.
 Περὶ φίλων σὲ συγγράφω ὁδηγίαν ἀκριβή,
 ὅσα μ' ἔμαθε τοῦ χρόνου ἢ πολλῇ διατριβῇ.
 'Η ἀληθινὴ φιλία, ἡ μεγίστη ἀρετὴ,
 ἀπ' τὴν σφαῖράν μας ἐχάθη. Κόσμον συμφορὰ φρικτὴ!
 115 Γιὰ τὴν ἄδολον φιλίαν πλὴν κανεὶς ἄς μὴ ῥωτᾷ,
 μὲ αὐτὴν καθεὶς τεπτίλι κάθε φίλον ἀπατᾷ.
 Φίλος χωρὶς ἰντερέσσο «Καλημέρ'» ἂν σὲ εἰπῇ,
 τὸ νομίζει ἁμαρτίαν, ἢ τὸ ἔχει ἐντροπή.
 Πεπλασμένον προσωπεῖον πιθηκοῦ καθεὶς φορεῖ
 120 καὶ πλανᾷ μικροὺς - μεγάλους, ὅπου θέλει προχωρεῖ.
 'Αλλὰ σὺ μὴ δίδῃς πίστιν εἰς λεξίδια γλυνκά,
 νὰ μὴ πέσῃς εἰς παγίδας καὶ εἰς δίχτυα φιλικά.
 Φίλον χωρὶς ἰντερέσσο δὲν εὐρίσκεις ᾗς τὴν Βλαχιά,
 ὅθεν πρὸς τοιοῦτους φίλους ᾗς καὶ σὺ λόγια παχιά.
 125 'Σ τὴν Βλαχίαν ἢ κολακεία ἔφθασεν εἰς τὴν ἀκμὴν
 καὶ πλανᾷ ἕνας τὸν ἄλλον μὲ ἐπίπλαστον τιμὴν.
 Τὴν ψευδώνυμον φιλίαν εἰς τὰ ἥθη τῆς Βλαχίας
 ποῖος ποιητὴς νὰ γράψῃ, ἢ ζωγράφος, ἢ βαφιάς;
 'Σ τὴν Βλαχίαν ἔχ' ἢ φιλία πλάτος ὑπερβολικόν,
 130 ὥς ἢ γλῶσσ' ἀπὸ τὰ χεῖλη ἔχει μᾶκρος ὀλικόν.
 Λέγουν, ἀπὸ τοὺς Πολίτας ἔμαθαν πολιτικόν,
 πλὴν ἐκεῖ ἔκαμαν τοῦτο δόγμα Μακιαβελικόν.
 Καὶ σὺ λέγε τὸ ἀρέσκον μὲ λεξίδια γλυνκά,
 ὥς Πολίτης νὰ κερδίσῃς τὸν καθένα τεχνικά.
 135 Σάλι, μπούτκα, πολλοὺς δούλους καὶ σαμούρι ἂν φορῇς,
 μυριάδας κάμνεις φίλους, ὅπου θέλεις προχωρεῖς.
 'Εν ταῦτῳ ἂν καὶ ὁμούρι καὶ φλωριά ἀναφανδόν,
 πτωχοὺς ἄρχοντας ἐπίσης ἀπατᾷς φαμιληδόν.
 'Αλλὰ σὺ τοιοντοτρόπως τὴν φιλίαν μὴ ζητῇς

123 τὴν CB : τὴ K || 132 ἔκαμαν CB : ἐγείνη et supr. lin. ἔκαμαν K || 136 κά-
 μνεις C : κάμεις BK || 138 πτωχοὺς ἄρχοντας ἐπίσης CBK : ἄρχοντας καὶ ἀρχοντίσσας ex
 corr. K ||

- 140 καὶ πολλοὺς τιμίους φίλους ἀποκτᾶς δι' ἀρετῆς.
 "Ὅσους μ' ἀρετὴν κερδίσῃς, εἶναι φίλοι σταθεροί,
 οἱ δὲ ἰντερέσσου φίλοι εἶναι λύκοι μοχθηροί.
 Καὶ ὅς τὴν Πόλιν, ὥς ἡξεύρεις, ἀδελφὸς καὶ συγγενής,
 χωρὶς ἰντερέσσο, φίλος δὲν εὐρίσκεται κανεῖς.
- 145 Εἰς τὴν Πόλιν μὴ ἐλπίζῃς εἰς μεγάλους συγγενεῖς·
 τὸν πτωχὸν καὶ τὸν τεμπέλη δὲν τὸν βοηθεῖ κανεῖς.
 Γύνωσιν, πτωχεῖαν, πεῖναν οἱ ὁμογενεῖς ξεχνοῦν·
 ὅς τὴν Βλαχί' ἀφοῦ πλουτίσουν, ἅπαντας καταφρονοῦν.
 Ἀλαζῶν, βαρὺς ἄς εἶναι — ἂν τις εἶναι εὐγενὴς —
 150 πλὴν φουσκώνει μὲ καβάδι καὶ σουρτουγκῆς ἀγενής!
 Ἀδελφοὺς ἐπιβουλεύουν διὰ τέλος μερικόν·
 τοῦτο, λέν οἱ Εὐρωπαῖοι, εἶναι πάθος γραικικόν!
 Σὺ δὲ σύναζε γροσάκια, ὅσα καὶ ἂν ἤμπορῃς·
 ζήτει τρόπους νὰ κερδίσῃς καὶ εἰς φίλους μὴ θαροῃς.
- 155 Γιὰ νὰ ζήσῃς εἰς τὴν Πόλιν πρέπει νὰ ἔχῃς ἱκανά,
 νὰ μὴ βλέπῃς δυὸ φραντζέλες καὶ σὲ φαίνονται βοννά.
 Ἡ δικαίως ἢ καὶ ἄλλως νὰ ἔχῃς πλοῦτον ἱκανόν,
 γιὰ νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν Πόλιν μὲ ἰλβάνι εὐγενῶν.
 Μερικοὶ Πολῖται τρέχουν ὅς τὴν Βλαχιά γιὰ θησανρόν·
 160 ἀπερῶντες εἰς τὴν Τοῦννα ἐκεῖ πνίγουν τὸν στανρόν.
 Ὅθεν τᾶσπρα τῆς Βλαχίας γίνονται καπνὸς εὐθὺς
 ὥς ἀδίκως κερδαιμένα· — εἶμαι μάρτυς ἀληθής! —
 Πραγματεῖαν ἢ καὶ τέχνην δὲν μετέρχεται κανεῖς,
 ἀφοῦ καβαδοφορέσῃ καὶ νομίζετ' εὐγενής.
- 165 Σὺ ἀνέμενες πρὸ χρόνων τὴν εἰρήνην σταθερῶς·
 νὰ ξεχάσῃς τὴν πτωχεῖαν, νὰ πλουτῇς ἤλθε καιρὸς.
 Ὡς Πολίτην σ' ἐνθυμίζω τῆς πενίας τὰ δεινά·
 ὅς τὴν Βλαχίαν νὰ φροντίσῃς νὰ κερδίσῃς ἱκανά.
 Καὶ ἐκεῖ εἴ τι κερδίσῃς, ἂν εἰς φίλον πιστευθῇς,
 170 τὴν ἐπιβουλὴν θεὸς νὰ ἔβρῃς καὶ ζημίαν παρενθῇς.
 Εἰς ἀρχοντικὸν σοχπέτι φίλους βλέπεις ἐκλεκτοὺς
 καὶ εἰς τὴν περίστασιν σου ἐπιβούλους σου φρικτοὺς.
 Φίλον τοὺς σὲ λέγουν ὅλοι, σ' ἀγαποῦν, σὲ προσκαλοῦν
 καὶ ἐν ταῦτ' τῆς εἰρωνείας τὸ κιουλάφι σὲ κολλοῦν.
- 175 Καὶ παρόντα καὶ ἀπόντα περιπαῖζον φιλικά,
 νὰ φανοῦν ὅτ' εἶν' ἀστείοι, πνευματώδεις φυσικά.

- "Αν τις πειραχθῇ καιρίως εἰς ὑπόληψιν, τιμὴν,
 τότε εὐρίσκει τὸ σοχπέτι διὰ γέλωτ' ἀφορμὴν.
 Πῶς τῶν ξένων τὴν φιλίαν ἀποκτοῦν θὰ σέ εἰπῶ·
 180 πλὴν καὶ πῶς τὴν ἀνταμείβουν, ἀνεψιέ, δὲν σιωπῶ.
 Ἐφευρίσκουν κάθε τέχνην καὶ τὰ μαγικά κλειδιά
 διὰ νὰ ὑποχρεώσουν μιὰν αἰσθαντικὴν καρδιά.
 Ἐως γῆν σέ προσκυνοῦσιν, ἂν σέ ὀριοῦν ὅτι πλουτεῖς,
 ἂν ᾗς τὴν κούρτην παρρησίαν ἔχῃς καὶ γερά πατῆς.
 185 Σὲ λατρεύουν ὡς θεὸν τους, ὅλοι τους σέ προσκυνοῦν
 καὶ τὸ πᾶν, ἐπ' ἀληθείας, γιὰ χατήρι σου κινοῦν.
 Ἀπαντες σέ κάμνουν κούρτην, «μπέτην», «φῶς μου» σέ καλοῦν
 καὶ πρὸς χάριν σου ἐξ ἴσου πάντα πράττουν καὶ λαλοῦν.
 Καὶ καθεὶς εἰς τὸν σκοπὸν του σέ ζητεῖ γιὰ συνεργόν,
 190 σὲ μετέρχεται κοποῖ γιὰ νὰ πιάσῃ τὸν λαγόν.
 Καὶ κατὰσκοπον σέ κάμνουν τῆς αὐλῆς, ἂν ἡμποροῦν,
 ἀλλὰ σὺ ἂν κινδυνεύσῃς αὐτοὶ ἀδιαφοροῦν.
 Πесκεσλίκια σέ προσφέρουν γιὰ τὸ τέλος τοῦ σκοποῦ,
 ὡς ἐπλάνεσε τὸν τράγον ἢ φρονίμη ἀλωποῦ,
 195 ἐγλεντζέδες καὶ σεργιάνια καὶ ἂν ἄλλο τι ποθῇς,
 βρόχοι, δίκτυ καὶ παγίδες τεχνικὰ νὰ μερδευθῇς.
 Ἐπομένως σὲ μεθοῦσιν, ἂν καὶ τύχῃς ἀτζαμῆς,
 εἰς σπατάλην συμποσίων μὲ αὐτοὺς νὰ εὐθυμῇς.
 Ὅθεν κρίνεις νὰ κερδίσῃς ἐνὸς ἄρχοντος καρδιά
 200 παρὰ τὰ ἐξ ἡγεμόνος προσγιγνώμενα μαῖδιδια.
 Καὶ κακῶς φιλοτιμεῖσαι ὡς εὐγνώμων νὰ φανῇς,
 δι' αὐτῶν τὰ ἰντερέσσα πάντα λίθον νὰ κινῇς.
 Ἐνὸς ἄρχοντος φιλία — ἂν δὲν ἦτον ὡς καπνὸς —
 ἦθελ' εἶναι εἰς καθένα βοηθὸς παντοτινός,
 205 ὅτι ἡ ἡγεμονία μεταβάλλεται συχνά
 κ' ἐνὸς ἄρχοντος φιλία διαρκεῖ παντοτινά.
 Διὰ τοῦτο καὶ πλανᾶται ἕνας ξένος ἀτζαμῆς
 μὲ τὴν ἔντεχρον ἀπάτην τῆς φιλίας καὶ τιμῆς.
 Καὶ ᾗς τοῦ φίλου τοὺς μετέλαδες πλέκεται ὁ δυστυχεὴς
 210 καὶ πρὸς ἀμοιβὴν τὸν φθάνει ὀλεθρὸς πολλὰ ταχύς.
 Θέλοντας διὰ νὰ δείξῃ τὴν φιλίαν σταθεράν
 προξενεῖ ᾗς τὸν ἑαυτὸν του ὀλεθρον καὶ συμφοράν.
 Διὰ νὰ φανῇ εὐγνώμων πρὸς ἱεράμ' ἀρχοντικόν

- ὡς τυφλὸς τρέχει μὲ πόθον καὶ μὲ ζῆλον μαυικόν.
 215 Γιὰ νὰ δείξῃ σαδακάτι μὲ καρδιὰν εἰλικρινῇ
 πῖπτ' εἰς συμφορὰς παντοίας καὶ κανεῖς δὲν τὸν πονεῖ.
 "Ἄν καὶ δάνεια ὡς φίλος, εἴ τι ἔχει, πιστευθῇ,
 ἅς προσμεῖνῃ εἰς αἰῶνα διὰ νὰ ξεπληρωθῇ.
 "Ἄλλ' ἄφοῦ ἐτελειώθη ὁ τοῦ ἄρχοντος σκοπὸς
 220 καὶ τὸ κέφι του ἐγίνη — δὲν σὲ λέγω τί καὶ πῶς —
 τότε πλὴν δὲν σὲ γνωρίζει, δὲν σὲ βλέπει παντελῶς.
 "Ἄν σὲ βλέπ' εἰς δυστυχίαν, παντοῦ λέγ', εἶσαι τρελλός.
 Καὶ τὸ μέγιστον, ἂν θέλῃς, ὅπου εἶναι πλὴν φοικτόν,
 εἴ τι σ' ἔδωκεν ὡς δῶρον καὶ μὲ χέρι ἀνοικτόν,
 225 βλέποντάς σε εἰς καζέπι, ὅπου πίπτεις δι' αὐτόν,
 τὸ δοθὲν ζητεῖ ὀπίσω· πρᾶγμα μὲν ἀκουστόν !
 «Γιολουντὰ», λέγ' εἰς τοὺς ἄλλους, «εἶναι ἄδικος ἀνὴρ,
 ἄξιός δι' ἐξορίαν, διὰ μάχαιραν καὶ πῦρ !»
 Ταῦτα λέγει, νὰ σκεπάσῃ τὴν ἀχάριστον ψυχὴν·
 230 δὲν φοβεῖται τὴν μεγίστην τοῦ Θεοῦ μας ἀνοχήν.
 Αὐτοὶ μόνον σ' ἀγαποῦσι, νὰ κερδίσουν τὸ παρόν·
 εἰς τὸ μέλλον σὲ τραττάρουν ὡς θανάσιμον ἐχθρόν.
 "Ἄρα ὥς τὴν Βλαχίαν φιλίαν τίς τρελλὸς νὰ εὐρεθῇ
 προστασίαν ἢ φιλίαν τῶν ἀρχόντων νὰ ποθῇ;
 235 Προκομμένον σὲ γνωρίζουν, ἀνθρώπον μὲ ἀρετὴν·
 ἂν δὲν ἔχουν ἰντερέσσο, σ' ἀποφεύγουν ὡς ληστήν.
 "Ἐὰν εἶσαι χαρτοπαίκτης, ἂν δανείζῃς μετροπῆ,
 φίλος εἶσαι τῶν ἀρχόντων καὶ καθεὶς σὲ χαιρετᾷ.
 Διὰ φίλους θυσιάσας, χάρισέ τους θησαυρούς·
 240 εἰς μικρὰν περίστασιν σου θὰ τοὺς δῇς πρώτους ἐχθρούς.
 "Ἀφίλος ἀχαριστία τῆς Βλαχίας χαρακτηρὴ
 κατὰ φύσιν εἰς καθένα, ὡς μητέρα καὶ πατὴρ.
 Λέγουν ὅτι «οἱ Πολῖται μᾶς ἐδίδαξαν ποτε»
 μὰ νὰ ὑπερβαίνουν τόσον διδασκάλους μαθηταί !
 245 Τὸ λοιπὸν ἐκεῖ φιλίαν μὴ ζητήσῃς παντελῶς
 καὶ εἰς ἀρχοντικὰς ἰντρογὰς μὴ δαλντίσῃς ὡς τρελλός.
 "Ἐχω πεῖραν τῶν πραγμάτων, φιλαλήθως ὁμιλῶ,
 ἀπὸ ἀρχοντας μεγάλους ἀπατήθην καὶ λαλῶ.
 "Ἀνεπιέ, στενὴν φιλίαν φεύγε, ὅσον ἡμπορεῖς,
 250 πλὴν τῆς Πόλεως τὰς λέξεις εἰς τὰ χεῖλη νὰ φορῇς.

- Ὡς τῆς Βλαχίας τὸ ἰλβάνι στολαί, τράπεζαι, χαρτιά,
 ἓνα ξένον νὰ ξυπάσουν λακιριδιὰ τὸν λὲν πλατιά.
 Ἐκεῖ ὄρκοι καὶ παρόλες, ὑποσχέσεις φιλικαί,
 χρυσόν, ἄργυρον μὲ λέξεις, πλὴν σὲ δίδουν τενεκέ.
 255 Ἐχθὲς ὕλινδιζε μαζί σου, σήμερον δὲν σὲ λαλεῖ
 τῆς φιλίας των τὸ μέλι εὐθὺς γίνεται χολή.
 Χάριν, δῶρον ἢ ἱκράμι κάμνεις γιὰ πολιτικόν,
 τὰ νομίζουν κατὰ χρέος εἰς αὐτοὺς κανονικόν.
 Εἰς τὰ ἔξω ξυπασμένοι, εἰς τὰ ἥθη ἀμαθεῖς,
 260 κάθε λαμπροφορεμένον ἀγκαλιάζουν παρενθὺς.
 Κάθε ψεύστης τζαρλατᾶνος, μάλιστα ἂν φορῇ στενά,
 καθ' ἡμέραν ὅς τὸ τραπέζι τοὺς διδάσκει ἱκανά.
 Ἀγαποῦσι κάθε ξένον, δέχονται μετὰ χαρᾶς,
 πλὴν ἂν εἶναι μουκαλίτης, ἢ τρελλός, ἢ φαρφαρᾶς.
 265 Ἀγαποῦσι Φράγκον, Νέμτζον διὰ μιὰ διατριβή
 καὶ Φραντζέζον φωτισμένον, λιβερτίνον, ἀσεβή.
 Κάθε ξένον ἐλευθέρως ὅς τὸ τραπέζι προσκαλοῦν,
 μὴ ἂν δὲν εἶναι τοῦ σκοποῦ των, τὸν ἐμπαίζουν, τὸν γελοῦν.
 Σαρδανάπαλοι εἰς ὅλα καὶ εἰς πλῆθος φαγητῶν
 270 γεῦμα, δεῖπνον, εἰς καθένα τὸ τραπέζι ἀνοικτόν.
 Εἰς κάθε τραπέζι βλέπεις φαγητῶν ὑπερβολές,
 πλὴν νὰ δῇς τὸ μαγειρεῖον, χοιροκούμασο τὸ λές.
 Διὸ - τρεῖς μάγειροι Τζιγᾶνοι, μαῦροι δαίμονες νυκτός,
 ἂν τοὺς δῇς ὅς τὸ μαγειρεῖον θεὸς νὰ σ' ἔλθῃ ἐμετός.
 275 Ὅθεν εἶναι μακρυσμένον ὡς σπιτίου χαβαλές,
 ἐπειδὴ βρωμᾷ μακρόθεν, διεγείρει τὲς χολές.
 Ξένων ἀρετὰς δὲν βλέπουν, οὔτε κἂν παρατηροῦν
 ἐλαττώματα μιμοῦνται, τὰ καλὰ δὲν θεωροῦν.
 Ὡς τῶν Νεμτζῶν τὴν ἐκστρατεῖαν μείγμα ἔγιν' ἔθνικόν
 280 καὶ μεταβολὴ μεγίστη ὅς τῆς Βλαχίας τὸ ἠθικόν.
 Ὅθεν ὅς τὴν Βλαχίαν τώρα εἶναι σπάνις ἀρετῶν
 — πλὴν εὐρίσκεις καὶ ἐναρέτους καὶ τιμίους ἐξ αὐτῶν —.
 Σὺ δὲ μὲ πεπαιδευμένους συμβουλευόν κάθε τι
 φίλοι διὸ νὰ ᾖ μαζί σου, ἡ τιμὴ καὶ ἀρετή.
 285 Διὰ μέσον τούτων ἔχεις πρῶτον φίλον τὸν Θεόν
 καὶ ὑπόληψιν κερδίζεις ἀπὸ ὅλον τὸν λαόν.

251 στολαί τράπεζαι χαρτιά CBK : βλέπει τις καὶ τὴν ψευτιά ex corr. K || 257 κά-
 μνεις CB : κάμεις K || 261 ψεύστης CB : ψεύτης K || 267 ἐλευθέρως ὅς τὸ τραπέζι BK :
 ὅς τὸ τραπέζι ἐλευθέρως C || 274 δῇς BK : δῆς C || 276 διεγείρει ταῖς χολαῖς CBK : ὡς
 Ἐβραϊκὸς χαλές ex corr. K || 282 τιμίους CK : τιμήτους B ||

- "Αν περὶ δικαιοσύνης, κριτηρίων καὶ κριτῶν
 σὲ εἰπῶ, πρέπει νὰ γράψω ραφιδίας ἑκατόν.
 Νομικὴν δικαιοσύνην 'ς τὸ μεζάτ' ἐκεῖ πωλοῦν·
- 290 'ς τοὺς κριτὰς ποῖος δίδει δῶρα θὰ κερδίῃ δεκαπλοῦν.
 Λέγουν, ἂν δὲν λάβουν δῶρα, πτωχοὶ δὲν ἀδικηθοῦν,
 μποῦτ'κα, σάλι καὶ σαμούρια πόθεν θὲ νὰ πληρωθοῦν ;
 Εἶδα κρίσεις κρινομένων, ἀδικίας πλὺ φοικτὰς,
 μὲ ρουσφέτι ἀπ' τὴν μύτην νὰ τραβοῦσι τοὺς κριτὰς.
- 295 "Αρχόντες τινες τὰ μούλκια τῶν πτωχῶν καταπατοῦν
 μ' ἀπειλὰς, ψευδολογίας εἰς αἰῶνας τὰ κρατοῦν.
 "Αν τὰ ὀρφανά, ἢ χήρα, κινηθοῦν μὲ ἀγωγὴν,
 ποῖος νὰ καταδικάσῃ μέγαν ἄρχοντα 'ς τὴν γῆν ;
 — Πλὴν αὐτοὺς καταδικάζει κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν
- 300 μ' ὀλεθρον τῶν ὀσπιτιῶν των καὶ μὲ θάνατον πικρόν. —
 "Ο πτωχός, ἂν ἀδικῇται, ποῦ τὸ δίκαιον νὰ 'βρῇ ;
 Οἱ κριταὶ λαμβάνουν δῶρα, γίνονται πτωχῶν ἐχθροί !
 Γιὰ νὰ κρίνωσι δικαίως ἔχουν ἀδίκων λουφέ,
 ὅμως εἰς αὐτοὺς δὲν φθάνει γιὰ τζιμπουκία, γιὰ καφέ.
- 305 "Οθεν διὰ βοηθείαν δίδεται μουςααδὲς
 ἀπὸ δῶρα κρινομένων ὡς ἐπικερδὴς μαδδές.
 Καὶ δαλίπηδες πενήντα, 'ς τὰ ὀφφίκια αὐτὰ,
 πλὴν κερδίζει ὅστις ἔχει καὶ ριτζὰ νὰ τὸν βαστῇ.
 "Αν ἱσπράβνικος δὲν ἔχη κἂν ἰδεάν νομικὴν,
- 310 φθάνει εὐγενὴς νὰ εἶναι κατὰ τάξιν τοπικὴν.
 'Εκεῖ βλέπεις καθ' ἑκάστην ἐμβριθεῖς ἀναφορὰς
 καὶ πτωχῶν ἀδικουμένων ὀλεθρίους συμφορὰς.
 Καὶ ὁ ἡγεμὼν βολλώνει ὡς ἀπόφασιν κοινήν·
 « Ὑμεῖς ὤφρεσθε » τοῖς λέγει μ' εὐαγγελικὴν φωνήν.
- 315 "Ασωτον πολυτελείαν δύο μούλκια δὲν ἀρκοῦν·
 τινὲς μὲ τὴν ἀδικίαν τόσα ἔξοδα νικοῦν.
 'Εξ ἀρχόντων ἂν τις μάθῃ πέντε λέξεις νομικὰς
 ἐκεῖ γίνετ' ἄλλος Σόλων καὶ Ἀνκοῦργος καὶ Φωκᾶς.

289 μεζάτ' CK : μεζάτι B || In marg. v. haec scripta sunt : 'Ο συγγραφεὺς κατὰ
 τιнос ἀγανακτήσας, ἴσως τοιούτου, πληθυντικῶς κατακρίνει τὴν ἀδικίαν CBK || 294 "ρου-
 σφέτι ἀπ' τὴν B : ρουσφέτ' ἀπὸ τὴν CK || 295 ἄρχοντες ... καταπατοῦν CBK : "Αρχον-
 τες καὶ μεριστάνες μούλκια τῶν πτωχῶν πατοῦν ex corr. K || 305 διὰ βοηθείαν CB : γιὰ
 οἰκονομίαν et supr. lin. διὰ βοηθείαν K || Post v. 314 primum Τοῦτ' ἀδύνατον νὰ παύσῃ
 ἡγεμὼν κοινὸς πατήρ, ' πλὴν κατακλυσμὸς ἂν ἔλθῃ, Πενταπόλεως τὸ πῦρ scr., deinde man.
 recent. del. K : om. CB || 316 τινὲς CB : ὅθεν et supr. lin. τινὲς K ||

- 320 "Οθεν ἡ δωροληψία πολλῶν εἶναι χαρακτήρ,
 Καὶ κακῶς νὰ ἱατρεύσουν συνειδότος τὴν πληγὴ
 κρᾶζουν μιὰ ξυλοπινάκα καὶ τοὺς ἐξομολογεῖ.
 Καὶ εὐρέθη τὸ σεκρέτο ν' ἀφεθῇ κάθε κακὸν
 σαραντάρια νὰ δίδουν εἰς μπεκορὴν πνευματικόν.
 325 Μυστικὴν τιν' ἀθείαν ἴσως ἔχουν μερικοὶ
 μὲ αὐτὸ παρηγοροῦνται. "Ω, τυφλότης ψυχικὴ!
 «Περὶ κρίσεως μελλούσης, ἀναστάσεως νεκρῶν
 ποῖος εἶδε, τίς ἤξευρε;» μ' εἶπεν ἓνας γλῆναρῶν.
 Τοὺς κρημνίζ' ἡ ἀδικία εἰς ἀσέβειαν δεινὴν
 330 δὲν ψηφοῦν μέλλονσαν κρίσιν, κόλασιν παντοτινὴν.
 «Ἐχομ' ἔξοδα μεγάλα», λέν, «θὰ ζοῦμ' ἄρχοντικά·
 χωρὶς δῶρα κρινομένων θὰ ζητοῦμεν σαδακά.»
 Ἀλλ' εἰς ἄρχοντας ἀδίκους καὶ ἐνδόξους καὶ παχεῖς
 εἶδον νὰ ἔλθῃ θεόθεν ὄλεθρος πολλὰ ταχύς.
 335 Τὰ περὶ μακροθυμίας ἐμελέτησες καλὰ
 ἀλλ', ἐὰν παρατηρήσης, βλέπεις θαύματα πολλὰ.
 Πλούσιοι καὶ μεγιστάνες, ἐνδοξοὶ καὶ συνετοὶ
 ᾗχθησαν ἐντὸς ὀλίγου καὶ ὁ πλοῦτος καὶ αὐτοί.
 Βλάχοι Βλάχους ἀδικοῦσιν, ὡς ἐχθροὺς τοὺς τυραννοῦν,
 340 τοὺς ὁμογενεῖς παιδεύουν, παντελῶς δὲν τοὺς πονοῦν.
 Τὰ χισμέτια τῆς τζάρας τὰγοράζουν μὲ πολλὰ,
 μ' ἀρπαγὴν, μὲ δυναστείαν νὰ κερδίσουν τὰ διπλᾶ.
 Ἄν δὲν ᾔτον ᾗς τὴν Βλαχίαν ἡγεμόνες μὲ ἰσχύν,
 ἔβγαναν οἱ ἐπιστάται τοῦ λαοῦ καὶ τὴν ψυχὴν.
 345 Καὶ φιλάνθρωποι αὐθένται μὲ ψευδεῖς ἀναφορὰς
 ἀπατῶνται ἀγνοοῦσι τῶν πτωχῶν τὰς συμφορὰς!
 Ἀλλ' ὁ τῶν χρυσοῦς αὐθέντης, μεγαλόνοτος ἡγεμὼν,
 ἀρετῆς, δικαιοσύνης ζηλωτὴς καὶ κηδεμὼν,
 πάντων τῶν ἀδικουμένων εὐμενέστατος πατήρ
 350 ᾗς τὴν Βλαχίαν καταλάμπει ὡς ὑπέρλαμπρος ἀστήρ.
 Μέγα καύχημα τοῦ γένους, ἡγεμόνων καλλονή!
 Παγκοσμίως τοῦτο φάλλει κάθε γλῶσσα καὶ φωνή.
 Ἀδικίαν ἐξαλείφει ἀπὸ τῆς Βλαχιάς τὴν γῆν

319 πολλῶν CB : κριτῶν et supr. lin. πολλῶν K || Post v. 338 primum Καὶ αὐθέν-
 τας φιλάνθρωπους μὲ ψευδεῖς ἀναφορὰς | ἀπατ(οῦν) καὶ ἀγν(οοῦσι) τῶν πτωχῶν τὰς συμ-
 φορὰς (et ex corr. "Ἄν ἰδῇς τοὺς ἰσραβνίκους καὶ ζ[...] τῶν [...] | βλέπεις ἀσεβεῖς
 τυράννοὺς νὰ ροφοῦν αἷμα πτωχῶν) scr., deinde man. recent. del. K : om. CB ||
 350 ὑπέρλαμπρος BK : ὑπέρτατος C || 353 ἐξαλείφει scripsi : ἐξαλείφει BK : ἐξαλείφει C ||

- ὡς ὀλέθριον πανώλην, ὥς πολλῶν κακῶν πηγὴν,
 355 ὃς πρὸ χρόνων ἀνυψώθη ὅς τῶν ἡρώων τὸν χορὸν
 ὃς κανὼν δικαιοσύνης· ἀπὸ πείρας φανερόν.
 Κυβεργᾷ θεομιμήτως καὶ πανσόφως διοικεῖ,
 εὐμενὴς φιλανθρωπία ἀρετὴ του φυσική.
 "Ελαμψεν εἰς τὴν Βλαχίαν ὁ αὐτοῦ ἡρωϊσμός
 360 ὥς φωστήρ δικαιοσύνης, ἀρετῆς ὑπογραμμός.
 Ἐξανέτειλεν εἰς Γιάσι Φοῖβος παμφαοῦς ἀγῆς,
 τώρα λάμπει τὴν Βλαχίαν μὲ ἀκτίνας φωτανεγίς.
 Ἀνεπιέ, διὰ τὰ ἔχης τοῦτον ὑπερασπιστήν,
 εἰς τὰ νεύματά του δεῖξε κάθε δούλευσιν πιστήν.
 365 Πιστός, πρόθυμος νὰ εἶσαι καὶ μὲ ἑμμάτι ἀνοικτό,
 μὲ τιμὴν νὰ διαρκήσης ὅς τὸ ὄφικιον αὐτό.
 Σώφρων, εὐπειθὴς νὰ εἶσαι, διὰ τὰ εὐαρεστής
 πρὸς τοιοῦτον εὐεργέτην, διὰ τὰ προβιβασθῆς.
 Προσφιλὴς, γλυκὺς νὰ εἶσαι καὶ πρὸ πάντας ταπεινός
 370 ὅς τὴν αὐλήν, γιὰ τὰ κερδίσης τὴν ἀγάπην καθενός.
 Εἰς τὸ ἔργον σου νὰ εἶσαι ἄμέρα - νύκτ' ἀνελλιπής,
 ὅτ' εἰς ἐποχὴν τοιαύτην εἶν' ἡ μόνη σου ἐλπίς.
 Τὸ νὰ τρέχῃς ἄνω - κάτω, — ἄν καὶ μὲ σκοπὸν καλόν, —
 τὴν ὑπόληψίν σου χάνεις, γίνεσ' ἕνας τῶν πολλῶν.
 375 Ἐχεις γιὰ διατριβὴν σου, εὐκαιρίας ἐγλεντζέ,
 τὴν μελέτην τῶν βιβλίων, εὐανθέστατον μπαχτζέ.
 Ἐκεῖ νομικός τις γέρον, δίκαιος, σοφὸς ἀγῆρ,
 κριτὴς εἶναι ἐπιστήμων, μόνος τῆς Βλαχίᾳς φωστήρ.
 Πλὴν τοιοῦτοι ὅς τὴν Βλαχίαν νὰ λαλήσουν δὲν μποροῦν,
 380 ἐκεῖ προσωποληψίαν καὶ χατίρια θεωροῦν.
 Σὺ δὲ ἀπ' αὐτὸν ν' ἀκούῃς ὠφελίμους συμβουλὰς.
 τῶν λοιπῶν νὰ ἀποφεύγῃς φιλικὰς ἐπιβουλὰς·
 Φεῦγε μάλιστα τῶν νέων κάθε συναναστροφὴν,
 τὴν γιὰ τὴν πολιτικά σου ἄλλαξε συχνὰ μορφήν.
 385 Ἄν ἀρχεῖων δώσης θάρρος, εἰς σοχλέτι προχωροῦν·
 ἂν σὲ βλέπουν μὲ τοιούτους, ὁμοίων τοὺς σὲ θαροῦν.
 Ἀρχοντας συναναστρέφου γηραλέους, συνετούς,
 εἰ τὸ ἄριστον καὶ κρεῖττον νὰ μαθῇς ἀπ' αὐτούς.
 Πολυποίκιλος ὁ κόσμος, ἀνεπιέ μὴ ποθητέ·
 390 βίον τρόπον μάθε μόνον καὶ μὴ φοβηθῇς ποτέ.

358 φιλανθρωπία BK : φιλανθρωπία C || ἀρετὴ του φυσική CB et ex corr. φυσική
 του ἀρετῆ K || 371 σου CK : om. B || 377 in marg. Ὁ Καταρτζῆς ἴσως K : om. CB ||
 384 τὴν CB : τὰ K || 389 ἀνεπιέ CK : ἀνεπε B ||

- Πάντ' ἀνάγνωθε βιβλία, ἱστορίας καὶ γραφάς,
 νὰ φανῇς σοφός, εἰδήμων εἰς τὰς συναναστροφάς.
 Ἐκεῖ φίλους, ὡς προεῖπον, θὲ νὰ εὗρῃς ἑκατόν
 νὰ κερδίσῃς τοὺς χρησίμους, ἂν σοι εἶναι δυνατόν,
 395 ἐξ ὧν ἄνδρας χρηστοίθεις καὶ τοῦ κόσμου πρακτικούς
 διὰ σὲ νὰ ἔχῃς φίλους καὶ τὴν συμβουλὴν ν' ἀκούς.
 Ἀπὸ ὅλους μὴν ἐλπίζῃς, ὄντας ξένος ἀτζαμής,
 τὰ καθήκοντα νὰ μάθῃς, τοὺς κανόνας τῆς τιμῆς,
 400 ὅτι εἰς τῶν ἐντοπίων τὴν φιλίαν ποιά ἐλπίς;
 «Γιολουντὰ» μὲ εἰρωνεῖαν ὅλοι λὲν εἰς ὅ,τ' εἰπῇς.
 Παντελῶς νὰ μὴ πιστεύσῃς ἐκεῖ φίλον καθαρόν,
 ὅς τῆς ζωῆς τὰς περιστάσεις νὰ τὸν εὗρῃς σταθερόν.
 Ἄν ὁ φίλος σουμπογιάρης μὲ δουλειὰ προβιβάσῃ,
 405 μὲ ἱκράμι καὶ οὐμούρι ἡγεμόνος ξυπασθῇ,
 καὶ ἡ τύχη σου σὲ φέρῃ εἰς μεταβολὴν μορφῆς
 καὶ φρονῇς ὁ φίλος ἄρχων σ' ἀγαπᾷ ἕως ταφῆς
 καὶ πηγαίνει γιὰ δουλειὰ σου ἢ γιὰ νὰ τὸν συγκαρῇς,
 παντελῶς δὲν σὲ γνωρίζει καὶ πλανᾷσ' ἂν τὸ θαρρῇς.
 Ἐκεῖ βλέπεις τὰ τζοκόια μὲ ἰλβάνι ριτζαλιού,
 410 ἐρωτᾷς γιὰ τὸν ἀγᾶ των καὶ αὐτοὶ θωροῦν ἄλλου.
 Εἰς τὸν ἄρχοντα ἐμβαίνεις, — ἂν σηκώσουν τὸν μερδέ, —
 καὶ τὸν βλέπεις φουσκωμένον ὅσιν κουρκάνον ὅς τὸν σελτέ !
 Ἄν σὲ δγῇ, ὅταν ἐμβαίνεις, καὶ πατήσῃς τὸν κετζέ,
 παρευθὺς τότε γυρίζει καὶ κοιτάζει ὅς τὸν μπαχτζέ.
 415 Μὲ καλπάκι εἰς τὸ χέρι γιὰ τὸ κέφι τοῦ ῥωτᾶς
 καὶ μὲ πρόσωπον ἀστεῖον ταπεινῶς τὸν χαιρετᾶς.
 Ἄν σὲ πῇ τὸ «σκεπασθῇτε καὶ καθῆστε», εἴν' πολὺ
 ἔπειτ' ἀναγνώθει γράμμα καὶ ποσῶς δὲν ὀμλεῖ.
 Καὶ ἐμβαίνει τὸ τζοκόι γιὰ τζιμπούκι, γιὰ γλυνκό.
 420 μ' ἓνα βλέμμα τοῦ ἀγᾶ του τὸ προφθάνει ἑξαφνικό !
 — Κ' εἰς Πολίτην εἶδα τοῦτο, πρῶν ἡνάμπωχον Γραικόν
 ἀρχοντείας κιαφέτι μ' ἔδειξ' ἕως φορικόν ! —
 Ἀμαθῆς καὶ ἰδιώτης, πρῶν δούλος χαμερπῆς,
 ἄρχων μὲ δουλειὰ ὅς τὸ χέρι ! Ἄρα ἔχεις τι νὰ πῇς;
 425 Ὅθεν ἀπορεῖς, θανμάζεις ἂν τῷ ὄντι εἴν' αὐτός,
 ὅστις γλένδιζε μαζί σου δι' ἡμέρας καὶ νυκτός.

397 ὅλους B : ἄλλους CK || 399 ποιά CK : πιά B || post v. 404 primum ἀγκαλᾷ
 τώρα Πολίτης καὶ φωμαῖς καὶ καιξῆς | μὲ φλωριά, μὲ τζιρακλίκι γίνετ' ἄρχων καὶ χαντζῆς
 scr., deinde man. recent. del. K : om. CB || 406 φίλος CB : φίλων K || 410 αὐτοὶ CK :
 αὐτοῦ B || 413 δγῇ BK : δῇ C || 420 προφθάνει CB : προφάνει K ||

- Μεταμορφωμένον βλέπεις ἓνα τι πρὸ ὀφθαλμῶν
 ὅπου χθές ἦτον τζοκοῖ, ἔγιν' ἄλλος ἡγεμῶν.
 — Τοῦτο τάρ᾽ εἶναι Πολίτων, ὥς τῷ ὄντι ἐγενεῶν,
 430 ὅπου βλέπουν καθ' ἐκάστην μεμοργέτ' Ὀθωμανῶν ! —
 "Ὅθεν γράφει, σημειῶνει, μελετᾷ ὁ τζελεπής,
 νὰ μὴ λάβῃς εὐκαιρίαν λακριδι νὰ τὸν εἰπῇς.
 "Εἷς ἀφ' ἡμετέρων μοι γένοιτο ἔρχεται γὰρ συντροφιά·
 τότε εὐθὺς κτυπᾷ τὰς χεῖρας «φέρε τάβλι καὶ χαρτιά !»,
 435 ἕως νὰ ἔλθουν καὶ ἄλλοι διὰ μπάγκο συντροφιά,
 μερικοὶ διὰ νὰ βάλουν εἰς τὰ σπίτια των φωτιά.
 "Εἷς ἄνθρωποι προσμένουν· ὑποθέσεις ἐκατόν
 λέν, «ἔλ' αὔριον», οἱ δοῦλοι, ἂν τι λάβουν ἐξ αὐτῶν.
 Μπάγκο, φαρά, γκιουρδούμι ὅστις παῖζ' εἶναι δεκτός·
 440 Φράγκος, Νέμτζος καὶ σουρτούκης ἐκεῖ εἶναι θαυμαστός.
 Καὶ σὺ τότε, ἂν ἐβγάλῃς δύο - τρεῖς χεριές φλωριά,
 γὰρ νὰ παίξῃς, σ' ἀγκαλιάζει ὅλη τους ἡ συντροφιά·
 εἰ δὲ στέκεις ὡς τὸ ξύλο, ἕως οὗ νὰ βαρεθῇς,
 ἂν σὲ δημιῶν, ὁπότεν φύγῃς, «δοῦλός σας» σὲ λέν εὐθὺς.
 445 Τότε ἂν ἔχῃς καὶ νὰ λάβῃς, δὲν σὲ μένει πλὴν ἐλπίς
 οὔτε χρέος νὰ ζητήσῃς, οὔτε κἂν ριτζὰ νὰ πῇς.
 Ταῦτα πάσχουν ὅλ' οἱ ξένοι, ὅσοι ἔζησαν πλατιά,
 ἀπὸ ἄλλας αὐθεντίας ἔμειναν ἐκεῖ φουτιά.
 "Σ τὴν Βλαχιά καταφρονοῦσι ξένον καὶ χωρὶς δουλείας
 450 χωρὶς ἀρχοντεῖαν, χάλια· ἐκεῖ νὰ μὴ ζήσῃς πλιά.
 "Ἀν πηγαίνῃς ὅς τὴν κοκόνα, ποῦ σ' ἐλάτρευνεν ἐχθές,
 οἱ δουλεῦτες «νοῦ ἔ γκάτα κοκονίτζα» λέν κι αὐτές.
 Μέσα εἶναι λιφικάνοι καὶ κονμάσια μὲ φορτιά,
 ὅπου βερσεὶ πωλοῦσι καὶ τὰ γράφουν εἰς χαρτιά.
 455 Τώρα, μετὰ τὴν εἰρήνην, ἔμειν' ἕνας πειρασμός,
 χαρτιά, λοῦξον, ἀσωτεία καὶ σαρδαναπαλισμός.
 Γιὰ σπατάλην, ἀσωτεῖαν, μιὰ μουσὶα δὲν ἀρκεῖ·
 βερσεὶ τᾶλλ' ἀγοράζουν γιὰ συνήθειαν κακή.
 Δι' αὐτὰ κατ' ἔτος δίδουν ἰντερέσσον χρονικόν·
 460 λιφικάνους ἀναπαύουν μὲ σινέτια τῶν μουλικίων.
 Εἴ τι κέρδισεν ὁ ἀρχων, τὰ χασεν εἰς τὰ χαρτιά,

429 τάρ᾽ C : τάρτ᾽ BK || 436 των CB : τον K || 441 χεριαῖς CB : χειριαῖς K ||
 444 σὲ δημιῶν K : σὲ δημιῶν C : σείδουν B || Post v. 444 primum [...] οἱ αὐθένται ἔχουν
 εὐγενεῖς ἐκεῖ | πλὴν οἱ Βλάχοι τοὺς μιμοῦνται ὡς ἀνθρώπους πιθηκοὶ scr., deinde man.
 recent. del. K : om. CB || 448 ἀπὸ ἄλλας αὐθεντίας C : ἐπὶ ἄλλας αὐθεντίας B : ἀπὸ ἄλλας
 αὐθεντίας K ||

- ἔξωδευσεν εἰς ἐγλεντζέδες, ἔφαγ' ἔζησε πλατιά.
 Καὶ προσμένει πάλιν ἄλλην ἀρχοντείαν μὲ δουλειά,
 νὰ κερδίσῃ, νὰ πληρώσῃ νέα χρέη καὶ παλιά.
 465 Τῆς Βλαχίας ἡ φιλία γυμνὴ λέξις καὶ σαπρά,
 ἀνεπιέ, νὰ μὴ πιστεύσῃς ὅτι εἶναι σταθερά.
 Ἀγκαλὰ τὸ πλεῖστον μέρος ἐντιμ' εἶναι εὐγενεῖς,
 συντεοί, πεπαιδευμένοι, νὰ τοὺς σέβεται κανεῖς.
 Ἄν τὰ περὶ τῆς θρησκείας ἐξετάσῃς, ἀπορεῖς·
 470 εὐσεβείας θεωρίαν εἰς ὀλιγοστοὺς θὰ ὀρῇς,
 ὅτ' εἰς μερικοὺς ἀκμάζει ἀθεΐα πρακτικὴ,
 ἔχον πίστιν χωρὶς ἔργα καὶ Θεὸν ὡς ἔθνηκοί.
 Γιὰ μανίαν εἰς τὰς μόδας καὶ φλωριά διὰ χαρτιά,
 ὅς τὴν ψυχὴν τοὺς βάζουν φλόγας καὶ εἰς τοὺς πτωχοὺς φωτιά.
 475 Ἡ ἰσχὺς ἐκ' εἶναι νόμος, ἀδικία, ἀρπαγὴ,
 πολυτέλει' ἀσωτεία, ὅλων τῶν κακῶν πηγὴ.
 Πλὴν τὰδίκως κερδαίμενα, θὰ τὰ βλέπῃς προφανῶς,
 εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀρχόντων εὐθὺς γίνονται καπνός.
 Διὰ γοῦνες καὶ καρέτες καὶ τραπέζια καὶ χαρτιά,
 480 σπίτια, μούλκια ὅς τὸ μεζάτι, μερικοὶ νὰ ζοῦν πλατιά.
 Δὲν ἀκοῦς ἐκεῖ θρησκείαν, οὔτε λόγον ἀρετῆς,
 ὅθεν νέοι νέες εἶναι ὅς τὸ κακὸν ἐπιρροεῖς.
 Πίστιν, δόγματα θρησκείας ἢ κατήχησίν τινα
 νὰ διδάσκουν ὅς τὴν Βλαχίαν δὲν ἐφάνῃ πουθενά.
 485 Εἰς σοχπέτι οὔτε λέξις περὶ ἐντολῶν Θεοῦ·
 φνσικὴ ἢ γλωσσαλγία εἶν' ἐκείνου τοῦ λαοῦ.
 Ὅλοι ἔχον διδασκάλους καὶ σχολεῖα τοῦ κοινοῦ
 καὶ διδάσκονται οἱ νέοι μύθους τοῦ Λουκιανοῦ.
 Μυστηρίων ἐκκλησίας, γνῶσιν θεῶν ἐντολῶν
 490 δὲν μανθάνουν, δὲν ἀκούουν οὐδὲν μάθημα καλόν.
 Προκομμένος, νέος, ἄρχων, τερμπιές, ἀνὴρ σοφός
 δὲν πηγαῖν' εἰς ἐκκλησίαν, γαλλικὸν ὅτ' ἔχει φῶς.
 Θεῖον λόγον δὲν ἀκούει ἀπὸ ἄμβωνος κανεῖς·
 Θεοῦ λόγον ἀγνοοῦσι καὶ παιδία καὶ γονεῖς,

465 τῆς Βλαχίας CB : Τῶν ἀρχόντων et supr. lin. τῆς Βλαχίας K || σαπρά CB : σα-
 θρά K || 470 ὀλιγοστοὺς CB : κανένα δὲν et supr. lin. ὀλιγοστοὺς K || 471 Ὅτ' εἰς μερι-
 κοὺς CB : ἐκεῖ σήμερον et supr. lin. ὅτ' εἰς μερικοὺς K || 473 μόδας C : μόδες B : μόδαις
 K || 474 φλόγας C : φλόγες BK || post v. 476 primum Δύναμις ἰσχυροτέρου νόμος εἶναι
 γενικός, | πλούσιοι πτωχοὺς γυμνῶνουν, ἀδικοῦν τυραννικῶς scr., deinde man. recent.
 del. K : om. CB || 479 Διὰ CB : Διὸ K || καρέταις CK : καρέτας B || 480 μερικοὶ CB :
 μόνον γιὰ et supr. lin. μερικοὶ K ||

- 495 ὄθεν νέον εἰς τὰ θεῖα δὲν θά ὀγγῆς μὲ προκοπή·
ἐκεῖ περὶ εὐσεβείας εἶναι ἄκρα σιωπή.
Τὸ σοχπέτι των συνήθως αἰσχροῦ εἶναι λακιριά,
λόγῳ ἁρσίξικα γονέων, νὰ γλενδίσουν τὰ παιδιά.
Κατακρίσεις, γλωσσαλγίαι κάθε συναναστροφή,
500 τὴν συκοφαντίαν ἔχουν μεζελίκι καὶ τροφή.
Τοῦτο γίνεται σχολεῖον εἰς τὰθῳά των παιδιά,
τὰ ὁποῖα ἀνατρέφει κακῶν δούλων συνοδιά.
Εἶδ' ἀπειθειαν τῶν νέων ὑπὲρ ἔννοιαν νοός,
τὸν διδάσκαλον νὰ δείρη ἐνὸς ἄρχοντος νιός.
505 Σέβας, συστολὴν καὶ φόβον καὶ θρησκείας ἠθικόν
δὲν μαρθάνουν, ὄθεν κλίνουν ᾗ τὸ ζωῶδες φνυσικόν.
Παραιτοῦν ἀχρείων δούλων τὴν αἰσχροὺν ἀνατροφήν
καὶ πληρώνουν κατ'αοῦνην διὰ συναναστροφήν.
Καὶ μαρθάνουν δέκα χρόνους ἕνα - δυὸ ἑλληνικά,
510 ἄλλους τόσους ᾗ τὸν Φραντζέζον πέντε λέξεις γαλλικά !
Ἀπ' ἐκεῖνον πλιά μαρθάνουν τῆς θρησκείας τὰς ἀρχὰς
εἰς ὀλέθρια βιβλία, εἰς φθοροποιὰς πηγὰς.
Λέγουν· «ἔχομεν βιβλία καὶ ρομάντζα γαλλικά·
ὅλα τᾶλλα τὰ βιβλία εἶναι μελαγχολικά.
515 Εἴμεθα πεφωτισμένοι, φιλοσόφων μαθηταὶ
καὶ οἱ συγγραφεῖς οἱ πρώην ἦτον ὄλ' ὑποκριταὶ !»
Καὶ ᾗ τὴν Πόλιν πολλοὶ νέοι ἄρχισαν νὰ φωτισθοῦν,
ἀπὸ Γάλλους ἀθεΐας δόγματα νὰ διδαχθοῦν.
Καὶ παντοῦ φνγάδες Γάλλοι μᾶς διδάσκουν φωτισμόν·
520 τῆς πατρίδος των σοφία ἔφερεν ἀφανισμόν.
Ἐκκλησίας καὶ νηστείας, προσενχὰς καὶ τὰ λοιπὰ
κάθε νέος φωτισμένος ᾗ τὸ ἐξῆς δὲν ἀγαπᾷ.
Χαλταρίζουν διδασκάλοι, λὲν κι ἀδίδακτοι γονεῖς·
«ἡμεῖς εἶδαμεν Φραντζέζους, Νέμτζους, Ρώσους εὐγενεῖς·
525 πλέον εἶδαμ' Εὐρωπαίους καὶ Φραντζέζους εὐμαθεῖς·
οἱ διδάσκαλ' οἱ Ρωμαῖοι εἶναι ὅλοι ἀμαθεῖς !»
"Ὁλ' οἱ νέοι καὶ οἱ νέες ταῦτ' ἀκούουν μὲ χαρά·

495 ὀγγῆς BK : ὀγγῆς C || προκοπή BK : προκοπήν C || 496 εἶναι BK : ἔχουν C || ἄκρα
σιωπή BK : ἄκραν σιωπήν C || 498 λόγῳ CB : λόγ' K || 502 κακῶν δούλων συνοδιά CB :
κακῶν δούλων συνοδιά et supr. lin. Κατ'ιβέλων συντροφία K || post v. 502 primum Ka-
κῶν ἦθος των νέων εἰς βιβλίον δὲν χωρεῖ (et ex corr. Τὸ κακόηθες τῶν νέων εἰς βιβλίον
δὲν χωρεῖ) | Δημοσθένους, ἂν ἐξοῦσε, νὰ ἐκφράση δὲν ᾗμπορεῖ scr., deinde man. recent. del.
K : om. CB || 507 ἀχρείων δούλων CB : Κατ'ιβέλων et supr. lin. ἀχρείων δούλων K ||
518 δόγματα CB : λίμπερα et supr. lin. δόγματα K ||

- ὡς πανῶλῃ διεδόθ' ἡ τῶν ἡθῶν διαφθορά.
 "Ἄν διδάσκαλός τις Ἑλλήν διδαχθῇ τὰ γαλλικά,
 530 ὡς φιλόσοφος κηρύττει δὲτ' εἶν' ὅλα φυσικά.
 Κατ' αὐτὴν γὰρ χυδαῖοι, ὅς τὴν θρησκείαν των τυφλοί,
 χάλτια, μύθους τοὺς διδάσκουν, βαρβαρότητα πολλή.
 Καταλύουσ' οἱ τοιοῦτοι, κρέας τῶν ἀραδικῶς
 «ἀδικία, ἀσελγεία», λέγουν, «νόμος φυσικός !»
 535 Λόγος τοῦ Εὐαγγελίου καὶ κανὼν εἶν' ὁ χληρὸς
 εἰς ἐκείνους ποὺ φωτίζουν φλόγες γαλλικοῦ πυρός·
 Κι οἱ γονεῖς των κατ' ὀλίγον ἄρχισαν νὰ φωτισθοῦν,
 ὅς τες σαρακοστὲς νὰ τρώγουν κρέας, νὰ μὴν ἄρρωστοῦν.
 "Ὅθεν μὲ αὐτὰ τὰ φῶτα, μὲ φραντζέζικα χαρτιά,
 540 ἀναιδῶς οἱ νέοι βάζουν εἰς τὰ σπίτια των φωτιά.
 Ἀγκαλὰ κ' ἐκεῖ εὐρίσκεις τινὰς νέους εὐσεβεῖς
 καὶ μογιέρους, — πτωχοὺς ὅμως, — εἰς τὰ θεῖα εὐλαβεῖς.
 Ἐγὼ γράφω στιχουργίαν κατὰ νέων μερικῶν,
 εὐγενῶν, πεφωτισμένων, ἐντοπίων καὶ Γραικῶν,
 545 ὅσοι δίδουν εἰς Φραντζέζους τὰ ἀδίδακτα παιδιὰ
 καὶ ἀσέβειαν μαθάνουν ἀπ' ἀρχαίων συνοδιά·
 καὶ ριζοῦται νηπιόθεν ἡ ἀσέβεια αὐτῶν,
 ἂν καὶ μάθουν ἐπιστήμας, διαλέκτους ἑκατόν.
 Οἱ ρομαντζολόγοι νέοι, φωτισμένοι εὐγενεῖς,
 550 οὔτε πίστιν εἰς τὰ θεῖα, οὔτε σέβας εἰς γονεῖς.
 Γαλλικὰς ιδέας ἔχουν, σύστημα δογματικόν,
 ν' ἀπολαύσουν ἐλευθέρως εἰ τ' εἰς νέους φυσικόν.
 Νέοι γίνονται τῆς μόδας καὶ φιλόσοφοι εὐθύς,
 ἐναρέτους διδασκάλους ἀποδείχνουν ἀμαθεῖς.
 555 Μιραμπώ, Ρουσσώ, Βολταίρου, ἐγκανχῶνται μαθηταί,
 ἂν καὶ δὲν τοὺς ἐννοοῦσιν, οὔτ' ἀνέγνωσάν ποτε.
 Οἱ διδάσκαλ' οἱ Φραντζέζοι μὲ τοιοῦτους μαθητὰς
 ἔλκουνσιν ὅλους τοὺς νέους καὶ τοὺς κάμουν μιμητὰς.
 "Ὅλοι χαίρονται νὰ βλέπουν φωτισμένους εὐγενεῖς
 560 καὶ πλουσίως ἐξοδεύουν οἱ ἀνόητοι γονεῖς.

532 πολλή C : πολλὴν B : πολλὴν et ex corr. πολλή K || 533 καταλύουσ' οἱ τοιοῦτοι CB : καταλύουν παρηγορία et ex corr. καταλύουσιν οἱ νέοι et καταλύουν οἱ τοιοῦτοι K || 536 in marg. Φυγάδες τῆς Γαλλίας διδάσκαλοι κακοήθεις τινὲς καὶ ἄθρησκοι τότε ὄντες CBK || 539 Φραντζέζικα CB : φραντζέζικα K || 531 in marg. ὁ συγγραφεὺς ἔγραφε ταῦτα ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς Γαλλικῆς ἀποστασίας CB : ὁ συγγραφεὺς . . . τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως K || 555 Μιραμπώ CB : Μεραμπώ K || Βολταίρου CB : Βουλταίρου K || 558 κάμουν C : κάμουν BK ||

- 'Αλλ' αὐτοὶ ἀφοῦ πεθαίνουν, ἀπομένουν οἱ υἱοὶ
πατρικῆς περιουσίας ἔμπειροι φθοροποιοί.
"Όλα τοῦ σπιτιοῦ τὰ μούλκια διὰ χρόνους ἔξ ἑπτὰ
εἰς τὸν ἀρεντάση δίδουν, γιὰ νὰ λάβουν μετρητά,
565 ὅτι ἡ διδασκαλία ἔχει νέα ἠθικά,
θέλει ζεύκια κ' ἐγλεντζέδες καὶ τὰ ἄλλα φυσικά.
Εἶναι τολμηρός, αὐθάδης, συμβουλή δὲν τὸν νικᾷ,
λέγει «εἶμαι φωτισμένος, ὁμιλῶ καὶ Γαλλικά!»
Νέος ὢν δὲν ἐδιδάχθη κατὰ τύχην του κακὴν
570 σπιτικὴν οικονομίαν καὶ θρησκείας ἠθικὴν,
ὄθεν μὲ φλωριά 'ς τὲς τζέπες κάθε 'μέρα καὶ βραδεία
εὐθυμεῖ καὶ ἐγλενδίζει, κάμνει ἔξοδα βαριά.
Καί, ἀφοῦ καταναλώσῃ εἴ τι ἔχει πατρικὸν
εἰς πᾶν εἶδος εὐθυμίας, εἰς τοὺς νέους φυσικόν,
575 τότε πλεόν καταφεύγει εἰς προικίον γυναικός,
νὰ χαρῇ, νὰ ἐγλενδίξῃ μὲ τὰ γρόσια τῆς προικός.
"Όθεν καὶ ὁ κοκονάσης περπατεῖ 'σὰν μπεῖζαδές,
σνοικέσιον καὶ γάμος εἶν' ὁ μόνος του μαδδές.
Μπούτκα, ἄλογα καὶ σάλι, ἅτι μὲ χρυσὸν χασέ,
580 σελιμέδες καὶ σαμούρια τὰγοράζει βερεσέ.
Τότε γίνεται τῆς μόδας ἓνα θέαμα καινόν,
πάντα τρέχει εἰς τοὺς πόδας, 'σὰν νὰ εἶν' ἔξω φρενῶν,
εἰς σοχπέτια καὶ χαρτία 'μέρα-νύκτα 'σὰν τρελλός
τὴν καλλοντζικιά νὰ δείξῃ ὡς ὥραϊος καὶ καλός.
585 Συγγενεῖς ὄλεθρον νέον καθ' ἐκάστην θεωροῦν
οὔτε λέξιν δὲν λαλοῦσι, μάλιστ' ἀδιαφοροῦν.
Καὶ οἱ δάμες, ὅπου βλέπουν τέτοιαν καλλοντζικιά,
«τέτοιους νέους», λέν, «δὲν ἔχει οὔτε Πόλις 'ς τὴν Τουρκιά».
Υἱὸς κ' ἔγγονος ἀρχόντων, κοκονάσου προκοπίτων

564 ἀρεντάση BK : ἀρνδάση C || 566 κ' BK : καὶ C || 572 εὐθυμεῖ CB : εὐθυμοῦν et ex corr. εὐθυμεῖ K || ἐγλενδίζει CB : ἐγλενδίζουν et ex corr. ἐγλενδίζει K || κάμνει ἔξοδα CB : καὶ πληρώνουσι et supr. lin. κάμει ἔξοδα K || 573 καταναλώσει CB : καταναλώσουν et ex corr. καταναλώσει K || ἔχει CB : ἔχουν et ex corr. ἔχει K || 575 καταφεύγει CB : καταφεύγουν et ex corr. καταφεύγει K || 576 χαρεῖ CB : χαροῦν et ex corr. χαρεῖ K || ἐγλενδίζει CB : ἐγλενδίζουν et ex corr. ἐγλενδίξῃ K || 577 καὶ ὁ CB : κάθε et supr. lin. καὶ ὁ K || 580 ἀγοράζει CB : ἀγοράζουν et ex corr. ἀγοράζει K || 581 γίνεται CB : γίνονται et ex corr. γίνεται K || 582 τρέχει CB : τρέχουν et ex corr. τρέχει K || πόδας CK : πόδους B || 583 σοχπέτια CB : σοχπέτι K || τρελός CB : τρελοὶ et ex corr. τρελός K || 584 δείξῃ CB : δείξουν et ex corr. δείξῃ K || ὡς ὥραϊος καὶ καλός CB : τᾶλλα τίς et supr. lin. ὡς ὥραϊος καὶ καλός K || 586 ἀδιαφοροῦν CB : ἀδιαφορεῖ et ex corr. ἀδιαφοροῦν K || vv. 587 - 588 CB : post v. 590 K ||

- 590 ὅλες λέν· «ὅποια τὸν πάρη μάρε δάρουν ἃ γκασίτου».
 "Οσα κάλλη τοῦ προβάλλον, αὐτὸς ἀδιαφορεῖ,
 μετρητὰ ζητεῖ πονγγία, ἄλλο τι δὲν θεωρεῖ.
 Πονγγία, μούλκια τὸν προβάλλον οἱ ταλαίπωροι γονεῖς,
 παρακλήσεις, ὑποσχέσεις 'ς τοῦ γαμβροῦ τοὺς συγγενεῖς,
 595 οἱ γονεῖς ἀπ' τὸν γιακᾶ των νὰ τινάξουν τὸν μελιᾶ,
 χωρὶς ἄνδρα δὲν μποροῦσι κόρην νὰ βαστάξουν πλιά.
 Κάθε τζελεπὴς φουσκώνει μ' ἓνα σπίτι πατρικόν
 μ' ἓνα μούλκ' εἰς ξένας χεῖρας διὰ χρέος μυστικόν.
 Προικὸς φύλλα βλέπει τόσα, τὰ ξεσχίζει, τὰ πετᾶ,
 600 ἐπειδὴ πολλὰ πονγγία δὲν τὸν γράφουν μετρητὰ.
 'Η αὐθάδεια, ἡ τόλμη ἔμειν' ἐξ ἀνατροφῆς·
 σπιτικὴν οἰκονομίαν ἀγνοεῖ ἕως ταφῆς.
 Ἐκ δανείων τὸ ἱλβάνι ἐνὸς νέου δυστυχοῦς,
 ἧ, ἂν λάβῃ πον χισμέτι, νὰ γυμνώσῃ τοὺς πτωχοῦς.
 605 Μούλκια δὲν εἶδον ποτέ των, ἀρεντάσοι τὰ κρατοῦν
 καὶ ὑπερπλουτοῦν ἐκεῖνοι, τοῦτοι ἀεροβατοῦν.
 Περιφέρονται 'ς τὴν κούρτην, 'ς τὴν αὐλὴν περιπατοῦν,
 διὰ νὰ κυβερνηθῶσι τὰ ὀφφίκια ζητοῦν.
 Πόσοι ἄρχοντες Πολῖται κόρες ἐπνίξαν ἐκεῖ
 610 εἰς ἀχρεῖων νέων χεῖρας! Τύχη εὐγενῶν κακὴ!
 Εὐγενῶν Πολίτων κόρες, σῶμα, πνεῦμ' ἀγγελικόν,
 ἄνδρας ἔλαβον ἀχρεῖους μὲ ἀχρεῖον ἠθικόν.
 Μερικῶς, ἀγαπητέ μοι, ὁμιλῶ· μὴ πειραχθῆς·
 ἐκεῖ εἶναι τινες νέοι σῶφρονες καὶ εὐμαθεῖς.
 615 "Οταν νυμφευθῇ καὶ λάβῃ κόρην μὲ πονγγία πολλὰ,
 γάμους δουνανμὰ κονορδίζει, νὰ ποῦν ὅλοι «μασαλλά!»
 Τότε ἡ παραλυσία φθάνει εἰς ὑπερβολὴν
 εἰς φορέματα καὶ μὸδες καὶ εἰς κонаκιὺ στολήν.
 Νὰ τὸν ὀγγῆς τότε μὲ γρόσια μπετζαδὲ θὰ τὸν θαρρῆς·

591 τοῦ CB : τοὺς et ex corr. τοῦ K || αὐτὸς CB : αὐτοὶ et ex corr. αὐτὸς K ||
 ἀδιαφορεῖ CB : ἀδιαφοροῦν et ex corr. ἀδιαφορεῖ K || 592 ζητεῖ CB : ζητοῦν et ex corr.
 ζητεῖ K || θεωρεῖ CB : θεωροῦν et ex corr. θεωρεῖ K || 593 τὸν CB : τοὺς et ex corr.
 τὸν K || προβάλλον BK : προσφέρουν C || 595 ἀπ' CK : ἀπὸ et ex corr. ἀπ' B || 598 μούλκ'
 CK : μούλκι' B || 599 τὰ πετᾶ K : τὰ πετᾶ ex corr. pro τὰ ἀπετᾶ B : τ' ἀπετᾶ C ||
 602 ἀγνοεῖ CB : ἀγνοοῦν et ex corr. ἀγνοεῖ K || vv. 609 - 612 CB : post v. 614 K ||
 611 πολίτων BK : Πολιτῶν C || 612 ἀχρεῖον CB : Τζιγνάνων et supr. lin. ἀχρεῖον K ||
 615 νυμφευθῇ CB : νυμφευθοῦν et ex corr. νυμφευθῇ K || λάβῃ CB : λάβουν et ex corr.
 λάβῃ K || 616 κονορδίζει CB : κονορδίζουν et ex corr. κονορδίζει K || 619 τὸν CB : τοὺς et
 ex corr. τὸν K || ὀγγῆς BK : ὀγγῆς C || τότε CK : ποτὲ B || μπετζαδὲ C : πετζαδὲ BK || τὸν
 CB : τοὺς et ex corr. τὸν K ||

- 620 μὲ τὴν νύμφην ζῇ ἐνδόξως διὰ μῆνας δυὸ ἢ τρεῖς·
 Συχνὰ λέγει τὴν κοκὸνα νὰ μὴ δείχνῃ χωριατιά,
 μ' ὄλους νὰ γελά, νὰ παίξῃ, νὰ χαρῇ 'ς τὴν συντροφιά.
 «Τώρα ἤλθον Νέμτζοι, Ροῦσοι· θεὸ νὰ ζήσωμεν πλατιά
 καὶ ἡμεῖς ὡς Εὐρωπαῖοι μ' ἐγλεντζέδες, μὲ χαρτιά.
- 625 Γιὰ νὰ μὴ μᾶς λὲν βαρβάρους, οὔτε Βλάχους ἀμαθεῖς,
 τράπεζα μὲ λαουτάρους γιὰ νὰ μᾶς ἰδῇ καθεῖς,
 καλοφορεμένους δούλους μὲ καρὲτ' ἀρχοντική,
 γεῦμα, δαῖπνον, ὀφφικιάλους, τιμὴ, δόξα τοπική.
 Εἰς τὸν νέμτζικον τὸν μπάλο νὰ χορεύωμεν κι ἡμεῖς
- 630 λαμτροφόροι, στολισμένοι, νὰ μᾶς χαίρεται κανεῖς».
 Τότ' ἀρχίζουν νοικοστόροι κ' ἐρχονται, πλήν μυστικῶς,
 καὶ πληρώνονται κορυφίως μὲ τὰ ἄσπρα τῆς προικῆς.
 Αὐτὸς τρέχει εἰς τὴν κούρτην, 'σὰν νὰ ἦτον εἰς δουλειά,
 γιὰ νὰ μάθῃ χαβαδίσσα ἢ γιὰ ἓνα του μπελιᾶ.
- 635 'Η κοκὸνα μὲ καλέσι νέμτζικον περιπατεῖ
 πρὶν τὸ γεῦμα 'ς τὴ μητέρα, 'ς τὸ σεργιάνι τὸ κεντί.
 Καὶ βαστοῦσι τὴν αὐλή των μὲ Τζιγγάνους δεκοκτώ,
 μὲ δυνάδεις, αἰσχροὺς κλέπτας ἔχουν σπῖτι ἀνοικτό.
 Στόλνικος βαστᾷ τὸ σπῖτι κ' ἐξοδεύει ἀρκετὰ
- 640 ἐξ ἰδίων ἢ δανείων· κανεῖς δὲν τὸν ἐρωτᾷ.
 Τότ' ἀρχίζουν κατ' ὀλίγον νὰ φανῶσιν οἱ πληγές,
 'ς τὴν αὐλήν του καθ' ἐκάστην λιπικάνων οἱ κραυγές.
 Τότε πλέον συλλογεῖται, τί νὰ κάμῃ ἀπορεῖ·
 δάνεια, καὶ νὰ ζητήσῃ, νὰ εὐρῇ δὲν ἡμπορεῖ.
- 645 'Σ τὴν ταλαίπωρον κοκὸνα δείχνει βλέμμα σκυθρωπὸν
 καὶ καθ' ἑαυτὸν ὑφαίνει χαμερπῇ τινα σκοπὸν.
 —Εὐκόλα μὲ' ἀθόρα νέα πάντα κλίνει 'ς τὸ κακόν,

620 ζῇ CB: ζοῦν et ex corr. ζῇ K || 621 λέγει CB: λέγουν et ex corr. λέγει K ||
 626 λαουτάρους CB: λαουτούρους K || 629 χορεύωμεν CK: χορεύσωμεν B || κ' ἡμεῖς C:
 κ' ἐμεῖς BK || 633 αὐτὸς τρέχει CB: αὐτοὶ τρέχουν et ex corr. αὐτὸς τρέχει K ||
 634 μάθῃ CB: μάθουν et ex corr. μάθῃ K || χαβαδίσσα BK: χαβαδίσσια C || ἓνα CB: ἓνας
 K || του CB: τους et ex corr. του K || 637 βαστοῦσι CB: βαστοῦν et ex corr. βαστᾷ
 K || τὴν αὐλήν των C: τὴν αὐλήν τους B: οἰκονομίαν et supr. lin. τὴν αὐλήν των K ||
 τζιγγάνους CK: τζιγάνους B || 642 του CB: τους et ex corr. του K || 643 συλλογεῖται
 CB: συλλογοῦνται et ex corr. συλλογεῖται K || κάμῃ ἀπορεῖ CB: κάμουν ἀποροῦν et
 ex corr. κάμῃ ἀπορεῖ K || 644 ζητήσῃ εὐρῇ ἡμπορεῖ CB: ζητήσουν εὐροῦν ἡμποροῦν et ex
 corr. ζητήσῃ εὐρῇ ἡμπορεῖ K || 645 δείχνει CB: δείχνουν et ex corr. δείχνει K || 646 ἑαυ-
 τὸν ὑφαίνει CB: ἑαυτοὺς ὑφαίνουν et ex corr. ἑαυτὸν ὑφαίνει K || post v. 646 primum
 Δὲν ροῦν ὅτι μιὰ νέα, ἂν καὶ σκυοφαντηθῇ | εἴτε ἐξ ἀπροσεξίας ἀνοήτως φωραθῇ scr.,
 deinde man. recent. del. K: om. CB ||

- εὐκολα τὴν διαφθερίζει τοῦ ἀνδρὸς τὸ ἠθικόν.—
 Καὶ παρατηρεῖ νὰ εὗρῃ 'ς τὸ γιαντάκι τοῦ τινα,
 650 γιὰ νὰ δικαιολογηῖται καὶ νὰ λάβῃ ἱκανά,
 ἀνοήτως μ' ἀτιμίαν νὰ γιαιτρεύσῃ τὸ παρόν,
 νὰ ζητῇ καὶ ἄλλα γρόσια ἀπ' τὸν τάλα πενθερόν.
 'Αλλ' αὐτὸς εἰς ἀσωτείαν, εἰς συμπόσια, χαρτιά,
 σπίτι, σύζυγον καὶ μούλκια τὰ ἀφίνει 'ς τὴ φωτιά.
 655 'Η ταλαίπωρη κοκόνια θορνει, τρέχ' εἰς τοὺς γονεῖς,
 λέγει· «τυραννοῦμαι, τάϊκα· πῶς καὶ σὺ δὲν μὲ πονεῖς;
 Τὸν ζητῶ τῆς μόδας γούνα καὶ αὐτὸς φιλονικεῖ,
 φεύγει τοὺς χρεωφειλέτας κ' ἐγλενδίζ' ἐδῶ κ' ἐκεῖ·
 ἀγαπᾷ τὲς κατζίβελες καὶ ἐμένα μὲ μισεῖ,
 660 χωρὶς ἐντροπὴν μὲ λέγει· «μ' ἄλλους γλένδιζε καὶ σύ!»
 Μὲ τὰ γρόσια τῆς προικὸς μου 'νόμιζα νὰ ζῶ πλατιά,
 αὐτὸς τὰ 'δωκεν εἰς χρέη καὶ τὰ ἔπαιξ' εἰς χαρτιά.
 Πᾶμε 'ς τὸν μητροπολίτην, ἐγὼ πλιά δὲν τὸν βαστῶ.
 μ' ἔδωκες ἀχρεῖτον ἄνδρα, θέλω νὰ τὸν χωρισθῶ.
 665 Κάθε νύκτα τρώγει, πίνει καὶ μεθᾷ, παίξει χαρτιά
 καὶ ἐμένα μὲ ἀφίνει ξένους νέους συντροφιᾷ.
 Δὲν μὲ κάμνει χρυσᾷ ρόκια, ὥσάν νέα νὰ χαρῶ,
 κεντητὸν μαργαριτάρι 'ς τὸ σαράκι νὰ φορῶ,
 νὰ φορῶ κ' ἐγὼ τῆς μόδας ροῦχα εὐρωπαϊκά
 670 καὶ μαντέλλο μὲ σαμούρι, μὲ μακρὸ, πλατὺ γιακά!»
 Καὶ ὁ πενθερὸς ὁ τάλας γιὰ τῆς κόρης τὴν τιμὴν,
 ἐγλεντζε καὶ νὰ μὴ δώσῃ τῶν ἐχθρῶν τὸν ἀφόρμην,
 τὸν λαμβάνει εἰς τὸ σπίτι μὲ τὴν κόρην τὸν μαζὶ
 καὶ τὰ χρέη τὸν πληρώνει καὶ τὸν θρέφει γιὰ νὰ ζῇ,
 675 ἢ μὲ γράμμ' ἀρχιερέως, —ἐκεῖ εἶναι δυνατόν,—

post v. 648 primum Εἰς τὰ σπίτια των συνήθως χοροὶ [...] ρεμελιό, | τράπεζα, χαρτιά καὶ μέθη 'σάν νὰ ἦτον καπηλειὸ scr., deinde man. recent. delevit K : om. CB || 649 παρατηρεῖ εὗρη CB : παρατηροῦν εὗρον et ex corr. παρατηρεῖ εὗρη K || του CB : των et ex corr. του K || 650 δικαιολογεῖται CB : δικαιολογοῦνται et ex corr. δικαιολογεῖται K || λάβῃ CB : λάβουν et ex corr. λάβῃ K || in marg. ὁ στιχουργὸς ὁμιλεῖ ἐν μέρει κατὰ τινος ἐμπαιθῶς ἴσως CBK || 651 γιαιτρεύσῃ CB : γιαιτρεύσουν et ex corr. γιαιτρεύσῃ K || 652 ζητῇ CB : ζητοῦν et ex corr. ζητῇ K || post v. 652 primum 'Αναιδῶς ἀπὸ τὴν νέαν μετ' αἰσχροτήτος πολλῆς | γρόσια τὴν ζητοῦν μὲ βίαν ὅτι εἶναι μοιχαλὶς! | 'Επειδ' ἡ ἀναισχυρία ἐκεῖ εἶναι εἰς ἀκμὴν | τινὲς νέοι ἀτιμίαν νὰ [deb. τὴν ?] δοξάζουν ὡς τιμὴν scr., deinde man. recent. delevit K : om. CB || 653 αὐτὸς CB : αὐτοὶ et ex corr. αὐτὸς K || 654 ἀφίνει CB : ἀφίνον et ex corr. ἀφίνει K || 657 αὐτὸς CK : αὐτο B || 658 κ' ἐκεῖ CK : καὶ ἐκεῖ B || 660 καὶ σὺ BK : κ' ἐσὺ C || 662 ἔπαιξ' εἰς C : ἔπαιξε BK || 667 κάμνει C : κάμει BK || 670 μακρὸ πλατὺ C : μακρὸν πλατὺν K : πλατὺν μακρὸν B ||

- τὸν χωρίζει ἑλευθέρως ὥς καὶ ἄλλους ἑκατόν.
 Ἄν ἡ κόρη δὲν τὸν θέλῃ, ἐπειδὴ εἶναι κακός,
 τὸν πωλοῦν, ἂν ἔχη, μούλι, γιὰ τὴν σούμμα τῆς προικός.
 Ἐκεῖ μὲ φλωριά κερδίζον, ὥς προεῖπον, τοὺς κριτάς·
 680 ὅς τὴν Μητρόπολιν μὲ δῶρα πῆγαινε καὶ μὴ ῥωτᾷς.
 Ἀνεπιέ, αὐτὰ συμβαίνουν ἐκ κακῆς ἀνατροφῆς,
 ἀπὸ ἀλλοπίστων ξένων κακῆς συναναστροφῆς.
 Ἄν ὥς εὐγενὴς Ρωμαῖος καὶ σὺ κόρην νυμφευθῇς,
 ταῦτα γράφω ὥς εἰδήμων καὶ νὰ τὰ ἐνθυμηθῇς.
 685 Ὡς πατὴρ σὲ συμβουλεύω, ἀνεπιέ μου ποθητέ,
 τέτοιους ἀθλίους νέους μὴ τοὺς μιμηθῇς ποτε.
 Πλὴν εὐρίσκεις κ' ἐκεῖ νέους σῶφρονας, χρηστοθηεῖς,
 ἀγκαλὰ τῶρα σπινίους, διὰ νὰ τοὺς μιμηθῇς.
 Προόσεχε μὴ σ' ἀπατήσουν τὰ πονηρία τῆς προικός
 690 καὶ φανῇς ἀχρεῖος, σκλάβος κακοτρόπου γυναικός.
 Τρεῖς ἢ πέντε χιλιάδας γκελῖο ἔχει τῆς προικός
 κ' ἐξοδεύει πέντε τόσα εἰς τὰς μόδας τῆς κακῶς.
 Γούνα καὶ καρέτα θέλει χιλιάδων ἑξ ἑπτά,
 ἄλογα, ὠραίους δούλους, βιζιταῖον νὰ πετᾷ
 695 καὶ μπενίσι καὶ τατάρακα μὲ σαμοῦρι νὰ φορῇ,
 σπιτικὴ οἰκονομία εἰς τὸν νοῦν τῆς δὲν χωρεῖ.
 Ζαριφλίκια, μόδας θέλει, ρούρι, κάλλος κ' εὐμορφιά
 κ' εὐγενεῖς νέους τῆς μόδας καθ' ἑκάστην συντροφιά
 καὶ κορίτζια καὶ δαντάδες καὶ Τζιγγάνους δεκαπτά,
 700 ὅπου θέλει νὰ πηγαῖν καὶ ποτὲ δὲν σ' ἐρωτᾷ.
 Πλὴν σὲ λέγει· «κάθον, φράτε, εἰς τὸ σπίτι ἕως νὰ ῥθῶ·
 τὴν χρυσὴ μου βερισόρα πάγω νὰ ἐπισκεφθῶ.»
 Καὶ φρονεῖ ὅς τὰ μυστικά τῆς νὰ ᾗχῃ δύο θησαυροὺς
 βιζιταῖον καὶ τζοκότ, δυὸ τελάληδες αἰσχροὺς.
 705 Ἄν καὶ μείνῃ εἰς τὸ σπίτι, ὅς τὸν σελτέ καταβρωμᾷ,
 μιὰ δαντά τῆς τὴν ἀλείφει δέκα δράμια σουλιμᾷ.
 Ἐκεῖ κάθετ' ἐκεῖ τρώγει, ἐκεῖ κάμνει τὰ λοιπὰ·
 σεντουκάκι καὶ καθορέπτην θεωρεῖ, χέρια κτυπᾷ.
 Μεζελίγια καὶ μπουρέκια καὶ ἀβγά κάθε ταχύ,
 710 καφαλδι μὲ ἄλλες δάμες, νὰ μὴ μείνῃ μοναχί,

post v. 678 primum Δεύτερος ἐκ' εἶναι νόμος καὶ χατήρι' ἀρχοντικά | καὶ κατάχρη-
 σις εἰς πάντα δόγματα συνοδικὰ scr., deinde man. recent. delevit K : om. CB || 687 πλὴν
 CB : om. K || 688 τῶρα CB : πολλὰ K || 694 νὰ πετᾷ K : ν' ἀπετᾷ CB || 695 τατάρακα
 CK : τὰ τάρακα B || 699 κορίτζια C : κορίτζα BK || δαντάδες BK : δαδάδες C || 701 σπίτι
 CK : σπὶν' B || 706 δαντά BK : δαδά C || 707 κάμνει C : κάμει BK ||

- νὰ τῇ φέρον χαβαδίσα, χάλτια τὰ ἐρωτικά,
 ποιὸς ποιά ἔσφαλ', ἐφωράθη, ποιὸς, ποιά ἔμιλησε κακά.
 Τερετζῆς, κιουρτζῆς, προσμένουν καὶ Ἑβραῖοι ἐξ - ὁκτῶ
 μὲ σαμούρια, μὲ κουμάσια διὰ ρόκια δεκοκτῶ.
- 715 Ἔχει ρόκια ἔξω, μόδας σωρηδὸν σ' ἕναν δαῶ,
 κάθ' ἡμέραν τὰ χαρίζει τὰ κορίτζια, τὴν δαδᾶ.
 «Ἀπὸ μάλι τῆς προικός μου», λέγει, «δὲν εἶναι κλεψιά·
 εἶμαι κόρη καμινάρη καὶ κλουτζάρη ἀνεψιά.
 Γραῖκον ἄνδρα καὶ ζηλιάρην ἔχω, δόικα· δὲν ἀκοῦς;
- 720 νὰ μὲ βλέπουν ἐμποδίζει ὡς καὶ φίλους πατρικούς!»
 «Γιὰ νὰ πάρης Γραῖκον ἄνδρα, τὰ παθαίνουμεν αὐτά,
 κοκονίτζα· τόση προίκα, τέτοια κάλλη θαυμαστά!
 Πόσοι νέοι σ' ἀγαποῦσαν κ' ἔως τώρα σ' ἀγαποῦν!
 Πλὴν ὁ τζελεπῆς ζηλιάρης· τί νὰ κάμουν, τί νὰ ποῦν;
- 725 Κοκονίτζα, ὁ κοκόνης, —ξεύρεις;—ὅταν ἀπερῶ,
 γιὰ τὰ κάλλη σου στενάζει παντελῶς δὲν σὲ ξεχνᾶ!»
 Μὲ αὐτὰ τὴν διαφθεύουν καὶ ἡ δόικα κ' ἡ δαδᾶ
 καὶ τὸ σπῖτι ξεγυμνῶνουν, κ' ἡ κοκόνα ἔς τὸν ὁδᾶ!
 Αὐτὴ γρόσια ἔς τὲς τζέπες καὶ φλωριά ἔς τὸν μπεσταχτᾶ,
- 730 νὰ χαρίζῃ, ν' ἀγοράζῃ ποιά τῇ φαίνοντ' ἀρεστά.
 Τοῦ ἀνδρὸς ἡ γενναιότης χρεωστεῖ νὰ ἐκταθῇ,
 νὰ ἔξοδεύῃ φιλοτίμως, ὡς Γραικὸς νὰ βουβαθῇ.
 Τοῦ σπιτιοῦ οἰκονομίαν, ἂν εἰπῆς, σ' ἔχουν ἐχθρόν·
 «τοῦτο χάλτ' εἶναι Ρωμαίων», λέν, «κ' ἐλάττωμα πικρόν.»
- 735 Καὶ σὺ ἂν δὲν ἐξοδεύῃς, τόσα δὲν μετροῖς εὐθύς,
 ὅσα ἄτοπα θὰ βλέπῃς ὥσάν χάπι' ἂν δὲν γευθῇς,
 τὸ «Καλίκουλε» συχνάκις καὶ τὸ «Γραίκουλε» θ' ἀκοῦς
 καὶ θὰ τρώγῃς ἴσάν καρίδες τοὺς μεγάλους ἀστακοὺς.
 Ἄν ποτε φιλονικίῃς, ἂν δὲν ἔχῃς ἱκανά,
- 740 μὲ παπούτζι ἔς τὸ κεφάλι θεὸ νὰ σὲ κτυποῦν συχνά.
 Μιὰ κοκόνα ὅ,τι κάμνῃ, ὀργισθῇ ἢ θυμωθῇ,
 τοπικὸς ἐκ' εἶναι νόμος ὁ ἀνὴρ νὰ βουβαθῇ.
 Ἄν τζεχρὲν ἢ λόγον ρίψῃς πρὸς ποινὴν τῆς γυναικὸς,
 γυμνωμένον σὲ διώκουν καὶ μετροῖς τὰ τῆς προικός.

711 χαβαδίσα BK : χαβαδίσια C || 713 τερετζῆς BK : τερεζῆς C || κιουρτζῆς
 CB : κουρτζῆς K || 714 κουμάσια C : κουμάσσα BK || 715 ὁδᾶ BK : ὀνδᾶ C || 716 κορί-
 τζια C : κορίτζα BK || τὴν C : τῇ BK || δαδᾶ CK : νταδᾶ B || 720 μὲ CK : om. B ||
 725 ὁ κοκόνης CB : ὁ Ἀλέκος et supr. lin. κοκόνης K || 731 ἐκταθῇ scripti: ἐκτανθῇ
 CBK || vv. 735 - 804 CB : desunt K || 741 κάμνει C : κάμῃ B || 742 ἐκ' εἶναι C : ἐκει-
 ναι B ||

- 745 «Πῶς ἱσπράβνικος δὲν εἶσαι», ἡ κοκόνα σ' ἐρωτᾷ,
«ὥς καὶ ἄλλοι εἰς τὴν τζάρα, νὰ κερδίζης ἀρετά;
'Ὡς τεμπέλης δὲν ἐβγαίνεις κἂν 'ς τὴν κούρτην νὰ φανῆς,
μὲ τζιμπούκι μέρα - νύκτα ὡς Πολίτης εὐγενῆς!
'Ὅλοι γίνοντ' ἱσπραβνίκοι, ὅλοι εἶναι εἰς δουλειὰ
- 750 καὶ σὺ κάθεσαι 'ς τὸ σπίτι, 'σὰν μιὰ χῆρα 'ς τὴν φωλιά.
Εἶσαι Γραῖκος καὶ Μονζῖκος καὶ σ' ἐπῆρα στανικῶς,
εἶ τ' ἐξώδενες ὡς τώρα ἦτον ἄσπρα τῆς προικός.
'Εγὼ ἄρχοντα σ' ἐπῆρα μὲ ὁμόρι, μὲ δουλειὰ
τώρα 'γίνηκες σουρτούκης, σ' ἔχω τοῦ σπιτιοῦ μπελιά·
- 755 μουρμουρίζεις, ὅταν βλέπεις ἐδικούς μου συγγενεῖς,
παλαιούς οἰκείους φίλους καὶ τῷ ὄντι εὐγενεῖς.
Τάχα 'πῆρα Γραῖκον ἄνδρα, νὰ τὰ ἔχ' ὅλα διπλὰ
κ' ἔχω τύραννον ζηλιάρην, 'ς τὸ κεφάλι μου μπελᾷ.»
— Εἶναι ἐλαφρόν τὸ ἦθος φυσικὰ τῆς γυναικός,
760 ὅταν μάλιστα κανχᾷται μὲ πονγγία τῆς προικός. —
Γενικώτερον νὰ γράφω γιὰ τῶν δάμων τὸν μαῖτδδέ,
ἄνδρα, σύζυγον ἢ φίλον δὲν ἠγάπησάν ποτε.
Τῆς φιλίας των τὸ μέλι εἶναι μέλαινα χολή,
δόλιος ἀχαριστία, κακοήθεια πολλή.
- 765 Κάθε μία θέλει μόδες καθ' ἐκάστην νὰ φορῇ·
ἀμορέζος τὰς πληρώνει ἢ ἀνῆρ, ἂν εὐπορῇ.
Φέρε, λέγει τοῦ ἀνδρός της, ἐξοδα, νὰ στολισθῇ
καί, φιλότιμος ἂν εἶναι, ἅς πνιγῇ, ἅς κρεμασθῇ.
'Ἄν καὶ νοῦρι, κάλλος ἔχη, ἕνα ξένον ἀγαπᾷ·
- 770 ὅσα θέλει ἐξοδεύει· ὁ ἀνῆρ ἅς σιωπᾷ.
'Ἄλλη πάλιν πολλὰ χρῆη λιφικάνων χρεωστεῖ,
μ' ἕνα μούλκι της πληρώνει σούδιτον πραγματευτή.
Εἴ τις δυστηχῶς τὴν λείπει καὶ νεότης κ' εὐμορφία,
τρέφει μισθωτὸν καὶ βάζει σουλιμᾷ ἕως τὰφτιά.
- 775 Γραῖα μιὰ χωρὶς δόντας εὐθυμεῖ, παίζει χαρτιά,
μὲ τὸν ἐραστήν της τρώγει ζαχαράτα 'ς τὰ κουτιά.
Νέ' ἂν εἶναι σὲ λατρεύει, κ' ἐν ταῦτ' ὅς ἔχει τζουτζέ,
πανταχοῦ σὲ περιπαίζει, λέγει σ' ἔχει ἐγλεντζέ.
Μπούτκα, σάλι, γρόσια θέλει καὶ ἄμורי σταθερό
- 780 καί, ἐν ᾧ τὰπολαμβάνει, ἄλλον ἔχει 'ς τὸ πλευρό.

750 ζῆτην C : στή B || 751 σ' ἐπῆρα scripsi : σὲ πῆρα CB || 752 εἶ τ' scripsi : εἶτ'
CB || 753 σ' ἐπῆρα B : σὲ πῆρα C || 754 γίνηκες B : γένηκες C || 758 μπελιά B : μπελιά
C || 761 δάμων C : ντάμων B || 746 in marg. ὁ στιχουργὸς ἐμπαθῶς καθάπτεται καὶ
μερικῶς ἐλευθέρως τινός CB || 773 εἴ τις scripsi : ἦτις CB ||

- Τῆς ἀχαριστίας αἷμα εἰς αὐτὰς κνκλοφορεῖ,
κατὰ τοῦτο καὶ τοὺς ἄνδρας κάθε μία ὑπερτερεῖ.
Εἰς πολλὰς τοιαῦτα εἶδον, ἀνεψιέ μου ποθητέ,
ὅταν νέος 'ς τὴν Βλαχίαν ἔζησα ἐκεῖ ποτε.
- 785 "Οσα ἀπὸ ψευδοφίλων ἔπαθον, τὰ λησμονῶ,
τὰς δ' ἐκ γυναικῶν ζημίας ὡς τὴν σήμερον πονῶ.
Αὐτὲς ἔρωτα λατρεύουν διὰ δῶρα καὶ φλωριά·
χωρὶς γούστο τὸν πωλοῦνε καὶ πληρώνονται βαριά.
Κακοήθως σ' ἀγαποῦνε καὶ πλουσία καὶ πτωχή,
- 790 κάθε μία ἀποβλέπει νὰ σέ κάμῃ δυστυχῇ.
'Η ἀπώλεια αὐξάνει 'ς τὸ ἔξῃς ἀναφανδόν·
μὲ χαρὰν μητέρα βλέπει θυγατέρα ὁπαδόν.
'Αρχοντες καὶ γηραῖοι τὴν ματρὲσσαν του καθεὶς
ἐκεῖ ἔχει, νὰ διδάξῃ τοὺς νιούς του ἀμαθεῖς.
- 795 Πολλοὶ ξένοι ἐκεῖ ἔχουν μιὰ γυναιῖκα συνοδίαν,
ἣτις ἄφηκ' ἑλευθέρως γονεῖς, ἄνδρα καὶ παιδίαν.
'Αλλὰ σὺ αἰσχρὰς σειρῆνας νὰ μὴ συναναστραφῇς,
τὴν μητέρα σου κ' ἐμένα μὴ λυπήσῃς πρὸ ταφῆς.
Πλὴν εὐρίσκοντ' ἐκεῖ δάμες μὲ φρονήματα καλὰ,
- 800 μὲ τιμὴν, μὲ σωφροσύνην, μὲ χαρίσματα πολλὰ.
'Αλλὰ σύ, ὡς νέος ξένος, ποῦ νὰ εὖρης τὴν καλήν,
μὲ τιμὴν, μὲ σωφροσύνην, μὲ εἰσόδημα πολὺ ;
'Ὡς αὐτόπτης κατακρίνω μερικὰς τῶν γυναικῶν
καὶ δὲν λέγω τὰ τοιαῦτα εἶναι πάθος γενικόν.
- 805 'Εγλεντζέδες μὲ γυναιῖκες, ἀνεψιέ, μὴν ὀρεχθῇς·
ὡς φοβεῖσαι τὴν πανώλην, ἀπ' αὐτὰς νὰ φοβηθῇς.
Φεῦγε πεπλασμένα κάλλη, φεῦγε ἔρωτα αἰσχρόν·
γρόσια γιὰ νὰ κερδίσῃς, τώρα ἔχεις τὸν καιρόν.
Στὴν Βλαχίαν δὲν εἶδ' ἀμόρι ἠθικὸν ἢ ψυχικόν,
- 810 εἰλικρίνειαν μὲ σέβας, ἔντιμον καὶ λογικόν.
'Εξ ἀρχόντων ἐγεννήθης, χαμερπῶς μὴ γελασθῇς
καὶ εἰς γυναικῶν παρίδας χειροπόδαρα πιασθῇς·
εἰς αὐτὰς τὰς ἀκοάς σου σφάλισε ὡς 'Οδυσσεύς,
τὴν κλωστὴν μιᾶς 'Αριάδνης νὰ βαστάξῃς ὡς Θησεύς.
- 815 'Σ τὴν Βλαχίαν τινες δὲν ξεύρουν τί 'ναι ἔρως ἠθικός·
ἔρωτα ζωώδη ἔχουν, μοχθηρὰν ὁρμὴν σαρκός.
'Αλλ' ὁ κακοήθης ἔρως, μάλιστα τῶν γυναικῶν,

- ἐξ ἀνατροφῆς ἐγίνη ἓνα πάθος μανικόν.
 Ἀρκετὲς θὰ σ' ἀγαπήσουν, πλήν, ὥς εἶπον, γὰρ μαῖδιδιά·
 820 'τι κερδίσης ἐξὶ μῆνας νὰ τὰ πάρουν μιὰ βραδεία.
 Πολλοὶ ἀρχοντες 'ς τὴν Πόλιν γύρισαν χωρὶς βρακί,
 ὅσοι εἰς ἀχρεΐα κάλλη ἔδιδαν μὲ τὸ σακκί.
 'Σ τὴν Βλαχιά νὰ δῇς ἀγάπην καὶ δεσμὸν δύο καρδιῶν
 'σάν νὰ ἔβλεpes 'ς τὸ Ὅρος κούνιες, σπάργανα παιδιῶν.
 825 Τοῦ σπιτιοῦ οἰκονομία τοῦ ἀνδρὸς εἶναι φροντίς,
 γιὰ καλλωπισμοὺς καὶ μόδες ἐξοδεύει δανειστής.
 Τῶν ἀνδρῶν πιστὴ φιλία κ' ἔρωτες τῶν γυναικῶν
 εἶναι κάλυκα φλωρία, κώνειον ἱατρικόν.
 'Σ τὴν Βλαχίαν τώρα λάμπει Νέμτζων, Ρούσων ἠθικόν,
 830 ξένον ἀρετὰς δὲν βλέπουν, πλήν μιμοῦνται τὸ κακόν.
 Καθ' ἐλάττωμα τὸ λέγουν μόδαν εὐρωπαϊκὴν,
 τὴν αἰσχρὰν ἐλευθερίαν εὐθυμίαν φυσικὴν.
 Ἄθεος ἂν εἴν' ὁ ξένος, λιμπερτίνος, φαρφαρᾶς,
 ἅπαντες τὸν προσκαλοῦσι, τὸν ἀκοῦν μετὰ χαρᾶς.
 835 Στενοφορεμένος νὰ 'ναι καὶ νὰ 'ξεύρη γαλλικά,
 τῆς πατρίδος του σουργικιοῦνι ἀπὸ δέκα φονικά,
 νέους, νέας διαφθείρει, γίνεται οἰκειακός.
 Ὅλοι λέν· «εἶναι σπουδαῖος, εὐγενής, σημαντικός !»
 Εὐρωπαίους χρηστοίθεις μὲ καλὴν ἀνατροφήν
 840 ἀποστρέφονται, μισοῦσι καὶ τὴν συναναστροφήν.
 Γερμανοὶ οἱ χρηστοίθεις, λέγουν, εἶχον χωριατιά,
 ἐπειδὴ δὲν ἀγαποῦσαν καὶ δὲν ἔπαιζον χαρτιά.
 Κ' ἐγὼ Νέμτζους νὰ γνωρίσω εἶχον τότε ἀφορμὴν
 'ς τῆς Βλαχίας τὰς γυναικας ἔδειξαν σέβας, τιμὴν.
 845 Πήγαιναν εἰς τὰς κοκόνας ὀφφικιαλοὶ Γερμανοί,
 πλήν μὲ συστολὴν, μὲ σέβας καὶ μὲ τρόπον εὐγενή.
 Οἱ κοκόνες κάθε Νέμτζον τὸν κρατοῦσαν γιὰ μεζέ·
 ἀλλ' «ἀνάξι' εἶναι», λέγουν, «διὰ κάθε ἐγλεντζέ».
 Τὴν Μολδάβαν ἐφθοροῦσαν· εἶχε Ρούσους πετεινοὺς
 850 καὶ αὐτὲς δι' ἀτυχίαν εἶχον Νέμτζους ταπεινοὺς.
 «Δάμες τοῦ Γιασιοῦ χορεύουν», λέν, «μὲ Ρούσους κ' εὐθυμοῦν

823 δῇς BK : ὅης C || 825 Τοῦ σπιτιοῦ CB : Ὁσπιτιοῦ K || 826 γὰρ CB : τοὺς K || 827 ἔρωτες BK : ἔρωτας C || 829 Βλαχίαν BK : Βλαχία C || Νέμτζων BK : Νεμτζῶν C || Ρούσων BK : Ρώσων C || 839 χρηστοίθεις BK : κακοίθεις C || 841 εἶχον BK : εἶναι C || 848 ἀλλ' ἀνάξι' CB : Ρούσοι ἀξί' et ex corr. ἀλλ' ἀνάξι' K || 849 Ρούσους BK : Ρώσους C || 851 μὲ CB : τοὺς et ex corr. μὲ K || Ρούσους BK : Ρώσους C ||

- κ' ἐδῶ Νέμτζοι μᾶς κοιτάζουν καὶ τὴν μούρην τους κρεμοῦν».
 Ταῦτα πάντα ν' ἀναγνώθῃς, διὰ τὰ ὠφελήθῃς·
 τὰ κακὰ μὲ τόνον γράφω, διὰ τὰ φοβήθῃς.
- 855 Ἡθικὴν φιλοτιμίαν ἔχεις καὶ αἰσθαντικόν
 τὰ παρόμοια τὰ πάθῃς δὲν σοι εἶναι φυσικόν.
 Σύναζε τὰ παραδάκια καὶ 'ς τὴν Πόλιν τὰ ἔλθῃς
 καὶ μὲ κόρην χρηστοίθῃ εὐκλεῶς τὰ νυμφευθῇς.
 Τράπεζαι μὲ λαουτάρους γυναικῶν ἐπαγωγῶν,
- 860 ἀνεπιέ, μὴ σ' ἀπατήσουν καὶ δεχθῇς σκληρὸν ζυγόν.
 Πλῆθος κόρες εἰς τὴν Πόλιν μὲ ἀνατροφὴν καλὴν,
 μ' ἀρετὴν, μὲ σωφροσύνην, μὲ εὐπείθειαν πολλήν.
 Μετὰ γυναικὸς τιμίας θεαρέστως ὅστις ζῇ
 πάντοτε μὲ εὐτυχίαν θεὸς τὰ χαίρεται μαζί.
- 865 Τί εὐτύχημα τοῦ βίου σῶφρον νέος κ' εὐμαθὴς
 ὅταν σῶφρονα παρθένον κατὰ νόμους νυμφευθῇς !
 Ὅστις νέος ζητεῖ προῖκα, διὰ τὰ κυβερνηθῇ,
 ὥς ἀνάξιος 'ς τὴν Μάλτα σκλάβος θεὸς τὰ πωληθῇ.
 Ἀληθὲς εἶν' ἀπὸ πείρας, ἔχομεν κ' ἐξ ἀκοῆς,
- 870 σύζυγος μὲ πολλὴν προῖκα εἶναι τύραννος ζωῆς.
 Ἀνεπιέ, καλῶν γονέων μὲ πτωχὴν ἀνατροφὴν
 λάβε, γιὰ τὰ ζῆς εὐδαίμων κατὰ νόμους καὶ γραφὴν.
 Τί μεγίστη εὐτυχία μιά, πὺν πρῶν δυστυχεῖ,
 εὐπειθὴς 'ς τὰ νεύματά σου διὰ σὲ τὰ εὐτυχεῖ !
- 875 Ἡ πατρίς σου ἔχει κόρας σῶφρονας ὁμογενεῖς,
 ἂν καὶ μὲ μετρίαν προῖκα, χρηστοίθῃς κ' εὐγενεῖς.
 'Σ τὴν Βλαχιά οἱ νέες τάρξι Εὐρωπαίων ἀγαποῦν
 κ' ἐδῶ κλείονται 'ς τὸ σπίτι χωρὶς λέξιν τὰ σὲ ποῦν.
 Ἐκεῖ λέξεις, ἔργ' ἀχρεῖα κατξιβέλων πάντ' ἀκοῦν
- 880 κ' ἐδῶ μ' ἔργα τῶν χειρῶν των εἰς τὸ σπίτι κατοικοῦν.
 Ἡ διοικήσις ἀρίστη εἶν' ἐδῶ πρὸς ἠθικόν
 καὶ συστέλλει τὰς κακίας μάλιστα τῶν γυναικῶν.
 Καὶ τὸν ἄνδρα εἰς τὴν Πόλιν ὥς αὐθέντην ὑπακοῦν
 'κεῖ κοκόνες μὲ τὸν ἄνδρα πάντοτε φιλονικοῦν.

852 κρεμοῦν correxi : κρεμουῖν CBK || post v. 852 primum εἶναι [...] δὲν εἶν' ἄνθρωποι κοινοί· | πλὴν δὲν παῖζουν, δὲν γελοῦσιν, εἶναι μελαγχολικοὶ scr., deinde man. recent. delevit K : om. CB || 855 Ἡθικὴν CK : Ἡθικίαν B || 859 Τράπεζαι μὲ λαουτάρους BK : Τράπεζα πεπλανημένη C || 860 σκληρὸν CB : αἰσχερὸν et supr. lin. σκληρὸν K || 866 νόμους CK : νόμον B || 869 κ' BK : καὶ C || 874 εὐπειθὴς BK : εὐτυχὴς C || 875 κόρας CB : κόραις K || 876 κ' BK : om. C || 883 ὑπακοῦν CB : τὸν κρατοῦν K || post v. 883 primum 'ς τὴν Βλαχιά γιὰ τὰ 'ξοδεύῃ βεκεχλάρτζη τὸν βαστοῦν scr., deinde man. recent. del. K : om. CB || 884 κεῖ C : κ' ἢ BK : versum cancellavit K ||

- 885 Πόσοι ξένοι 'ς τὴν Βλαχίαν καὶ Πολῖται εὐγενεῖς
 μέ προικὸς μούλκι καὶ σπίτι θὰ τοὺς βλέπῃς, νὰ θορῆς !
 Ἄρχοντες 'ς τοὺς δρόμους τρέχουν, ἐνδεεῖς περιπατοῦν,
 διὰ ἓνα γεμεκλίκι ἓνα κι ἄλλον ἀπατοῦν.
 Καθ' ἀρχοντικὸν τραπέζι δαλκαβούκηδες δυὸ - τρεῖς
- 890 ἔχει, γιὰ νὰ διηγοῦνται χάλτια, ὅσα δὲν θαρρεῖς.
 Μὲ καλπάζειν ξεσχισμένον, μὲ μπινὶς ὀνὰ γκιορὲ
 ὁμοίους βλέπει κ' ἡ Πόλις, Θεραπεῖά, Μπουγιονκδερέ.
 Ὅσοι 'ς τὴν Βλαχιά ἐξοῦσαν μ' ἐγλεντζέδες, μὲ τιμὴ,
 τώρα εἰς τὴν Πόλι τρώγονν κολοκύθι μὲ ψωμί.
- 895 Ἀνοήτως τὰ πουργία, ὅσα 'κέρδισαν ἐκεῖ,
 εἰς σπατάλην, ἀσωτείαν τὰ 'διδαν μὲ τὸ σακκί.
 Μερικοὶ ἄνοιξαν σπίτι μὲ γυναικα, μὲ παιδιὰ
 διὰ ἓνα χρόνον μόνον κ' ἐδῶ ἔζησαν πλατιά.
 Δυστυχεῖς ! Πάλιν προσμένουν ἀθηνταί ν' ἀλλαχθοῦν
- 900 ὡς γυμνοὶ καὶ πεινασμένοι εἰς χισμέτι νὰ χωθοῦν.
 Ἀλλὰ σὺ ὡς προκομμένος, ἀνεπιέ, καὶ νουνεχής,
 ἂν μὲ σύζυγον, μὲ σπίτι ἀγαπᾷς νὰ εὐτυχῇς,
 φύλαττε ὅσα κερδίζεις καὶ νὰ ἔλθῃς μιὰ φορὰ
 μὲ μιὰ σύζυγον νὰ ζήσῃς μὲ παντοτινὴν χαρά.
- 905 Ἐπειδ' εἶσαι χρηστοῖσθης, χαρακτηρὸς σταθεροῦ,
 τὴν μητέρα σου μὴ κάμῃς καὶ πεθάνῃ πρὸ καιροῦ.
 Διὰ φίλους νὰ ἐκλέξῃς σεμνοὺς ἄνδρας πρακτικούς,
 συνετούς, πεπαιδευμένους καὶ τιμίους κοσμικούς.
 Τὸ ἐκεῖ ἱερατεῖον φεῦγε, ὅσον ἡμπορεῖς·
- 910 προστάσιαν ἢ φιλίαν 'ς αὐτοὺς νὰ 'βρῇς μὴ θαρρῇς.
 Ἐκεῖ τώρα βασιλεὺς παντελὴς διαφθορά·
 ἓνας ἄλλον φαρμακεύει. Τί μεγίστη συμφορὰ !
 Εἰς ἀνδρὸς τοιοῦτον πτώσιν συνεργὸς ἂν ἄλλος τις...,
 πλὴν ὡς ἄδεται λαλοῦμεν καὶ Θεὸς εἶναι κριτής.
- 915 Κόλαξ δυὸ - τριῶν ἀρχόντων εἰς τὸν Γρεβενῶν κοντὰ
 μητροπόλεως τὸ σκήπτρον ἄρπαξε 'σάν ριολογντὰ.
 Τζαρουχᾶς καλογεράκης, ἔμπειρος δολανδριτζῆς
 πλανᾷ τόσον τυφλὸν πλῆθος ὡς καὶ πρῶνῃν συμπτῆς.
 Εἰς τὰ θεῖα προεδρεύει, 'ς τὴν αὐλὴν εὐαρεστεῖ·

892 κ' C : καὶ BK || 893 Βλαχιά BK : Βλαχίαν C || 894 Πόλι CB : Πόλιν K ||
 905 εἶσαι CK : εἶναι B || 906 καὶ πεθάνῃ BK : καὶ ἀποθάνῃ C || 915 Γρεβενῶν CK : Γε-
 βρενῶν B || 916 in marg. Ὁ στιχουργὸς [συγγραφεὺς K] ἐμπαισθῶς γράφει κατὰ τοῦ τότε
 μητροπολίτου καὶ ἴσως ἀπὸ μερικῆς ἢ προσωπικῆς ἀγανακτήσεως καθάπτεται τοῦ ἱερα-
 τεῖου CBK ||

- 920 μὲ τὸ ἐξωτερικόν του τοὺς τυφλοὺς εὐχαριστεῖ.
 "Εμπεῖρος ᾗς τὴν κολακείαν καὶ σοφὸς ὑποκριτής,
 νὰ πλανᾷ καὶ νὰ κερδίζει εἶναι μόνη του φροντίς.
 Καὶ πρὸς πάντας τὸ ἀρέσκον Μακιαβελικῶς λαλεῖ,
 χρηματολογία μόνη εἰς αὐτὸν εἶν' ἐντολή.
- 925 Κάμνει ἱερεῖς γιὰ γρόσια κάθε μῆνα ἑκατόν,
 πλὴν δὲν ᾔξεύρουν τί πιστεύουν οὔτε ἓνας ἐξ αὐτῶν.
 "Αλλους κάμνει ἐπισκόπους, ταλαιπώρους, ἀμαθεῖς,
 νὰ τοὺς ἔχη ὁπαδούς του κατὰ πάντα εὐπειθεῖς.
 "Ηγεμὼν ἔκλεξε τοῦτον, ὄχι ψῆφος ἡ κοινὴ,
- 930 νὰ μὴ βλέπη μέγαν ἄνδρα ἱεράρχην εὐγενή,
 τὸν ὅποιον ἡ πατρίς του εἶχεν ὑπερασπιστήν,
 ὅτι ἤλεγχεν ἐντόλμως κάθε ἄδικον ληστήν.
 Ἀλλὰ νῦν ἴσως ἀλλάξῃ κ' ἐκκλησία ἀρχηγόν,
 θεοφρόνως βάλῃ ἄλλον τῶν προβάτων ὁδηγόν.
- 935 Κρίσις καὶ δικαιοσύνη, κήρυγμα λόγου Θεοῦ,
 δὲν ἀκούετ' ἐκεῖ πλέον, ψυχικὴ τροφὴ λαοῦ,
 πλὴν φυλάττουν ἐκκλησίας ἔθῃ ἐξωτερικά·
 τὰ πνευματικά τὰφῆκαν χρῆν των καθολικά.
 Σύνοδοι, θεῖοι κανόνες, κάθε ἱερὰ γραφή,
- 940 ὅλα τὰ τῆς ἐκκλησίας ἐκεῖ ἄλλαξαν μορφή !
 "Ισως ᾗς τὴν Βλαχιά τοιαύτη ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ
 καί, κατὰ γραφήν, «τοιοῦτοι καὶ ποιμένες ἐκ Θεοῦ».
 Σαραφίαν κατὰ τάξιν καὶ γροσίων συλλογὴν
 ᾗς τὴν μητρόπολιν ἐκείνην εἶδ' ὁ οὐρανὸς ᾗς τὴν γῆν.
- 945 Νὰ χορτάσῃ τὴν ψυχὴν του, νὰ πλουτίσῃ συγγενεῖς
 ἀπὸ ἱεροσυλίαν εἶναι ν' ἀπορῇ κανεῖς.
 Κήρυκες Εὐαγγελίου, τάγμα ἀποστολικόν,
 δόξαν, γρόσια ζητοῦσι, τρυφὴν, πλοῦτον κοσμικόν !
 Ζηλωταὶ τῆς εὐσεβείας ἄς θρηνήσωμεν πολὺ
- 950 τῆς ἀμώμου ἐκκλησίας τὴν οἰκτρὰν μεταβολή !
 "Αν οἱ παλαιοὶ ποιμένες τέτοιας μεταβολὰς
 ἔβλεπον τῆς ἐκκλησίας, θὰ τοὺς εὗρισκε νταμπλᾶς !
 Δὲν ψηφοῦν θεῶν Πατέρων λόγους, δόγματα σεπτὰ

Post v. 922 primum "Εφερε τοὺς συγγενεῖς του κατ'αουήνδες[...] | νὰ τοὺς κάμνῃ ἐπισκόπους ἢ καὶ ἀρχοντας κοινούς scr., deinde man. recent. del. K : om. CB || 925 κάμνει C : κάμει BK || 926 δὲν CK : νὰ B || 927 κάμνει C : κάμει BK || 931 τον CB : om. K || 932 ἤλεγχεν C : ἔλεγχεν BK || ἐντόλμως BK : ἐνκόλως C || 933 ἐκκλησία K : ἐκκλησίας CB || 947 τάγμα ἀποστολικόν CB : κάθε τάγμ' ἀγγελικόν K || 949 πολλὸν ex corr. pro πολλὰς B : πολὺ K : πολλὴν C || 953 δόγματα σεπτὰ CB : ἔργα ἀρετὰ et ex corr. δόγματα σεπτὰ et in marg. ἐκλεκτὰ K ||

- καὶ συνοδικῶν κανόνων ἀναθέματα φρικτά.
- 955 Καταγίνονται μὲ ζῆλον, ὡς εἰς θεῖαν ἐντολήν,
εἰς διαμαντικὰς κορώνας, χρυσὸν σάκκον γιὰ στολήν.
Χρυσὰ πρῶν οἱ ποιμένες δὲν ἐφόρεσάν ποτε
μὲ τοὺς μάλλινους τοὺς σάκκους Χριστοῦ ἦτον μιμηταί.
"Ἡ οἱ νῦν ἄς ἀποδείξουν ψευδεῖς ὅλας τὰς γραφάς,
- 960 ἦ ν' ἀπέχουν ἀπὸ πλοῦτον, δόξαν, σώματος τρυφάς.
—Θεὸς λέγει· «τοῦ λαοῦ μου τέθηκά σ' ἐπισκοπόν.
Ψυχὰς τούτων ἐκ χειρῶν σου θὰ ζητῶ εἰς οὐρανόν.»—
Μὲ τὸ ἔξωθεν τραβοῦσι καὶ μεγάλους καὶ μικροὺς,
τὰ μυστήρια πωλοῦσι καὶ συνάζουν θησαυροὺς.
- 965 'Οπαδοὶ τῶν 'Αποστόλων καὶ προκατόχοι αὐτῶν
πλοῦτον, κτήματα δὲν εἶχον, οὔτε ράσον περιττόν.
'Κήρυττον λόγον Κυρίου, τῆς πτωχείας ἐρασταί,
πάμπτωχοι, γυμνοὶ τῷ ὄντι, 'Αποστόλων μιμηταί.
Δῶρα, χρήματα, πεσκέσια οὔτε ἔλαβόν ποτε,
- 970 ἔδιδον πτωχοῖς ὅ,τ' εἶχον, ὡς Κύριον μαθηταί.
Τῶρ' ἂν πᾶς 'ς τὸν ἱεράρχην νὰ προβάλῃς ἓνα τι,
ἤξευρε, χωρὶς φλωρία ἐκεῖ φίλος δὲν πατεῖ.
Εἰς τοὺς παλαιοὺς ποιμένας φροντὶς ἦτον μοναχὴ
τοῦ σεπτοῦ Εὐαγγελίου ἡ ἀρίστη διδαχή.
- 975 'Αγαποῦσαν τὴν πτωχείαν, 'ζοῦσαν εὐαγγελικῶς·
τώρα δόξαν, πλοῦτον θέλουν, ἡδυνάθειαν σαρκός.
'Ανανέωσις τῶν θείων μόδα ἔγινε 'ς τὴν γῆν,
ἐκκλησίας δεινὴ πτώσις, κατὰ θεϊκὴν ὁργήν.
Γοῦνες, σάλια καὶ ἀχιζῆδες, στρωμὰ ἀπαλὸν σελτὲ
- 980 ἔχουν, ὅσοι ἦτον τάγμα ἀποστολικόν ποτε.
"Ἡ οἱ πάλοι ἦτον ψεῦται καὶ οἱ νῦν ἀληθινοί,
ἦ θεοσεβεῖς ἐκεῖνοι καὶ ἀσεβεῖς οἱ τωρινοί!
"Οἱ ποιμνιοὶ ἐκεῖνοι ἔφευγον ὥσαν ποιμήν—
—νόει μοι τί βάρος ἔχει ὁ κατὰ Χριστὸν ποιμήν!—
- 985 Δὲν πιστεύουν ὅτι τρέφει πρόβατα λόγος Θεοῦ,
μέρα - νύκτα νὰ φωτίζουν τὰς ψυχὰς τόσον λαοῦ,
ἀλλὰ δίδουν εἰς αἰθέντας καὶ εἰς ἀρχοντας φλωρία,

956 διαμαντικὰς CB : διαμαντικά K || post v. 956 et usque ad finem om. K ||
957 ἐφόρεσαν C : ἐφόρησαν B || 968 μιμηταί C : μαθηταί B || 974 ἀρίστη C : ἀρρίστη
B || 984 νόει μοι : νόημοι CB || 985 ὅτι τρέφει πρόβατα λόγος C : πῶς θὰ τρέφουν πρό-
βατα λόγον B ||

- να προβιβασθῶσι θέλουν καὶ πληρῶνουνσι βαριά.
 "Ισως σήμερον δοξάζουν ἄθεϊαν ἐθνικὴν
 990 ἢ μὴν πίστιν χωρὶς ἔργα ἐδιδάχθησαν κακὴν!
 "Η νομίζουν εἶναι μῦθοι καὶ συνόδους καὶ γραφάς,
 ὅσα εἶπε Θεοῦ λόγος οὐρανόθεν καταβάς.
 "Οθεν θεϊκούς κανόνas περιπαίzzουν καὶ γελοῦν
 καὶ μὲ ἄσυνειδησίαν τὰ μυστήρια πωλοῦν.
 995 Καὶ ὁ Σίμων, σοφὸς μάγος, πλάνος χρόνον παλαιοῦ
 θέλησε νὰ ἀγοράσῃ πνεῦμα ἅγιον Θεοῦ.
 "Ηλθεν εἰς τοὺς 'Αποστόλους βλέπων θαύματα πολλά,
 μὲ ὑπόκρισιν, μὲ δῶρα καὶ μὲ λόγι' ἀπατηλά.
 Νέρωνος ὁ μέγας μάγος πᾶμπτωχον παρακαλεῖ,
 1000 'Αποστόλον Πέτρον χεῖρας ταπεινῶς καταφιλεῖ.
 Πλάνη Σίμωνος εἰς Ρώμην ἔπαυσε δαιμονικὴ,
 ὅτ' ἐκήρυξεν ὁ Πέτρος Χριστοῦ ὄνομα ἐκεῖ.
 'Ο ὑποκριτὴς ἐζητεῖ δωρεὰν πνευματικὴν,
 πνεῦμα ἅγιον νὰ λάβῃ μὲ τιμὴν χρηματικὴν,
 1005 ἱερὰν χειροτονίαν ν' ἀγοράσῃ μὲ πολλὰ,
 νὰ ξαναπωλῇ τὰ θεῖα, νὰ κερδίσῃ τὰ διπλά.
 Εἶπε· «δότε μοι τὴν χάριν θαύματα νὰ ἐνεργῶ,
 λάβετε πολὺν χρυσίον καὶ βαπτίζομαι κ' ἐγώ».
 «Τὸ χρυσίον σου», τὸν εἶπον, «καὶ ἀργύριον ὁμοῦ
 1010 εἰς ἀπώλειαν μαζί σου καὶ εἰς βόθρον πειρασμοῦ.
 Νόμισες διὰ χρημάτων νὰ δοθῇ χάρις Θεοῦ;
 —κ' εὐθὺς ἔπεσ', ἐνεκρώθη πρὸς τὴν θύραν τοῦ ναοῦ.
 Τώρα, ἂν φλωρεῖα δώσης γιὰ νὰ χειροτονηθῇς,
 δόσε κι ἄλλα καὶ λαμβάνεις πνεῦμα ἅγιον εὐθὺς.
 1015 Θεῖα χάρις, εὐλογία, δωρεὰ πνευματικὴ
 μὲ τὰ γρόσια πωλεῖται. Εἶναι τάξις τοπικὴ!
 'Ο δεσπότης ἂν θυμώσῃ καὶ ζητήσῃ τὸ διπλοῦν
 κ' ἐναντιωθῇς, πληρῶνεις μὲ τὴν βίαν τετραπλοῦν.
 Τώρα, φεῦ, ὡς πραγματεία ὅλα τὰ πνευματικά,
 1020 ἐκκλησίαι, μοναστήρια, ἄσκρα καὶ μπακαλικά.
 'Ως καὶ λείψανα Ἁγίων εἰς ἀρέντα χρονικὴν
 καὶ πωλοῦν καὶ ἀγοράzzουν, δωρεὰν πνευματικὴν.
 Μὲ τὰ ἄχραντα καὶ θεῖα θησανρίζουσι μαῦδιὰ

990 ἐδιδάχθησαν C : ἐδιδάχθησαν B || 992 εἶπε C : εἶπεν B || 1006 ξαναπωλῇ C :
 ἐξαπλωθῇ B || 1008 πολὺ C : πολὺν B ||

- με τὸν Κύριον τῆς δόξης ὅσων νὰ εἶχον συντροφιά.
 1025 Παλαιοὶ ποιμένες εἶχον πλοῦτον εὐαγγελικόν,
 ἐπὶ γῆς Θεοῦ εἰκόνες, χωρὶς πλοῦτον κοσμικόν.
 Τὼρ ἄναγνωσιν Πατέρων, κάθε ἱερὰν γραφὴν
 ἀποστρέφονται, μισοῦσι θεϊκὴν ψυχῆς τροφήν.
 Ὅθεν καὶ ἐπ' ἐκκλησίας δὲν ἀκούεις διδαχὴν.
 1030 δόσε γρόσια σὲ λέγουν—μίαν λέξιν μοναχὴν.
 Ἀπ' ἀφορισμοὺς καὶ κρίσεις, διαζύγια πολλὰ,
 τοὺς ἀθῶνους ἀδικοῦντες παίρνουν γρόσια καλά.
 Δὲν λαλοῦν περὶ σχολείων, περὶ ψυχικῆς τροφῆς,
 νὰ μὴ μάθουν ν' ἀναγνώθουν τοὺς ἀγίους συγγραφεῖς.
 1035 Τὴν ἀμάθειαν βαστοῦσι σύστημα δογματικόν
 καὶ διδάσκαλον καθένα δυσφημοῦν αἰρετικόν.
 —Ὁ Εὐγένιος διώχθη ἐκ τοῦ Ὁρους μὲ πομπή
 νὰ μὴ πάγουν εἰς ταξίδια καλογῆροι γιὰ νὰ πῇ.—
 Καὶ εἰς κάθε ὁμίλιαν ἐπαινοῦν τὰς ἀρετάς,
 1040 εἰς τὴν προᾶξιν ὅμως βλέπεις μυστικὸν ὑποκριτάς.
 Ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Ἀσίᾳ, ἐπαρχίας θαναστάς,
 εὐσεβῶν ἢ ἐκκλησία πολλὰς εἶχ' ἑκατοστάς.
 Ἐλλειψίς θείων κηρύκων καὶ ποιμένων ζηλωτῶν
 ἐκατόρθωσαν νὰ μὴ ᾔνοι οὔτε ἔχνος ἐξ αὐτῶν.
 1045 Τώρα εἰς τὰς ἐπαρχίας ἔχουν τοποτηρητάς
 καὶ αὐτοὶ ποῦ ἐγλενδίζουν, ἀνεψιέ μου, μὴ ῥωτᾷς.
 Ὁ λαὸς χωρὶς ποιμένας, ἂν καὶ ἀλλαξοπιστῇ,
 πλὴν κατ' ἔτος τοὺς προφθάνουν οἱ λογαριασμοὶ σωστοί.
 Ὁ λαὸς ἐξ ἀμαθείας ταῦτα δὲν παρατηρεῖ.
 1050 ζηλωτῆς πεφωτισμένος τί νὰ κάμῃ ἡμπορεῖ;
 —Εἰς τὴν Προέγκλητον συνέβη, εἰς τὴν Πόλιν, ὅς το νησί,
 ψήφος μιᾶς χειροτονίας μὲ γιαοῦρτι καὶ κρασί.
 Μὲ γιαοῦρτι τὰ γενάκια καλογήρουν ν' ἀλειφθοῦν,
 οἱ κοκόνες ὅς τὸ τραπέζι μ' ἐγλεντζεῖ νὰ εὐφρανθοῦν.
 1055 Τὸ συμπόσιον ἐκεῖνο τὸν μωρὸν Ἱερισσοῦ
 καὶ Ἀγίου Ὁρους κάμνει, ἱεράρχην Ἰησοῦ!
 Ἡ νὰ γράφῃ ἢ νὰ διαβάξῃ ὁ ταλαίπωρος ἀνὴρ
 παντελῶς δὲν εἶχε μάθει κ' ἔγινε λαοῦ πατήρ!—
 Ὁβολὸν αὐτοὶ δὲν δίδουν πρὸς ὠφέλειαν λαοῦ,
 1060 γιὰ σπιτάλι, γιὰ σχολεῖον, διὰ κήρυκα Θεοῦ.

1024 εἶχον B : εἶχεν C || 1038 μὴ πάγουν scripsi : μ' ὑπάγουν CB || 1044 μὴ ναι : μ' εἶναι CB || 1046 μου μὴ ρωτᾷς C : μὴ μ' ἐρωτᾷς B || 1051 Προέγκλητον C : Προέγκλητον B || 1052 καὶ C : μὲ B || 1056 κάμνει C : κάμει B || 1057 νὰ διαβάξῃ C : ν' ἀναγνώθῃ B ||

- Φλναροῦν, — ἂν τις προβάλλῃ ὀθωμανικὸν ζυγὸν—
 «τοῦτον ἔχομ' ἐκ προνοίας εὐσεβείας ὁδηγόν,
 φύλακα τῶν καθηκόντων, πρὸς τὰ πάθη χαλινόν,
 ἀσελγείας, κλοπῆς, μέθης ἐκ Θεοῦ κριτὴν δεινόν.»
- 1065 Κήρυγμα τίς ἐμποδίζει ἢ ζαμπίτης ἢ κριτής;
 —'Ελευθέρα καὶ θρησκεία καὶ πᾶν εἶδος ἀρετῆς.—
 Μὲ ριτζάδες, φεῦ, προσφέρουν εἰς τοὺς ἄρχοντας πουργιά,
 ν' ἀγοράσουν ἐπαρχίαν, 'σὰν ν' ἀγόραζον κονιά.
 'Ενθυμοῦμαι καὶ 'ς τὴν Πόλιν, φεῦ, ἀρχιερεῖς πολλοὶ
- 1070 παρανόμως εἰσπηδοῦσι 'ς τοῦ Κυρίου τὴν ἀλή!
 Τοῦτοι ἔπλασαν Θεόν τους τὸν αἰσχροκερδῆ 'Ερμῆν
 καὶ τὸν ἀληθῆ Θεόν μας τὸν πιστεύουν γιὰ τιμὴν.
 Μὲ ριτζάδες καὶ μὲ δῶρα πατριάρχας ἀπατοῦν
 καὶ ἐκ Πόλεως ἐκδόσεις, ὥσὰν μὲ πτερὰ πετοῦν.
- 1075 Κᾶν νὰ λάβουν ξηρὸν τίτλον τοῦτο μόνον κυνηγοῦν,
 διὰ ἓνα - δυὸ φλωρία κάθ' ἡμέραν λειτουργοῦν.
 Γιὰ μαῖδδιὰ ἱεραρχίαν, ἱερεῖς διὰ τιμὴν
 ἀγοράζουν καὶ πωλοῦσι καταδίκης ἀφορμὴν!
 Πολλοὺς ἄρχοντας ἐνδόξους καὶ κοκόνας προσκυνοῦν
- 1080 διὰ νὰ προβιβασθῶσι πάντα λίθον γῆς κινεῖν.
 Τὰ λοιπὰ ἄς σιωποῦνται, ὡς λεκέδες φνσικοί.
 Εὐλαβής, σεμνὸς καὶ σῶφρων μὲ γυναικας κατοικεῖ;
 'Εξ ἰδίων συμπεραίνω, ἴσως καὶ συκοφαντῶ.
 'Απὸ σῶφρονας, τιμίους, τὴν συγχώρησιν ζητῶ.
- 1085 Καὶ παντοῦ κατηγορεῖται τάγμα τὸ ἀγγελικόν,
 σκάνδαλον τῶν ἀπλονστέρων καὶ παράδειγμα κακόν.
 'Ο λαὸς τοιαῦτα βλέπων ἐξοκεῖλει φνσικά,
 κατακρίν' ἱερατεῖον καὶ κινεῖται 'ς τὰ κακά.
 Συνειδὸς πὰ δὲν τοὺς τύπτει, ἐντολὰς καταπατοῦν,
- 1090 φιλικῶς ἂν τοὺς ἐλέγξης τούτους δακτυλοδεικτοῦν.
 "Οθεν καὶ ἡ ἐκκλησία ἦλθεν εἰς ἀφανισμόν,
 χίλιοι ἀλλοπιστίζον χωρὶς βίαν, διωγμόν.
 Τίς διδάσκει; Τίς ἀκούει; Φεῦ, ποῦ ζῆλος εὐλαβής;
 "Οθεν ἄλλαξαν τὴν πίστιν μυριάδες εὐσεβεῖς.
- 1095 'Αλλ' ἡ ἐκκλησία ἔχει καὶ ποιμένας ἐκλεκτούς,
 εὐσεβεῖς, πεπαιδευμένους, πλὴν πολλὰ ὀλιγοστούς!
 "Οσοι ζῆλον Θεοῦ ἔχουν, ὡς Κυρίου μαθηταί...,
 ἀλλ' αὐτοὶ δὲν προχωροῦσι! Λέγονται ὑποκριταί!

- Οἱ τοιοῦτοι ἀποφεύγουν· ἀγκαλὰ ποίος τὸν ζητεῖ;
 1100 Εὐσεβῆς ἢ θεολόγος ὕστερεῖται, δὲν πλουτεῖ.
 Οἱ αἰσχροκερδεῖς πατέρες καὶ φιλόγυρροι πλουτοῦν,
 οἱ θεοσεβεῖς τὸν πλοῦτον ἐπὶ γῆς καταπατοῦν.
 Εὐσεβῆς ἀνὴρ, θεόφρων ποτὲ δὲν ἔχει μαῖδδιά.
 Δέχεται ποτ' ἐπαρχίαν ὁ τοιοῦτος μὲ φλωριά;
 1105 'Εγὼ ψάλλω τῆς Βλαχίας τὴν ἐσχάτην συμφορὰν,
 ἐκκλησίας καταδίκην καὶ ἡθῶν διαφθοράν.
 Μοναστήρια κατολίκων τώρα γίνονται ἐκεῖ,
 ἐν καιρῷ ἐκεῖ θὰ λάμψη καὶ θρησκεία παπικῇ.
 'Η πολιτικά τῆς κούρτης ταῦτα δὲν παρατηρεῖ·
 1110 ὁ ποιμὴν καὶ θησανρίζει, πρόβατα δὲν θεωρεῖ.
 Κἂν τὴν ποίμνην τρώγουν λύκοι, αὐτὸς ἀδιαφορεῖ
 τῶν προβάτων τρώγει γάλα, πλουτεῖ ὅσον ἤμπορεῖ.
 'Ο λαὸς βεβαρυνμένος καὶ 'ς τὴν πίστιν ἀμαθὴς
 μὲ παραμικρὰν αἰτίαν ἐξομόνει παρενθὺς.
 1115 'Αν ἡ ἐκκλησία πάλιν ὑποφέρει διωγμούς,
 τί χριστιανούς θὰ δγιοῦμεν εἰς τὴν πίστιν μας θερμούς;
 Στρατιώτης ἢ τεχνίτης, ἂν καλῶς δὲν διδαχθῇ
 εἰς τὸ ἔργον του, δὲν ξεύρει οὔτε κἂν ν' ἀποκριθῇ.
 Εὐαγγελικῶν δογμάτων ἀμαθεῖς καὶ σκοτεινοί,
 1120 γυνὸν ὄνομα τῶν μένει, λέγονται Χριστιανοί.
 Συμφορὰ μεγίστη, λέγω, μέθοδος σατανικὴ
 ἢ δεινὴ ἐξ ἀμαθείας ἀθεῖα πρακτικὴ!
 'Αμαθεῖς καὶ οἱ ποιμένες, πρᾶγμα, φεῦ, ἔλεινόν!
 Τί διδάσκονται; Τί ξεύρουν; Τί νὰ δείξουν ἄλλωνῶν;
 1125 Πλοῦτον νὰ ζητοῦν καὶ δόξαν καὶ τὰ ἄλλα τοπικά
 καὶ χωρὶς διδασκαλίας καθεὶς κρίνει φνσικά.
 'Οθεν διδασκάλους πάντας μὲ τερτίπια ἐξωθοῦν,
 νὰ μὴν ἔχουν χαβαλέδες κ' οἱ πληγὲς φανερωθοῦν.
 Συμφορὰ τῆς ἐκκλησίας! 'Αμαθεῖς ἀρχιερεῖς
 1130 εὐμαθεῖς δὲν ὑποφέρουν, κοσμικοὺς καὶ ἱερεῖς!
 «Ποῦ νὰ 'βροῦμεν θεολόγους;», λὲν κακῶς τινες κριταί.
 Θεοῦ ὅμως στρατιῶται οὐκ ἐξέλιπόν ποτε!
 Δὲν λαλῶ γιὰ ἐπιστήμας καὶ σοφίαν κοσμικὴν,
 Γραφῶν θείων καὶ Πατέρων σπονδὴν λέγω θεϊκὴν.
 1135 'Αλλ' εἰς τύφλωσιν καὶ σκότος νὰ φυλάττουν τὸν λαόν,
 γιὰ νὰ τρέχ' ἢ πραγματεία 'ς τοῦ Κυρίου τὸν ναόν!

- Καθεῖς, εἴ τι δὲν γνωρίζει, πρόχειρα καταφρονεῖ
 εἰς Γραφάς, δόγματα θεῖα, ποῖος κεφαλοπονεῖ;
 Πλοῦτον ἔνδοξον γνωρίζουν, ὀλοφύχως τὸν ζητοῦν,
 1140 Γραφὰς θείας δὲν γνωρίζουν, ὅθεν ταύτας ἀθετοῦν.
 Μυστηρίων καὶ δογμάτων τὴν θειότητα ἄγνοοῦν,
 πλὴν μ' αὐτὰ δόξαν καὶ πλοῦτον νὰ κερδίσουν ἐννοοῦν.
 Μητροπόλεως παλάτι κτίζουσι χριστιανοί,
 γιὰ σχολεῖον ἢ ὀσπιάλι ὁ ποιμὴν δὲν συμφωνεῖ.
 1145 Ὁρηνῶ, κλαίω τοὺς ποιμένας ὅσοι σύστημα βαστοῦν
 ἀπὸ θεῖα νὰ πλουτῶσι κ' ἐπὶ γῆς νὰ δοξασθοῦν.
 Δόξαν ἐπὶ γῆς ζητοῦσιν, ὅχι δόξαν ἐκ Θεοῦ,
 ὅθεν θέλουσι νὰ εἶναι προεστοὶ τυφλοῦ λαοῦ.
 Οὔτε ἄλλους δὲν φωτίζουν, οὔτ' αὐτοὶ νὰ φωτισθοῦν,
 1150 ὡς τυφλοὶ τυφλοὺς νὰ σύρουν, εἰς βυθὸν νὰ κρημνισθοῦν.
 Ἀνεπιέ, σὲ σκανδαλίζω ἐκτραπεῖς τοῦ ἠθικοῦ.
 —Τὴν ψυχὴν μου τρώγει ζῆλος τοῦ ναοῦ τοῦ θεικοῦ.—
 Ἐγὼ ᾧ γήρασ' ἀποθαίνω, δὲν φοβοῦμαι πλιά τινα,
 μῖσος, ἔχθρας καὶ κατάρας καὶ καταδρομῆς δεινά.
 1155 Ἀλλὰ σὺ μὴν ἀποβλέπης εἰς τοιούτων ἀρετάς,
 ὅλους ὅμως κατὰ χρέος εὐλαβῶς νὰ χαιρετᾷς.
 Κάθηνται ἐπὶ καθέδρας ἱερεῖς καὶ γραμματεῖς·
 ὅσα λέγουν νὰ τὰκούης, πλὴν μὴ γίνης μιμητής.
 Μὲ ἱεράμι, λέγω, τίμα καθ' ἐκκλησιαστικὸν
 1160 καὶ νὰ τρέμης, ὅτι ἔχουν ἥθος πάντα μαρτυρῶν.
 Μὴ λαλῆς περὶ δογμάτων ἢ περὶ θείας Γραφῆς·
 ἂν σ' ἀκούσουν εἶν' ἐχθροὶ σου, σὲ μισοῦν ἕως ταφῆς.
 Δόγματα τῆς εὐσεβείας καὶ θεόπνευστα ρητὰ
 ἄκουε ἐπ' ἐκκλησίας καὶ σοὶ εἶναι ἀρκετὰ.
 1165 Καὶ ἐγὼ θεῖους Πατέρας, ὡς ἡξεύρεις μελετῶ,
 ἀπὸ δὲ τοὺς ἀνωτέρω τὴν συγχώρησιν ζητῶ.
 Μοναστήρια καρποῦνται προεστοί, ἀρχιερεῖς,
 ἡγουμένους ζευκλιῆδες θεὸς νὰ δῇς νὰ ἀπορῇς.
 Ὁ ἡγούμενος λαμβάνει μοναστήρι ἐκλεκτόν,
 1170 δίδει δέκα τῶν ἀρχόντων καὶ κερδίζει ἑκατόν.
 Ἀπ' αὐτοὺς μὴ λάβης δῶρα, πεσσεσλίκια μὴ δεχθῇς,
 νὰ μὴ βάλῃς τὸ γιανγκίνι ᾧ τὸν ὁδᾶ σου καὶ χαθῇς.
 Γρόσια, πλούτη ἡγουμένων εἶναι φλόγα καὶ καπνός,

1146 πλουτῶσι C : πλουτοῦσι B || 1150 κρημνισθοῦν B : γκρημνισθοῦν C || 1153 γή-
 ρας' ἀποθαίνω C : γήρασα, ᾧ πεθαίνω B || 1157 κάθηνται C : κάθονται B || 1158 μὴ B :
 μὴν C || 1172 γιανγκίνι C : γιαγγίνι B || ὁδᾶ B : ὀνδᾶ C || καὶ C : νὰ B ||

- ὥς ἀπὸ πτωχῶν ἐλέη ἀρπαγμένα προφανῶς.
 1175 Ἐπισκόπων, καλογήρων ὅσα πλούτη εὐρεθοῦν
 εἰς ἀγρὸν τοῦ κεραμέως τιμὴ πρόπει νὰ δοθοῦν.
 Τιμὴ αἵματος ἐκεῖνα, δὲν ἐδέχθη κορβανᾶς,
 τιμὴ ταῦτα μυστηρίων, τὰ λαμβάνει σατανᾶς.
 Ἀναθέματα, κατάρas εἰς χρυσόβουλλα βαστοῦν
 1180 τᾶφειμέν' ἀπὸ κτιτόρων εἰς πτωχοὺς νὰ μοιρασθοῦν.
 Φαίνονται εἰς τὴν Βλαχίαν μοναστήρια ἀρκετὰ
 καὶ κτιτόρων διαθῆκαι μ' ἀναθέματα φρικτά.
 Κτίτορες ἄφησαν πλούτη τότε, προῖκα ἱκανήν,
 ὁδοιπόρων, πτωχῶν ξένων εἰς τροφὴν παντοτινὴν.
 1185 Μὲ κατάρas διατάσσουν, μ' ὀρισμοὺς αὐθεντικὸς
 νὰ μοιράζονται κατ' ἔτος ὅλ' αὐτὰ εἰς τοὺς πτωχοὺς,
 εἰς τὸ μοναστήρι νὰ ᾖ καλογέροι ἀσκηταί,
 μὲ τοὺς κόπους των νὰ ζῶσι, ὥς οἱ παλαιοὶ ποτε,
 καὶ ἡγούμενος προστάτης, ἐπιστάτης ἀδελφός
 1190 τῶν κτιτόρων οἰκονόμος καὶ ἀκτήμων καὶ πτωχός.
 Τώρα ὅμως εἶναι μόδα εἰς Βλαχίαν γενεὶ τζικμάς
 ἕνας ὅλα νὰ τὰ τρώγῃ μονκελλέφης, οὐλιαμᾶς.
 Ἀρχοντες κατηγοροῦνται βλέποντες τὴν συμφορὰν,
 τῆς πατρίδος των ἐλέη εἰς παρὰνομον φθορὰν.
 1195 Δῶρα ἱερὰ κτιτόρων γιὰ πατρίδος των πτωχοὺς
 γίνοντ' ἀρπαγῆς θυσία εἰς χυδαίους μοναχοὺς.
 Ἄν κ' εἰς Ρούμελην ὠρίσθῃ γιὰ τοὺς τότε ἀσκητάς,
 ἅς σταλθῇ τι ἐτησίως ἀπὸ σεβαστοὺς κριτάς.
 Τὰ λοιπὰ νὰ γίνουν δῶρα μιᾶς πατρίδος εὐτυχοῦς,
 1200 μὲ σχολεῖ' ἀκαδημίας καὶ σπιτάλια γιὰ πτωχοὺς,
 ἀντὶ νὰ ᾖ μοναστήρι καταγῶγιον πτωχῶν,
 ὁδοιπόρων, πτωχῶν ξένων καὶ παμπτόχων μοναχῶν.
 Δι' αὐτὰ τόσαι μοναίαι, εἰσοδήματα πολλὰ,
 μετ' ἀρχόντων ἕνας τρώγει καὶ πλουτεῖ καὶ σπαταλᾷ.
 1205 Τρώγονν τᾶφιερωμένα ἀπὸ κτίτορας πιστοὺς
 ὅσαν νὰ εἶν' ἐκ τοῦ πατρὸς των ἀφειμένα δι' αὐτούς!

1176 τιμὴ C: τιμὴν B || 1180 κτιτόρων C: κτητόρων B || 1181 μοναστήρια C: μοναστήρι B || 1182 κτιτόρων C: κτητόρων B || 1183 κτίτορες C: κτήτορες B || 1190 κτιτόρων C: κτητόρων B || 1191 Βλαχίαν C: Βλαχίαν B || γενεὶ τζικμάς B: γενετζικμάς C || 1195 κτιτόρων C: κτητόρων B || 1203 μοναίαι B: μωαίαι C || 1205 κτίτορος C: κτήτορος B || 1206 νὰ εἶν' ἐκ τοῦ πατρὸς C: εἶν' ἐκ τοῦ Μπαμπὰ B ||

- Ἀπογόνους τῶν κτιτόρων εἶδα, ἄρχοντας μὲ νοῦν
αἱ μουσαῖαι τῶν προγόνων ἱεραὶ· κι αὐτοὶ πεινοῦν!
"Οσοὶ δύνανται, ἀχρεῖους ἡγουμένους ἐξωθοῦν
1210 καὶ συχνὰ τοὺς μεταλλάττον διὰ τὰ ὠφελήσθων.
Τὰπο κτίτορας δοσμένα διὰ ἔργα ἀρετῆς
πλούσιοι τὰ τὰ λαμβάνουν...! Δι' αὐτὰ Θεὸς κριτῆς!
Ἀπὸ στόματα πενήτων τὰ ἀρπάζεται τροφή,
ποῖος νόμος ὑποφέρει, ποῖα κρίσις, ποῖα γραφή;
1215 Εἰς αὐτοὺς καὶ 'ς τὰ παιδιὰ των ὀλεθρον καὶ συμφορὰν
εἶδα καὶ 'ς τὰ σπῖτιά των μίαν παντελὴ φθοράν.
Τὸ δοσμέν' ἀπὸ κτιτόρων τὰ τραφῇ κάθε πτωχός,
μὲ τοὺς ἄρχοντας τὰ τρώγῃ κατ'αούνης μοναχός!...
Ἀνεπιέ, τὰ ἀποφεύγῃ ἀπὸ δῶρα ἱερά,
1220 τὸν Θεὸν μὴ παροργίσῃς καὶ σὲ εὖρη συμφορά!
Οἱ πτωχοὶ τὰ ὑστεροῦνται! Ποῦ προστατῆς; Ποῦ κριτῆς;
Ἀπαξ θεραπεύσοι ταῦτα ἡγεμονικῇ φροντίς!
Δὲν ἐφάνη καλογήρων ἔργον ἀγαθοῦ σκοποῦ,
δρόμος, γέφυρα, σχολεῖον ἢ νοσοκομεῖόν που.
1225 Ἀπὸ πλούτη καλογήρων πότ' ἀπῆλανε πτωχός;
Αἰσχρὸν μίσθωμα — ὡς γράφει — δὲν μερίζεται Θεός!
Ὁ Χρυσόστομος φωνάζει· ὅστις τρώγει ἱερά,
αἰωνίου καταδίκης τὸν εὐρίσκει συμφορά.
Ἱεροσὺλ' ἡγουμένοι, ἄρχοντες φλωρὶ ἀγαποῦν
1230 οἱ θεοσεβεῖς αὐθένται πῶς καὶ τοῦτο σιωποῦν;
Ὁ ἡγούμενος κερδίζει χιλιάδας ἑκατόν,
φεύγει καὶ τὸ μοναστήρι μένει χρεὸς εἰς αὐτόν.
Θαῦμα εἶν', ἀφ' ἀποθαίνουν, πλοῦτον δὲν εἶδε κανεῖς
φιλαργύρων ἡγουμένων· ὀργὴ θεία προφανής!
1235 Ἀν δοθοῦν εἰς κληρονόμους δῶρον ἢ μὲ ἀρπαγὴν
ἀπὸ ἱεροσυλίαν, εὐτυχεῖ κανεῖς 'ς τὴν γῆν;
«Δότε γιὰ τὸ μοναστήρι», λέξις εἶναι σταθερά,
«διὰ σπῖτι κ' ἐκκλησίαν καὶ ἐρείπια ξηρά.»
Ἀν καὶ καλογῆροι εἶναι, κἂν ἂς θρέψουν ἑαυτούς·
1240 κοσμικὸς μὲ δύο χεῖρας θρέφει δέκα 'σάν αὐτούς!
Ἀσκητάς, φεῦ, τὰ πληρώνουν διὰ τὰ προσευχηθῶν!
Ἐνῷ πλοῦγον, χεῖρας ἔχουν, πῶς δὲν σπείρουν τὰ τραפוῦν;

1207 κτιτόρων C : κτητόρων B || 1208 μουσαῖαι B : μωσαῖαι C || 1211 κτίτορας C : κτήτορας B || 1217 κτιτόρων C : κτητόρων B || 1222 θεραπεύσοι scripsi : θεραπεύσει CB || 1225 ἀπῆλανε C : ἀπόλανε B || 1233 ἀφ' ἀποθαίνουν C : ἀφ' οὗ πεθαίνουν B ||

- Δυὸ κοινόβια ἐκεῖ ναι με ἐνδύματ' ἀσκητῶν
 ἔχουν γῆν, πλὴν δὲν δουλεύει οὔτε ἓνας ἐξ αὐτῶν.
- 1245 Ἔχουσι πολλὰς μονασίας, εἰσοδήματα φρικτά,
 ἐπιμόνως τὰ συνάξουν καὶ φροντίζουν δι' αὐτά.
 Δείχνουσι ψευδῇ πτωχείαν, ἔλεος παντοῦ ζητοῦν,
 παρὰ νόμον τοῦτο κάμνουν κ' ἐντολὴν Θεοῦ πατοῦν.
 Πολυτέλεια μαγεύων, μοναστήρι ἀνοικτὸν
- 1250 καὶ συμπίσι' ἀνδρογύνων εἰς ὁδάδες ἀσκητῶν!
 Τρώγουν, πίνουν κ' ἐγλενδίζουν καὶ πληρώνουν ἐξ αὐτῶν
 οὕτω γίνεται τρακίρι μοναστήρι ἀσκητῶν!
 Πολλὰς χιλιάδας ἔχουν μοναχίων συνεισφοράν,
 ἀμπελῶνας, μύλους, χάνια, ἐργαστήρια με κυράν'
- 1255 καὶ ἀφιερῶματ' ἄλλα καθ' ἐκάστην σωρηδὸν
 ἀσκητῶν εἰς χεῖρας, δῶρα ἀνοήτων εὐλαβῶν
 μ' ὅλον τοῦτο παντοῦ τρέχουν, ἔλεος παντοῦ ζητοῦν
 γιὰ ψυχῶν τὴν σωτηρίαν πτωχοῦς, χήρας ἀπατοῦν,
 με λωρὶ, με χονδρὸν ράσον, με κατήφειαν πολλήν,
- 1260 με ὑπόκρισιν, με τέχνην ἢ νὰ πῶ μ' ἐπιβουλήν.
 Τροφαὶ κ' ἔνδυμα πτωχείας, κοσμικῶν ἀπαλλαγῇ
 ποῦ φυλάττουν ἢ ποῦ κρύπτουν τόσον πλουτοῦν ἐν τῇ γῇ;
 Γιὰ τοὺς ἱερεῖς τῆς τζάρας φρίττει κάθε εὐσεβὴς
 ὅστις δόγματα γνωρίζει καὶ κανόνας ἀκριβεῖς,
- 1265 ἐπειδὴ χειροτονοῦνται, ὡς προεῖπον, μιὰ πληθὺς,
 μέθυσοι καὶ κακοήθεις καὶ δι' ὅλον ἀμαθεῖς.
 Ἀντὶ χάριν καταδίκην ἀγοράζουν οἱ τυφλοί,
 πλὴν τὰ κρίματα Κυρίου εἶναι ἄβυσσος πολλή.
 Δόσιμον νὰ μὴ πληρώνουν, νὰ μὴ πᾶν εἰς ἀγχαριεῖς
- 1270 καὶ νὰ μὴ τοὺς ἐνοχλοῦσι τοῦ κοινοῦ οἱ ἄβαριεῖς.
 Ὅσον τὴν Μητρόπολιν πηγαίνουν με φλωριά ἱκανὰ
 χωρὶς ἔρευναν προσώπων ἢ ἐξέτασίν τινα.
 Ἄν καὶ κλέπτης, ψεύστης εἶναι, παπᾶς γίνεται εὐθὺς
 καὶ ἐπίσκοποι πρὸς τοῦτο ἀναμένουν μιὰ πληθὺς
- 1275 διὰ νὰ χειροτονήσουν, — καὶ αὐτοὶ νὰ πληρωθοῦν, —
 ἀμαθεῖς, τυφλοὺς, ἀχρεῖους, τὰ φλωριά ἀφροῦ δοθοῦν,
 μάλιστα ἂν βακαρέσκος ἢ κορνέσκος ὁμιλοῦν
 — ἄλλ' αὐτοὶ καὶ ἀγνοοῦσι διὰ τί παρακαλοῦν.
 Ὅθεν ἔχουσι παπάδες ἐξ - ἑπτὰ κάθε χωριό,

- 1280 ὁποῦ κείτοντ' ἐγλενδίζοντ' ἔς τοῦ χωριοῦ τὸ κατηλειό.
 Ἄντ' αὐτῶν τραβοῦν τὰ βάρη οἱ ταλαιπώροι πτωχοὶ
 καὶ ζημίαν ὑποφέρει βιστιαρί' αἰθεντική.
 Παπᾶν βλέπεις μεθυσμένον ἔς τὴν Βλαχίαν, ὅπου πᾶς
 — ἂν τὴν μέθην ἐμποδίσουν, ποῖος γίνεται παπᾶς;—
- 1285 Ἄν ἄργον ὁ ἱεράρχης παπᾶν κάμη χωρικόν,
 δὲν πατεῖ ἔς τὴν ἐκκλησίαν. Τίς πληρώνει χρονικόν;
 Κ' εἰς αὐτοὺς ἐδιωρίσθη βαρὺς χρονικὸς δασμὸς,
 Μητροπόλεως πλοκόνι, τῶν παπάδων πειρασμός!
 Ἀπὸ πληθὸς χιλιάδων ἱερέων χρονικὰ
- 1290 ἡ Μητρόπολις συνάζει καὶ τὰ λέγει νομικά!
 Ἀναυδεῖς πρωτοπαπάδες ὡς σεῖμνήδες παντοῦ
 τὸ χισμέτι ἀγοράζον, φέρουν πρόσωπον κριτοῦ.
 Βαστοῦν σιδηροδεσμούςς ἱερεῖς εἰς φυλακὴν
 γιὰ κακά, δι' ἀταξίας, διὰ δόσιν χρονικὴν.
- 1295 Ὁ πρωτοπαπᾶς λαμβάνει γρόσια διὰ ποινὴ,
 ἂν καμμία ἀτακτῆσῃ νέα, κόρη ἢ γυνή.
 Ἄλλος τις μητροπολίτης ἴσως φοβηθῇ Θεὸν
 πρωτοπόπων νὰ συστείλῃ ἀφορμὴν τόσων κακῶν.
 Πόσαι κόραι καὶ γυναῖκες μ' ἀθωότητα, τιμὴν,
- 1300 ἄδικα συκοφαντοῦνται καὶ πληρώνουσι ποινήν!
 Ἱερεῖς καταφρονοῦσι φύσιν, νόμον καὶ Θεόν,
 τὰ κακὰ δημοσιεύουν καὶ γυμνώνουν τὸν λαόν!
 Ἀρχων, εὐγενής, ἢ ξένος μ' ἄνομον γυναῖκα ζῇ,
 φανερὰ τεκνοποιοῦσι, παρησία ζοῦν μαζί.
- 1305 Πλὴν ἔς τὴν τζάρα πτωχῶν σπίτιν ὁ πρωτοπαπᾶς πατεῖ,
 «ἢ γυνή σου εἶναι πόρνη» λέγει καὶ πολλὰ ζητεῖ.
 Ἡ κατέλισσα προδίδει ὡς ἀχρεία μαστροπὸς
 καὶ πατρός, ἀνδρὸς οἱ ὅκοι δὲν πιστεύονται ποσῶς.
 Κόρην καὶ γυναῖκα ἄρπάζει ἱερεὺς πρωτοπαπᾶς
- 1310 ὡς παράνομος ζαμπίτης ἢ ὡς τύραννος ζορμπᾶς.
 Ἄν εὐθὺς δὲν τῷ δοθῶσιν ὅσα θέλει μετρητά,
 ὥσάν πόρνας, μοιχαλίδας τὰς σφαλίζει ἔς τὸν ὁδᾶ.
 Καὶ ἐκ τούτου καθ' ἐκάστην ἀνδρογύνων χωρισμοί,
 μένουν κόρες χωρὶς ἄνδρα, ἔς τὸ ἐξῆς χωρὶς τιμὴ.
- 1315 Ἐξωτερικὸς τις ἄρχων τὰ ἐκκλησιαστικὰ
 δὲν τολμᾷ κἄν νὰ ἐλέγξῃ ἀλληλένδετα κακά.
 Ἄν πρωτοπαπᾶ τις εἴπῃ, «τί ναι τᾶτοπα αὐτά;»

- λέγει· «δίδω κάθε χρόνον χιλιάδας ἑξ - ἐπτά».
 Καὶ λεηλατεῖ ἑξ ἴσου καὶ παπάδες καὶ λαόν,
 1320 χωρὶς ἐντροπὴν ἀνθρώπων, χωρὶς φόβον εἰς Θεόν.
 Ἀλλ' ἂν πίστις ἀγνοῖται, ἂν ἀσέβεια κοινὴ,
 ἂν κανένας δὲν ἠξεύρῃ τί Θεὸν νὰ προσκυνῇ,
 ἂν σχολεῖα ᾿ς τὰ χωρία διὰ πίστιν καὶ Θεόν,
 1325 ἂν οὐδείς τῶν ἱερέων ᾿ξεύρῃ τι περὶ Θεοῦ,
 ἂν ποτε παπᾶς καζάνι ἀναγνώθῃ τοῦ λαοῦ,
 ἂν οὐδείς ᾿ς τὴν ἐκκλησίαν, ὅταν προσευχῇ κοινῇ,
 ἂν τις ἐξομολογῇται ἢ ποτέ του κοινωνῇ,
 ἄνδρες, κόρες καὶ γυναῖκες ὡς δι' ὅλον ἀμαθεῖς
 1330 κἂν τὴν Τοῦρνα τὴν περάσουν, ἐξομόνουν παρευθός,
 ἱερόαρχης σιωπαίνει, ἄλλος τις δὲν ὀμιλεῖ,
 ᾿ς τὴν Βλαχιά καταπατεῖται κάθε νόμος κ' ἐντολή!
 Πρόβατ' ἀμελοῦς ποιμένος λύκων γίνονται βορά,
 ὀλεθρος τῆς ἐκκλησίας, ὀρθοδόξων συμφορά.
 1335 Τὰ χωρία εἰς ἐκκλησίαν δὲν πηγαίνουν ποτέ,
 εἰς τὰς ἑορτὰς δύο γραῖες, τρεῖς ἢ πέντε θεαταί.
 Οἱ παπάδες εἰς τὸν πλοῦγον, κυρατζῆδες περπατοῦν,
 ἐκκλησίαν καὶ ἀρρώστους κακοτρόπως παραιτοῦν.
 Ἄν, εἰς κίνδυνον θανάτου, κοινωνία χρειασθῇ,
 1340 μ' ἓνα Βλάχον τοὺς τὴν στέλλον τυλιγμένην ᾿ς τὸ χαοτί.
 Ὁ παπᾶς μὲ τὸ ἀμάξι περπατεῖ παντοτινά,
 νὰ κερδίσῃ, νὰ πληρώσῃ Μητροπόλεως δεινά.
 Ὅταν ψάλλ' ἡ ἐκκλησία, ἑκατὸν ᾿ς τὸ κατηλειό,
 ἄλλοι τόσοι ἐγλενδίζον ᾿ς τὸ ἐκεῖ ρακοπουλειό,
 1345 μερικοὶ τῶν ἱερέων, ἄλλοι δύο κληρικοί,
 ἔπειτα κι αὐτοὶ πηγαίνουν, ὡς συνήθως, ᾿ς τὸ ρακί.
 Ὅλ' ὑπάγουν εἰς τὸ Πάσχα, ὡς καὶ δόγμα πατρικόν,
 πλὴν ἐκεῖ κακῶς δοξάζουν ἓνα πάστε ἐθνικόν.
 Τοῦτο εἶναι ψευδολάτρων, παλαιῶν αἵρετικῶν,
 1350 ἀντὶς διὰ κοινωνίαν ὡς τι δῶρον θεϊκόν,
 ὀρθοδόξων κοινωνία, σῶμα κ' αἷμα τοῦ Χριστοῦ,
 δὲν εἶν' ἄρτος εἰς τὴν σκάφην, ψυχικὴ τροφὴ πιστοῦ,
 ἀλλὰ αἵρεσις ἀρχαία, ἔθος τι βαρβαρικόν
 καὶ μυστήριον δὲν εἶναι, οὔτε δῶρον θεϊκόν.
 1355 Τὸ κρασί ᾿ς τὸ σκαφιδάκι μὲ κομμάτια ψωμί

- εὐλαβῶς μεταλαμβάνουν γιὰ τοῦ Πάσχα τὴν τιμὴ.
 Τοῦτο σταθερὰ πιστεύουν κοινωνίαν ἱερὰν
 δι' αὐτὸ καὶ τοὺς παπάδες ἀνταμείβουν μὲ χαρὰν
 καὶ δὲν ἐξομολογοῦνται ὅς τῆς Βλαχίας τὰ χωριά,
 1360 πλὴν τοὺς κοινωνοῦσι μόνον, ὅταν ἀρρωστοῦν βαριά.
 Τίς νὰ ξεριζώσῃ πλάνην καὶ αἰρέσεις παλαιάς,
 ποῖος κῆρυξ νὰ λαλήσῃ ὅς τοῦ λαοῦ τὰς ἀκοάς;
 Ἡ Μητροπολις μὲ γρόσια ἐπαρχίαν ἀποκτᾷ
 ἄλλα τόσα νὰ κερδίσῃ· ἄλλο τι δὲν ἐρωτᾷ.
 1365 Ἀλλ' ὁ ἡγεμὼν θεσπίσοι εὐσεβέστατος ὁ νῦν
 καὶ ποιμένων ἐμποδίσοι αἰσχροκέρδειαν δεινὴν.
 Ἀρχοντες μὲ θεῖον ζῆλον, τὰ τοιαῦτα σιωποῦν.
 Ὁ μητροπολίτης μέγας! Τί νὰ κάμουν, τί νὰ ποῦν;
 Πρόβατα ἀμελημένα ἀγριώνουν φυσικά,
 1370 ἔγιναν κακὰ θηρία, κἂν δοκοῦσι λογικά.
 Ὁ ποιμὴν δὲν ἐξετάζει, οὔτε ἐρωτᾷ κανεὶς
 ἂν ἀσέβεια ὅς τὴν τζάρα, ἀπιστία προφανής.
 Ὅθεν καὶ ἐβαρβαρώθη, ἐσκληρύνθη ὁ λαός,
 παρησιὰ βλασφημεῖται καὶ θρησκεία καὶ Θεός.
 1375 Εἰς κλοπὴν, μέθην, μοιχείαν ἔγιναν ἐπιρροεῖς·
 εἰς τὰ δάση καὶ ἐρήμους κλέπτει ὅσοι κι ἂν εἰπῇς.
 Ἡ μαντεία καὶ μαγεία ὅς αὐτοὺς δόγματα φρικτὰ
 ἀρχοντές τινες κ' ἡ τζάρα τὰ δοξάζουσι σωστά.
 Ὅθεν ὅστις ἀρρωστήσῃ, μαύρην γραῖαν προσκαλεῖ·
 1380 βαρβαρότης, ἀπιστία καὶ ἀσέβεια πολλή.
 Βλασφημοῦν, ὅταν θυμώνουν, τοῦ Κυρίου τὸν σταυρόν,
 Εὐαγγέλιον καὶ πίστιν, κάθε ἄλλο ἱερόν.
 Συνειδὸς ἐκεῖ δὲν εἶναι, συστολή, φόβος Θεοῦ,
 ῥάβδος καὶ σκληραὶ παιδεῖαι, χαλινὸς σκληροῦ λαοῦ.
 1385 Ἀνθρώποι χωρὶς θρησκείαν, χωρὶς διδαχὴν τινα,
 ἀνθρωπόμορφα θηρία πλέον γίνονται δεινά.
 Ὑποκείμενον ἢ δοῦλον πιστὸν νὰ βρῇς μὴ θαρρῇς,
 πλὴν μὲ ῥάβδον εἰς τὸ χέρι μέρα - νύκτ' ἂν ἡμπορῇς.
 Ἡ θρησκεία ἡμερώνει τοὺς ἀνθρώπους φυσικά,
 1390 πράους, εὐπειθεῖς τοὺς κάμνει, γιὰ νὰ ζῶσι τακτικά.
 Στὴν διοίκησιν συμφέρει ἡ θρησκεία τοῦ λαοῦ
 διὰ φύλαξιν τῶν νόμων καὶ τῶν ἐντολῶν Θεοῦ.
 Ἀνθρώποι χωρὶς θρησκείαν ἀτακτοῦν, ἀποστατοῦν

- καὶ Θεοῦ καὶ ἡγεμόνος ἐντολὰς καταπατοῦν.
- 1395 "Ανθρωπον δὲν ὑποτάσσει καὶ ζυγὸς ὁ πλιὸ δεινός,
 ὅσον τὸν καταμαλάσσει τῆς θρησκείας χαλινός.
 "Οθεν σφάλλ' ἡ ἐξουσία, ζημιούται ἐναργῶς,
 ἂν εἴν' ἀμαθής, ἀχρεῖος τῆς θρησκείας ὁδηγός.
 Δὲν νικᾷ ζυγοῦ σκληρότης ἓνα ἄθρησκον λαόν,
- 1400 ἂν ἀπὸ διδασκαλίας δὲν φοβῆται τὸν Θεόν.
 Τῶρ' ἀκούεις εἰς τὴν Φρόντζαν ἔργ' ἀθρήσκων μοχθηρά,
 βασιλέως κ' ἐπισκόπων κ' εὐγενῶν πάθη πικρά.
 Σφάλλει τις ἐξουσιάζων ἓνα ἄθρησκον λαόν,
 ὅπου πάντα παροργίζει ἡγεμόνα καὶ Θεόν.
- 1405 Ζημιούται δὲ μεγάλως καὶ μὲ βλάβην ἀρκετὴ
 ἄρματα διὰ κακοῦργους μέρα - νύκτα νὰ κρατῇ.
 Παντοῦ κλέπται 'ς τὴν Βλαχίαν, ἀναρίθμητα κακά,
 καὶ εἰς δρόμους καὶ εἰς χώρας ἀρπαγὲς καὶ φονικά.
 "Ενας ἄλλον κατατρώγει, ἓνας ἄλλον ἀδικεῖ,
- 1410 διδαχὴν ἡθῶν δὲν ἔχουν, ζοῦν ὡς Δᾶκες ἐθνικοί.
 'Αλλ' ὁ νῦν χρυσοῦς αὐθέντης, δεδομένος ἐκ Θεοῦ
 τὰς ἐλλείψεις διορθώσει καὶ ποιμένων καὶ λαοῦ.
 Μετὰ λόγου, κατ' ὀλίγον, λαοῦ ἡθὸς μανικόν,
 ἡμερώσοι φιλανθρωπῶς, μὲ θρησκείας ἠθικόν.
- 1415 Παρεκτράτην, πολλὰ γράφω ἀπὸ ζῆλον εὐσεβῆ,
 ὅσα εἶδον 'ς τῆς Βλαχίας τὴν πολλὴν διατριβή.
 Μὲ αὐτά, ὅπου σὲ γράφω, σκανδαλίζονται πολλοί,
 γιαντρικὰ καθ' ἀρρωστίας φαίνονται πικρὰ χολή.
 "Επρεπέ τινος μὲ ζῆλον ἵνα ψάλλῃ μιὰν φορὰν
- 1420 τῶν ἡθῶν τὴν καταδίκην, κ' ἐκκλησίας συμφορὰν.
 "Αν τινος μὲ ὅσα γράφω σκανδαλίζω ἀπαθῶς,
 εὐγενεῖς μὲ θεῖον ζῆλον κατευφραίνω ἀληθῶς.
 'Αρκετὰ πρὸς ὁδηγίαν τῆς ζωῆς σου, ἀνεψιέ,
 πλὴν μυστήρια νὰ τὰ 'χῃς, ὡς προεῖπον, διὰ σέ.
- 1425 "Αν λαλῇς πρὸς ἐντοπίους περὶ εὐσεβῶν ἡθῶν,
 καὶ τὸ χρέος σου πληρώνεις ἔχεις κ' ἐκ Θεοῦ μισθόν.
 Πλὴν τῆς προτροπῆς ὁ λόγος ἔλεγχος νὰ μὴ φανῇ,
 συμβουλὴ, μ' ἐδτραπελίαν, πρὸς φρονίμους ἱκανή
 ἢ σιώπα, ὡς καὶ ἄλλοι νὰ ζῇς ὁμῶς τακτικά
- 1430 βλέπων πτώσιν τῆς θρησκείας, ἀδιόρθωτα κακά!

- Ἀρχισα μὲ στιχουργίαν νασαάτι νὰ σέ 'πῶ
 κ' ἔγραφα μιὰν ραφωδίαν, ἐπειδὴ σέ ἀγαπῶ.
 Ὅλ' αὐτὰ γιὰ συμβουλὴν σου ἀναφέρω πατρικῶς·
 ἐξ ὧν ἔπαθον γνωρίζω, ὡς αὐτόπτης πρακτικός.
- 1435 Ἄν κατὰ τινων ἀρχόντων ἴσως ἔγραφα πολλά,
 ὁμοιοπαθεῖς μου ῥότα καὶ θ' ἀκούσης τὰ διπλά.
 Τὰ περὶ ἱερατείου νὰ φυλάττης μυστικά,
 καὶ παντοῦ τώρα λαλοῦνται μὲ κωδούνια τοῦ σακῆ.
 Μὴ νομίσης ὅτι φθόνος ἢ μνησικακία τις
- 1440 μὲ κινεῖ εἰς γλωσσαλγίαν καὶ εἰς μῶμον ἀρετῆς.
 Διὰ συμβουλὴν σου γράφω στιχουργίαν ἀπαθῆ,
 ἀσθενὴς καὶ γέρων γράφω εἴ τ' ἐνόμισ' ἀληθῆ,
 ἀγκαλὰ δὲν θὰ λαλήσης περὶ τούτων μηδέ τι,
 ἀλλ' ὡς φρόνιμος θὰ τὰ 'χῆς 'ς τῆς καρδιάς σου τὸ κοντί.
- 1445 Κάθε ἐγκληματολόλον ὅλ' οἱ ἐνοχοὶ μισοῦν·
 κλεῖτε τα 'ς τὸν μπεσταχτᾶ σου ὡς ἐγκόλπιον χρυσοῦν.
 Ὅστις τὰ κακὰ ἐλέγχει, παντοῦ εἶναι μισητός,
 εἰς τὰς Παροιμίας λέγει καὶ ὁ Σολομὼν αὐτός.
 Ὁ Χρυσόστομος δὲ λέγει, ὡς πατέρας τῶν πιστῶν
- 1450 ὅστις ἀπαθῶς ἐλέγχει, ἔχει ἐκ Θεοῦ μισθόν.
 «Μὴ συγκοινωνῆτε», εἶπεν ὁ Ἀπόστολός ποτε,
 «νὰ ἐλέγχετε δὲ μᾶλλον ὡς πιστοὶ καὶ ζηλωταί.»
 Ἄλλοι μὲν νὰ παραιτήσουν κάθε προῶν βλαβεράν,
 ἄλλοι δὲ τὴν ἀρετὴν των νὰ φυλάξουν σταθεράν.
- 1455 Τὰ κακὰ ἂν σιωποῦνται, ἂν συχνὰ δὲν ἐλεγχθοῦν,
 καταντοῦσι κατ' ὀλίγον ἀρεταὶ νὰ νομισθοῦν.
 Καὶ «οὐ δέδεται ὁ λόγος» ὁ Ἀπόστολος λαλεῖ,
 ὅθεν ἀπαθῶς καθένας ζηλωτῆς ἄς ὀμιλῇ.
 Μ' αὐτὰ δίδασκε καὶ ἄλλους νέους ξένους ἐδγενεῖς,
- 1460 ὅσοι 'ς τὴν Βλαχίαν γλενδίζουν κ' ἐδῶ ἄφησαν γονεῖς.
 Καὶ σὺ ταῦτα ν' ἀναγνώθης ὡς καιροῦ διατριβήν,
 ἠθικῶς νὰ ὠφελῇσαι — τοῦτο θέλω ἀμοιβήν! —
 ὅταν μόνος διατρίβης, χωρὶς ἔργον, 'ς τὸν ὁδᾶ,
 ἐπειδὴ εἰς τὴν μελέτην ἔχεις ἄμετρον σεβδά.
- 1465 Γέρων ὦν ζητῶ συγγνώμην παρὰ πάντων δι' αὐτά,

1443 ἀγκαλὰ B : ἂν καλὰ C || 1454 τὴν Ἀρετὴν των B : τῆς ἀρετῆς των C ||
 1463 ὁδᾶ B : ὁνδᾶ C ||

- ἂν ὡς ἄνθρωπος καὶ εἶπον ἑλλιπῇ ἢ περιττά.
 Μὲ αὐτά, ὅπου σὲ γράφω, ἀνεπιέ μου ποθητέ,
 ἴσως ποῦ τις καρπὸς γίνῃ καὶ 'ς τὸ γένος μᾶς ποτε,
 τῆς θρησκείας καὶ τοῦ γένους εὐρεθῶσι ζηλωταί,
 1470 στοχασθοῦν τινες πῶς εἶναι 'Αποστόλων μαθηταί.
 "Ἄν τῆς δόξης τῶν προγόνων θέλουν νὰ 'ναι ἱκανοὶ
 καὶ μὲ λόγον νὰ κανχῶνται "Ελληνες χριστιανοί,
 νὰ φωτίζωσι τὸ γένος ἀπὸ ζῆλον εὐλαβῇ
 μὲ τὰ ἥθη τῶν προγόνων καὶ μὲ φῶτα εὐσεβῇ.
 1475 Μὲ ἀνθρώπους προκομμένους ἢ 'Ελλὰς νὰ στολισθῇ,
 μὲ ἑλληνικὰ σχολεῖα εὐσεβῶς νὰ φωτισθῇ.
 Δόγματα νὰ ἐξηγῶνται καὶ θεόπνευστα ρητά,
 τὰ ἐπωφελῇ ἀνθρώποις καὶ Θεῷ τὰ ἀρεστά.
 Κάθε πόλις, κάθε χώρα ἔχει τρόπους ἱκανοὺς
 1480 νὰ διδάσκωνται οἱ νέοι "Ελληνας, χριστιανοὺς
 καὶ Πατέρας ἐκκλησίας, θεολόγους συγγραφεῖς
 καὶ νὰ τρέφωνται μὲ γάλα εὐσεβοῦς ἀνατροφῆς.
 Νὰ διδάσκωνται τὰ θεῖα καὶ ποιμένες καὶ λαός,
 ν' ἀναλάμψῃ ἡ ἐκκλησία, νὰ λατρεύηται Θεός.
 1485 Ν' ἀναλάμψῃ καὶ τὸ γένος τῶν 'Ελλήνων, νὰ φαῖ
 ἐκ λαμπρῶν σοφῶν προγόνων, "Ελληνες - Χριστιανοί!
 "Οχι μὲ διδασκαλίαν κακοῖθη καὶ τυφλήν,
 χάλτια γαλλικὰ καὶ μύθους, κακοῖθειαν πολλήν.
 Τοῦτο εἶν' ἔργον ποιμένων, ἐπισκόπων εὐσεβῶν
 1490 καὶ ἀρχόντων καὶ πλουσίων, προεστώτων εὐλαβῶν,
 νὰ φροντίσουν γιὰ τὰ φῶτα γένους μας τοῦ δυστυχοῦς
 νὰ μὴ λείπῃ ἱεροκῆρυξ καὶ 'σπιτάλι γιὰ πτωχοὺς.

ΤΕΛΟΣ

'Ετελειώθη τῇ ζη' Ἰανουαρίου αψ'λδ'

Φίλτατέ μου ἀνεπιέ,

"Ἄν τὰ παρόντα διὰ περιέργειαν ἀντιγράψῃ τις πιστὸς φίλος σου, νὰ εἶναι ἐπικατάρματος, ἐὰν ἀφαιρέσῃ ἢ προσθέσῃ ἢ μεταβάλῃ τι τῶν γεγραμμένων τούτων.

"Ε ρ ρ ω σ ο.

ΠΙΝΑΞ ΛΕΞΕΩΝ

ἄ (ρουμ. = γ' ἐν βοθη. ρήμ.) = ἔχει, 590
 ἄβαρία, ἡ [πληθ.: ἀβαριές] (<ιτ. avaria) = βλάβη, 1270

ἀγᾶς, ὁ (<τουρκ. ağa) = κύριος, ἀρχηγός, 410, 420

ἀγχαρεία, ἡ = βία ἐπιβαλλομένη, ἀθέλητος, ἐργασία, 1269

ἀγκαλὰ = ἀν καί, 467, 541, 1443

ἀεροβατῶ = (μεταφ.) φαντασιοκοπῶ, 71, 606

αἰσθαντικόν, τὸ = εὐαισθησία, 855

αἰσθαντικός = εὐαίσθητος, 182

ἀλλοπιστιζῶ = μεταβάλλω πίστιν, 1092

ἄλωπού, ἡ, 194

ἀμορεῖς (<ρουμ. amoretz) = ἐραστής, 766

ἀμόρι, τὸ (<ρουμ. amor) = ἔρω, 779, 809

ἀνατροφή, ἡ = οἰκονομ. κατάστασις, 871

ἀπερνῶ [Μτχ. ἐνεστ.: ἀπερνῶντες], 160
 ἀραδικῶς (ἐπίρρ.), 533

ἀρέντα, ἡ (<ρουμ. arendā) = ἐνοίκιον, κυρίως γεωργ. κτήματος, 1021

ἀρεντάσης, ὁ [πληθ.: ἀρεντάσοι] (<ρουμ. arendaş) = ἐνοικιαστής ἀγροτ. κτήματος, 564, 605

ἀρμέγω [γ' πληθ. ὀριστ. ἐνεστ.: ἀρμέγουιν καὶ ἀρμέγουσι] = ἀμέλω, (μεταφ.) ἐκμεταλλεύομαι τινα, 34, 52, 75, 78, πολλ.

ἀρσιζικός (<τουρκ. arsız) = θρασύς, ἀναίδης, 490

ἀσελγεία, ἡ, 534

ἄσπρα, τὰ (<τουρκ. akçe) = νόμισμα, 161
 ἀτζαμής, ὁ (<τουρκ. acemi) = ἄδαχς, 197, 207, 397

ἄτι, τὸ (<τουρκ. at) = ἵππος, 579

ἄφιλος, 241

ἀχτζή [πληθ.: ἀχτζήδες] (<ahz) = λῆψις, ληψοδοσία, 979

βακαρέσκος ὁ, 1277

βαφιᾶς, ὁ, 128

βερεσέ (ἐπίρρ. <τουρκ. veresiye) = ἐπὶ πιστώσει, 454, 458, 580

βερισόρα (<ρουμ. verşoara: ὑποκορ. τοῦ: vâra) = ἐξαδελφοῦλα, 702

βιζιταῖος, ὁ (<ρουμ. vizitiu) = ἀμαξηλάτης, 694

βισιαρία, ἡ (<ρουμ. vistierie = θησαυροφυλάκειον), 1282

βουλλώνω = ἐπισφραγίζω, 313

βραδὺ [βράδυ], τὸ = ἐσπέρα, 94

βρωμῶ = ἀναδίδω κακοσίμην, 276

βυζί, τὸ [πληθ.: βυζιά, τά], 18, 64

γελάδα, ἡ [ἀγγελάδα], 17, 38, 52, πολλ.

γεμεκλίκι, τὸ (<τουρκ. yemeklik) = ἔξοδα τροφῆς, φαγητόν, 888

γενί (<τουρκ. yeni) = νέος, 1191 [γενί τζικμάς<geni çikma) = νεωτερισμός]

γιακάς, ὁ (<τουρκ. yaka (= περιλαίμιον, αὐχὴν) <yakalamak (= παγιδεύομαι)). 96, 595, 670

γιαγκίνι, τὸ (<τουρκ. yangin) = πυρκαϊά, 1172

γιαούρτι (<τουρκ. yogurt) = δξύγαλα, 1052, 1053

γιατάκι, τὸ (<τουρκ. yatak) = κλίνη, 649

γιολουντὰ (<τουρκ. yol-unda (= ὁ ἐν τάξει, τακτικός), 34, 227, 400, 916

γκασίτου (<ρουμ. gâsi (= εὐρίσκω), 590

γκάτα (<ρουμ. gata (ἐπίρρ.) = ἐτοιμα: gata = τελείωσε), 452

γκελίε (<τουρκ. gelir) = πρόσσδος, εἰσόδημα, 691

γκιορδοῦμι, τὸ = εἶδος παιγνιδίου, 439

γλενδίζω (<τουρκ. eğlenmek) = διασκεδάζω, 255, 426, 1460 [Ἰ8. καὶ = ἐγλενδίζω]

γλωσσαλγία, ἡ = ἀκατάσχετος φλυαρία, 487, 499, 1440

γραῖκος, ὁ, 751, 757

γρόσι, τὸ (<τουρκ. kurus) = νόμισμα, 619, 729, 925, 943, 948, 1016, 1030,

1032, 1173, 1295

γύμνωσις, ἡ, 147

δαλίτης [πληθ.: δαλίτιδες] (<τουρκ. talip) = ὁ ζητῶν, ὁ ἐφιέμενος, ὁ ἀγοραστής, 307

δαικαβούκης, ὁ (<τουρκ. dalkavuk), = κόλαξ, παράσιτος, 889

δαντιζῶ (<τουρκ. dalmak) = εἰσέρχομαι, βυθίζομαι, 246

δάμα, ἡ [γεν. πληθ.: δάμων] (<ρουμ. damā) = κυρία, 710, 761, 851

δαντά, ἡ (<περσ. dada) = τροφός, παιδαγωγός, 699, 706, 716

δάρον (<ρουμ. darui (= δῶρον)), 590
διαρκῶ, 366

διηνεκῆς = συνεχής, 28

δόγμα, τό, 132

δόικα, ἡ (<ρουμ. doică) = τροφός, 719
δολανδριτζής, ὁ (<τουρκ. dolandirici) = ἀπατεών, αἰσχροκερδής, 917

δόσιμον, τό, 1269

δούλευσις, ἡ = ὑπακοή, ὑποταγή, 66

δουνανμά (<τουρκ. donanma) = στόλος, φαναξία, ἑορτή, 616

δωροληψία, ἡ, 319

ἐ (ρουμ. = γ' ἐν. βοηθ. ρήμ.) = εἶναι, 452

ἐγκληματολόγος = ὁ ἀποκαλύπτων ἐγκλήματα, 1445

ἐγλενδίζω (<τουρκ. eĝlenmek) = διασκεδάζω, 1046, 1251, 1344 [Ἰδ. καί: γλενδίζω]

ἐγλεντζές, ὁ (<τουρκ. eĝlence) = διασκεδάσις, 195, 375, 848, 893

ἐνθυμίζω = ἐπενθυμίζω, 167

ἐξοκέλιω [<ἐξόκειλα (ἀόρ. τοῦ ἐξοκέλω)] = παρεκτρέπομαι, 1087

ἐξομόνως = γίνομαι ἀρνησθρηστικός, 1114

ἐξωτερικός = μὴ ἐκκλησιαστικός, 1315

ἐρίφης (<τουρκ. elif) = οἰκείος, φίλος (μεταφ.) ἄκακος, 33

ἐυανθής [<ὑπερθ.: εὐανθέστατος], 376

εὐτραπέλια, ἡ, 1428

ζαπαράς (<περσ. zampara) = ἀκόλαστος, γυναικοθήρας, 61

ζαμπίτης (<τουρκ. zabit, zabita) = ὁ φυλάττων τὴν τάξιν, πειθαρχίαν, 1065, 1310

ζαριφλίκι, τό [πληθ.: ζαριφλίκια] (<τουρκ. zariflik) = κομψότης, 697

ζεύνι, τό [πληθ.: ζεύνια] (<τουρκ. zevk) = γεῦσις, ἡδονή, 566

ζευνκλής, ὁ (<τουρκ. zevkli) = διασκεδαστικός, τερπνός, 1168

ζορμπάς, ὁ (<τουρκ. zorba) = ταραξίας, σφετεριστής, 1310

θάλπω [μτχ. παθ. παρακ.: θαλπομένη], = θερμαίνω, περιθάλλω, 103

θεομμητώς, 357

ικράμι (<ἀραβ. ikram) = προσφορά δώρου, τιμή, περιποίησις, 213, 257, 404, 1159

ιλβάνι, τό, 158, 251, 409, 603

ιντερέσσο, τό (<ιτ. interesse) = συμφέρον, 117, 123, 142, 144, 202, 236

ϊντριγκα, ἡ (<ιτ. intrigo) = ραδιουργία, σκευωρία, 246

ισπραβνίκος, ὁ (<ρουμ. ispravnic) = νομάρχης, 309, 745

καβάδι, τό, 150

καβαδοφορῶ, 146

καδάκι, τό, 39

καδί, τό, 24, 93

καζάνι (<ρουμ. cazanie) = βιβλίον θρησκευτ. τελετῶν, ὁμιλία ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος, 1326

καζεπί (<τουρκ. kâsip (= ὁ ἐργαζόμενος ὅπως κερδίσῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν)), 255
καλέσι τό, 635

καλλουτζικιά, ἡ, 584, 587

καλοφορεμένος, 627

καλπάκι, τό (<τουρκ. kalpak) = κάλυμμα κεφαλῆς, 891

κάλπικος (<τουρκ. kalp) = κίβδηλος, 828
καμινάρης, ὁ (<ρουμ. cāminar, ἀξίωμα), 718

κατηλειό, τό, 1280, 1343

καρέτα, ἡ [πληθ.: καρέτες] (<ρουμ. caretā) = κλειστή ἄμαξα, 479, 627

κατζασούνης, ὁ, 40, 508, 1218

κατζιβέλα [πληθ.: κατζιβέλες] (<τουρκ. cazibeli) = θελκτική, συμπαθητική, 659

κατιφές (<τουρκ. kadife) = ὀλοσθηκόν, 19

καφαλδὶ (<τουρκ. kahvaltı) = πρόγευμα, 710

καφές, ὁ (<τουρκ. kahve), 304

κεντί, τό, 637

κετζές, ὁ (<τουρκ. keçe) = πύλημα, 413

κέφι, τό (<τουρκ. keyf) = διάθεσις, εὐθυμία, ὄρεξις, 220

κιαφετί (<τουρκ. keyfiyet) = τρόπος, 422

κιουλάφι, τό (<περσ. külâf) = κάλυμμα κεφαλῆς, (μεταφρ.) δόλος, ἀπάτη, 174

κιουρτζής, ὁ (<τουρκ. kürkcü) = γούναρης, 713

κλάσις, ἡ = τάξις, 81

κλουτζάρος, ὁ (<ρουμ. clucer (= ἐπιμελητής τοῦ πρίγκιπος, ἀξίωμα), 718

κοκόνα, ἡ (<ρουμ. cocon) = κυρία εὐγενής, 451, 621, 845, 847

κοκόνης, ὁ (<ρουμ. cocon, coconas) = νέος εὐγενής, 725

κοκονίτζα, ἡ (<ρουμ. coconitza) = νέα κόρη εὐγενής, 452

κονάκι, τό (<τουρκ. konak) = σταθμός, κατάλυμα, 618

κοπόι (<ρουμ. copoiu = κίων κωνηγετικός (μεταφρ. ἀστυνομ. υπάλληλος), 190

κορνέσκος, ὁ, 1277

κουμάσι, τό [πληθ.: κουμάσια] (<ρουμ. cumaş) = ὕφασμα μεταξωτόν, 453, 714

κουρδίζω (μεταφρ.) ὀργανώνω, 616

κουρκάνος, ὁ, 412

κούρτη, ἡ (<ρουμ. curte) = αὐλή, ἀνάκτορον, 184, 187, 577, 589, 607, 631

κουσουρί, τό [πληθ.: κουσουρία] (<τουρκ. kusur) = σφάλμα, 49

κριτήριο, τό = δικαστήριο, 287

κυρατζής, ὁ [πληθ.: κυρατζήδες], 1337

λαймаρῶ (= εἶμαι, φέρομαι ὡς λαίμαργος), 53

λακιδι [καί: λακιδί] (<τουρκ. lâkirdi) = λόγος, συνδιάλεξις, 432, 497

λαμπροφορεμένος, 260

λαμπροφόρος, 630

λαουτάρος, ὁ (<ρουμ. lâutar) = μουσικός ἀθίγγανος, 626, 859

λεκές, ὁ (<τουρκ. leke) = κηλὶς, μῶμος, 1081

λεξιδίων, τό, 122, 133

λέξις, ἡ (= ἐκφραστικός τρόπος), 1237

λιβερτίνο, ὁ [καί: λιμπερτίνο] (<γαλλ. libertin) = ἀκόλαστος, 266, 833

λιπικάνος, ὁ (<ρουμ. lipscan) = ἔμπορος, ρωποπώλης, 453, 460, 642

λουξον, τό (<lux) = πολυτέλεια, 456

λουφές, ὁ (<τουρκ. lûtf) = ἀγαθότης, χάρις, εὐεργεσία, 303

μαδδες (<τουρκ. madde) = ὕλη, ἀντικείμενον, ὑπόθεσις, 306, 578

μαϊδδες (<τουρκ. madde), 761

μαϊδδία (<τουρκ. maddiyat) = ὕλικα πράγματα, ὑποθέσεις, 200, 819, 1023, 1077, 1103

μαϊτρέσσα, ἡ, 793

μακρόθεν (ἐπίφρ.), 84

μάλι (<τουρκ. mali = ὁ ἀνήκων εἰς κτήμα, περιουσίαν), 717

μανικός, 214

μαντέλλο, 670

μάρε (<ρουμ. mare = μέγας), 590

μασαλλά (<τουρκ. masaallah) = εὖγε, 616

μεζάτ[ι], τό (<τουρκ. mezat) = πλειστηριασμός, δημοπρασία, 289

μεζελίκι, τό (<τουρκ. meze = ὀρεκτικόν), 500, 709

μεζές, ὁ (<τουρκ. meze = ὀρεκτικόν), 847

μεμοριγέτ[ι] (<τουρκ. memuriyet) = ὑπηρεσία, δημ. θέσις, 430

μερικῶς (ἐπίφρ.), 16, 613

μητροθεν (ἐπίφρ.), 79

μόδα, ἡ, 553, 581, 618, 669, πολλ.

μονόφθαλμος, -η, 17

μονκαλίτης (<ρουμ. mucalit) = εὐφρολόγος, ἀστεῖος, 264

μονκελλέφης (<τουρκ. mükellef) = ὁ ἐπιβεβρυμένος εἰς ἀπότισιν φόρου, 1192

μούλκι, τό (<τουρκ. mülk) = κτήμα, ἰδιοκτησία, 295, 480, 563, 886, 1253

μούρη, ἡ, 852

μουσααδες (<τουρκ. müsaade) = ἄδεια, βοήθεια, προστασία, 305

μονσία, ἡ [πληθ.: μονσία, μονσίας] (<ρουμ. moşie) = περιουσία, ἀγροκτησία, 1203,

1208, 1245

μπάγκο, τὸ (<αἰτ. banco) = τράπεζα, χαρτοπαίγιον, 435, 439
 μπάλος, ὁ (<γαλλ., ρουμ. bal) = χορός, 629
 μπαχτιές, ὁ (<τουρκ. bahçe) = κήπος, 376, 441
 μπέης, ὁ (<τουρκ. bey) = κύριος, ἡγεμών, ἄρχων, 187
 μπειζαδές, ὁ (<τουρκ. beyzade) = υἱὸς πρίγκιπος, εὐγενής, 577
 μπεκρής, ὁ (<τουρκ. bekri) = μέθυσος, 61, 324
 μελᾶς, ὁ [καί: μελιᾶς, ὁ] (<τουρκ. belâ) = συμφορὰ, κακὸν, 209, 595
 μενίσι, τὸ (<ρουμ. beniş) = ἐπενδύτης, χλαμύς, 695 ['Ιδ. καί: μινίς].
 μερδές, ὁ (<τουρκ. perde) = αὐλαία, παραπέτασμα, 411
 μερδεύομαι = ἐμπλέκομαι, 197
 μεσταχτᾶς, ὁ (<τουρκ. peštahta) = μικρόν, πρόχειρον χρηματοκιβώτιον, 729, 1446
 μινίς, τὸ (<τουρκ. biniş) = ἐπενδύτης, χλαμύς, 891 ['Ιδ. καί: μενίσι]
 μπογιάρης, ὁ [καί: μπογιέρης, μπογιέρως], (<ρουμ. boier) = εὐγενής, ἀριστοκράτης, 403, 433, 542
 μπονρέκι, τὸ [πληθ.: μπονρέκια] (<τουρκ. bönrek) = πλακοῦντιον, «μπονρέκι», 709
 μπούτκα, ἡ (<ρουμ. butcă) = κλειστή καὶ κρεμαστὴ ἄμαξα, 135, 297, 579
 μυριόμορφος, 11
 νασαάτι, τὸ (<τουρκ. nasihat) = συμβουλή, νουθεσία, 1431
 νέμτζικος (<σλαβ. Nemçe = παλαιὰ ὀνομασία τῆς Αὐστρίας), 629
 νέμτζος (<ρουμ. Nemțesc - σλαβ. Nemce) = γερμανικὸς, 265, 279, 440
 νοῦ (<ρουμ. nu) = ὄχι, 452
 νουνεχῶς (ἐπίρρ.), 58
 νοῦρι (<ἀραβ. nur (= φῶς, λάμψις) - ρουμ. nuri (= χάριτες, θέληγτρα), κήλος), 697
 νταμπλᾶς, ὁ (<τουρκ. damla) = ἀποπληξία, 952

ξεπληρώνομαι [ὑποτ. ἀορ.: ξεπληρωθῆ], 218

ξυλοπινάκα, ἡ, 322
 ξυπάζω [μτχ. παθ. παρακ.: ξυπασμένος] = φοβίζω, ἐπαίρομαι, 252, 259, 404, πολλὰ.
 ὀδᾶς, ὁ (<τουρκ. oda) = δωμάτιον, 728, 1172, 1250, 1312, 1463
 ὀλικός = καθολικός, 130
 ὀμούρι, τὸ (<τουρκ. umur) = ὑπόθεσις, 137, 753 ['Ιδ. καί: οἰμούρι]
 ὀνὰ γκιορέ (<τουρκ. ona göre = ὡς ἐκείνο), 891
 ὀσπίτι, τό, 300
 οὐλιαμᾶς (<τουρκ. ulam (= ὀμιλος, πληθος - ulama = σύνδεσις, διάταξις), 1192
 οἰμούρι, τὸ (<τουρκ. umur) = ὑπόθεσις, 404 ['Ιδ. καί ὀμούρι]
 οὐσοῦλι, τὸ (<τουρκ. usul) = τέχνη, μέθοδος, σύστημα, 60
 ὀφφικιάλος (<ἰταλ. ufficiale) = ἀξιωματοῦχος, δημόσι. λειτουργός, 628
 ὀφφίκιον, τὸ (<λατ. officium) = ὑπηρεσία, ἀξιωμαχ, 307, 366, 608

παλάτι, τό, 1043
 πανώλη[ς], ἡ [αἰτ. ἐν.: πανώλην], 354, 528, 806
 παπουτζι, τὸ (<τουρκ. pabuç) = ὑπόδημα, 740
 παραδάκι, τὸ [πληθ.: παραδάκια] (<τουρκ. para) = νόμισμα, 857
 παρόλα, ἡ [πληθ.: παρόλες] (<γαλλ. parole - ρουμ. parolă) = λόγος, ὑπόσχεσις, 253
 πάστε (<ρουμ. paste) = Πάσχα, 1348
 περίστασις, ἡ, 240
 πεσκέσι, τὸ (<τουρκ. peşkes) = δῶρον, 969
 πεσκεσλίκι, τὸ [πληθ.: πεσκεσλίκια] (<τουρκ. peşkes) = δῶρον, 193, 1171
 πίθηκος, ὁ [γεν. ἐν.: πιθηκοῦ] = (μτφρ.) πονηρός, 119
 πλοκόνι, τὸ (<ρουμ. plocon) = δῶρον πρὸς ἀνώτερον, 1288
 πλοῦγο[ς], ὁ [αἰτ. ἐν.: πλοῦγον] (<ρουμ. plug) = ἄροτρον, 1242, 1337
 πολίτικα, ἡ = καλὴ συμπεριφορά, 384, 1109
 πολυποίκιλος, 9
 πουγγί, τό, 592, 593, 895

προικίον, τό = τό ἐκ τῆς προικὸς προερχόμενον ἔσοδον, ἢ προίξ, 575
 προίξ, ἡ, 632, 678, πολλ.
 προκομμένος, 235
 προστρέχω = καταφεύγω, 93
 προσωποληψία, ἡ, 380
 πρωτοπαπᾶς, ὁ, 1291, 1305, 1309, 1317
 πρωτοπόπος, ὁ, [γεν. πληθ.: πρωτοπόπων] (<ρουμ. protopop) = πρωτοπαπᾶς, 1298

ραβδί, τό, 23
 ρακοπουλιό, τό (<τουρκ. raki = εἶδος ποτοῦ), 1344
 ράσον, τό, 92
 ριμάδα, ἡ, 2
 ριτζάλι [γεν. ἐν.: ριτζαλιού] (<ricali) = ἄνδρες, ἔξοχα πρόσωπα, πρόκριτοι, 409
 ριτζᾶς, ὁ [πληθ.: ριτζάδες] (<τουρκ. riza) = συναίνεσις, συγκατάθεσις, παράκλησις, 308, 446, 1073
 ρόκι, τό [πληθ.: ρόκια], (<ρουμ. rochie) = ἐσθῆς γυναικεία, 667, 714, 715
 ρομάντζο, τό, 413
 ρομαντζολόγος, 549
 ρουσφετί, τό (<τουρκ. rüşvet) = δωροδοκία, 294
 σαδακά (<τουρκ. sadaka) = ἐλεημοσύνη, 332
 σαδακάτι (<τουρκ. sadakat) = ἀφοσίωσις, εὐκρίνεια, 215
 σακάς, ὁ (<τουρκ. saka) = ὁ μεταφορεὺς ὕδατος, 1438
 σάλι, τό (<τουρκ. şal) = κάλυμμα, εἶδος ἐνδύματος, 135, 292, 579, 979
 σαμουρί, τό [πληθ.: σαμουρία] (<περσ. samur) = κοννάβι καὶ τό δέρμα αὐτοῦ, 135, 580
 σαραντάρι, τό, 324
 σαρδαναλισμός = ἐνέργεια σαρδαναπάλου, τρυφηλότης, 456
 σαρδανάπαλος, ὁ, τρυφηλός, 269
 σαρζί, τό (<τουρκ. sargi) = κρήδεμνον, 668
 σαρραφία, ἡ (<τουρκ. sarrafiye) = ἐπικαταλλαγή, 943
 σεβδᾶς, ὁ (<τουρκ. sevda) = ἔφσεις, ἐπιθυμία, 1464

σεϊμένης, ὁ (<ρουμ. seimeni) = ἐκπρόσωπος τῆς πριγκιπικῆς φρουρᾶς, 1291
 σεκρέτο, τό (<secreto, segreto) = μυστικόν, 323
 σελιμέδες [πληθ.: σελιμιέδες] (<ρουμ. selemie) = μεταξ. ὕφασμα, 580
 σελτές, ὁ (<τουρκ. şilte) = στρώμα λεπτόν, 412, 705
 σετονκάκι, τό (<τουρκ. sandık) = κιβώτιον, 708
 σεργιάνι, τό (<τουρκ. seyrân) = περίπατος, 195, 636
 σιμιτζής, ὁ (<τουρκ. simitçi) = κολουροπόλης, 918
 σινέτι, τό [πληθ.: σινέτια] (<τουρκ. senet) = στήριγμα, τίτλος ιδιοκτησίας, ὁμολογόν χρέους, 460
 σκανδαλίζω = ἐμβάλλω τινά εἰς πειρασμόν, πονηράν σκέψιν, 13, 1151, 1417, 1421
 σκάνδαλον, τό, 1086
 σοχπέτι, τό (<τουρκ. sohbet) = συνδιάλειξις, συνομιλία, συναναστροφή, 171, 178, 485, πολλ.
 σούδιτον (<ρουμ. sudit) = ξένος ὑπήκοος, 772
 σουλιμάς, ὁ, 774
 σούμμα, ἡ = ποσόν, σύνολον, ἄθροισμα, 678
 σουργκιούνι (<τουρκ. sürgün) = ἐξορία, ἐξόριστος, 836
 σουρτούκης, ὁ (<τουρκ. sürtük) = ὁ συρόμενος, ὁ περιφερόμενος, 62, 150, 440, 754
 σπιτάλι, τό, 1060, 1144, 1200, 1492
 σπίτι, τό = οἰκογένεια, 563
 στενοφορεμένος, 835
 στόλνικος, ὁ (<ρουμ. stolnic) = κρεωδαίτης τοῦ πρίγκιπος, ἀξίωμα, 639
 συναπαντώ, 33

τάβλι, τό (<τουρκ. tavla = ἀβάκιον, εἶδος παιγνιδίου), 434
 ταίκα, ἡ (<ρουμ. taică) = πατερᾶνξ, 656
 τάλας [αἰτ. ἐν.: τάλα], 652, 671
 ταμαχιάρης [πληθ.: ταμαχιάρηδες] (<τουρκ. tamahkâr) = πλεονέκτης, ἄπληστος, 55
 τάρζι (<τουρκ. tarz) = σχῆμα, μορφή, τρόπος, 429, 877
 τατάρκα, ἡ (<ρουμ. tătarcă) = σισύρα, 695

τάχν, τὸ [ταχύ] = πρῶτα, αὐγή, 94
 τέλος, τὸ = πραγματοποιήσεις, 193
 τεμπέλης, ὁ (<τουρκ. tembel) = ὀκνηρός, 146, 747
 τενεκές, ὁ (<τουρκ. teneke = λευκοσιδήρος), 254
 τεπιτίλ (<τουρκ. tebdil = μεταβολή, ἀλλαγὴ, ὑπάλλ. μυστ. ἀστυνομ.), 116
 τερετζής, ὁ (<τουρκ. tereci) = παντοπώλης, 713
 τερμπιές, ὁ (<τουρκ. terbiye = ἀνατροπή, μόρφωσις, ἀγωγή), 491
 τερτίπι, τὸ (<τουρκ. tertip = διάταξις, σκοπός, σχέδιον), 1127
 τζάρα (<ρουμ. țară) = χώρα, 341, 1263, 1305, 1372, 1378
 τζαυλατάνος, ὁ (<ἰταλ. ciarlatano) = ἀγύρτης, 261
 τζαρουχάς, ὁ 917
 τζελεπής, ὁ (<τουρκ. celebi) = κύριος, εὐγενής, 431, 597, 724
 τζεέπη, ἡ, 571
 τζεχρές, ὁ [αἰτ. ἐν.: τζεχρέν] (<τουρκ. gehre) = πρόσωπον, κατῆφεια, μορφασμός, 743
 τζιγγάνος, ὁ (<τουρκ. çingâne - ρουμ. țigan) = ἄθιγγανος, 637
 τζικμάς (<τουρκ. çikma) = προεξοχή, 1191 [γενί τζικμάς (yeni çikma) = νεωτερισμός] 'Ιδ. καί: γενί
 τζιμπούκι, τὸ (<τουρκ. çubuk) = καπνοσύριγγ, 304, 419
 τζοκόι, τὸ [πληθ. τζοκόια] (<ρουμ. cio-coiu) = ὑπηρετής εὐγενοῦς, 409, 419, 428, 704
 τζομπάνος, ὁ (<τουρκ. çoban) = ποιμὴν, 21
 τζουτζές, ὁ (<τουρκ. cüce = νάνος), 773
 τομάρι, τό, 81
 τρακτίρι, τὸ (<ρουμ. tractir) = οἶνοπωλεῖον, 1252
 τραττάρω (<ἰταλ. trattare) = μεταχειρίζομαι, 232

ὑπογραμμός, ὁ, 360
 ὑστεροῦμαι [ὀριστ. παθ. ἄορ. γ' ἐν. πρόσ.: ὑστερήθη] = στεροῦμαι, 102, 1100, 1221

φαμιληδόν (ἐπίρρ.), 138
 φαραὼ = εἶδος παιγνιδίου, 439
 φαρφαράς (<τουρκ. farfara) = κομπορρήμων, 62, 264, 833
 φθοροποιός, 562
 φιλαδίκως (ἐπίρρ.), 105
 φραντζέζος, 266
 φραντζέλα, ἡ [πληθ.: φραντζέλες], 156
 φράτε (<ρουμ. frate) = ἀδελφός, σύντροφος, 701
 φρόνιμος, -ίμη, 194
 φωρόμαι = συλλαμβάνομαι ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἀποδεικνύομαι, 53
 φωτισμένος, 266

χαβαδίσσα, τὰ (<ἀραβ. havadis) = εἰδήσεις, συμβάν, 711
 χαβαλές, ὁ (<τουρκ. havale) = ἐνόχλησις, βάρος, κλπ., 275, 1128
 χάλι, τὸ [πληθ.: χάλια] (<τουρκ. hal) = κατάστασις, περίστασις κακὴ, 450
 χαλταρίζω (<τουρκ. halt = ἀνοησία) = ἀνοηταίνω, 523
 χάλτι, τὸ [πληθ.: χάλτια] (<τουρκ. halt) = ἀνοησία, 532, 711, 734, 890
 χάνι, τὸ (<τουρκ. han) = ξενών, 1254
 χάπι, τὸ (<ἀραβ. hap) = καταπότιον, 736
 χασέ[ς], ὁ (<τουρκ. haşa) = ἐπικάλυμμα ἐπιπίπλου, 579
 χατίρι, τὸ [πληθ.: χατίρια] (<τουρκ. hatir) = χάρις, 380
 χισμέτι, τὸ [πληθ.: χισμέτια] (<τουρκ. hizmet) = ὑπηρεσία, 341, 604, 900, 1292
 χοιροκούμασο, τὸ = χοιροστάσιον, 272